

PAN D. 1904

[T 3A-10]

.....

[I. 34-10]

P. A. N.

2. 1904

RZEKI I JEZIORA

TEKST OBJAŚNIAJĄCY

DO MAPY HYDROGRAFICZNEJ

DAWNEJ SŁOWIAŃSZCZYZNY

CZĘŚCI PÓLNO-CO ZACHODNIEJ

PRZEZ

W. Koperrückiego.

WARSZAWA.

Skład Główny w Księgarni G. Gebethnera i R. Wolffa.

1883.

UK 39083
N. 4712871T

<http://rcin.org.pl>

Доводено Цензурою.
Варшава, 18 Декабря 1882 года.

Друк К. Коваловского, Królewska Nr. 23.

T R E Ś Ć

	<i>Str.</i>
A. Rzeki stoku północnego:	
I. Elba	3
II. Rzeki między Elbą i Odrą	6
III. Odra	7
IV. Rzeki między Odrą a Wisłą	14
V. Wisła z Bugiem i Narwią	15
VI. Rzeki między Wisłą a Niemnem	31
VII. Niemen	33
VIII. Rzeki między Niemnem a Dźwiną	39
IX. Dźwina	42
X. Rzeki do m. Bałtyckiego na północ od Dźwiny	47
XI. Górny bieg rzek północnych	47
B. Rzeki stoku południowego:	
I. Dniepr.	49
II. Boh	71
III. Rzeki między Bohem a Dniestrem	77
IV. Dniestr	77
V. Niektóre lewe dopływy Dunaju	83
J e z i o r a:	
A. Między Elbą a Odrą	87
B. Między Odrą a Wisłą	88
C. Między Wisłą a Niemnem	89
D. Między Niemnem a Dźwiną	19
E. Nad prawym brzegiem Dźwiny	93
F. Na płaskowzgórzu Wałdajskim	94
G. Nad lewym brzegiem Prypeci	95
Skorowidz rzek	97
„ jezior	97

Wypracowaną przed rokiem **Mapę hydrograficzną dawnej Słowiańszczyzny, część północno-zachodnią**, a w niewielu odbitą egzemplarzach, dla tego żem ją pierwotnie dla własnego tylko przeznaczał użytku, przejrzałem, dopełniłem i oddaję na użytek publiczny.

Zamiarem jest moim dać na jednym arkuszu dokładną, o ile skala mapy pozwala, siatkę rzeczną, na której z możebną ścisłością dałyby się zarysować granice działów wodnych, będące, jak wiadomo, podstawą granic etnograficznych, administracyjnych i politycznych w historycznym ich przekształcaniu się i zmianach.

Mając przedewszystkiem na względzie przydatność tej mapy do zaznaczania na niej, jeśli nie źródłowych poszukiwań nad historyczną jeografią objętego przez nią obszaru, na co szczupłość skali nie pozwala, to przynajmniej wyjaśnionych już lub za wyjaśnione uważanych wyników tych badań, dałem kolor odbicia odmienny od koloru zwykle używanego w piśmie i rysunku, nie robiłem żadnych prawie napisów dla niezaciemniania tła mapy i usunąłem oznaczenie komunikacji wodnych pracą i sztuką późniejszą dokonanych. Dla łatwiejszego tylko zorientowania się, nakreśliłem współczesne granice trzech wielkich mocarstw i miasta niektóre oznaczyłem kropkami, które, stosownie do potrzeby, łatwo dadzą się wytrzeć lub zamienić innemi znakami.

Oznaczenie na mapie najniższych, o ile skala z konieczności przyjęta pozwalała, dopływów rzek i rzeczek, obojętne nieraz dla historycznej jeografii, ale przydatne do

- f) **Dźwigozówka** wpada pod m. Wartą.
- g) **Teleszyna** z pod wsi Głuchów płynie pod Dobrą i Słomów, wpada do Starej Warty pod wsią Trzemsze.
- h) **Pokrzywnica** albo **Kiełbaska** v. **Czapelna** dł. m. 4; od wsi Kowale Księżę, na północ od Turka, przez Szadów, Brudzew, Kościelec; wpada poniżej m. Koła.
- i) **Topiec** z za Godowa i Holendrów Godowskich płynie do Warty.
- k) **Powa** płynie w kierunku południowym. wpada za Koninem.
- l) **Czarna struga** z za Stawiszyna.
- l) **Prosna** z bagien pod Byczyną na Szląsku, w kierunku północnym płynie na granicy teraź. królestwa; długa mil 20; wpada pod Pyzdrami; *lewe* jej dopływy: a) **NIESZUB** i b) **OŁOBOK**; *prawe*: a) **OSTRÓWKA** lub **Ostrowska** przy wsi Węglowice, b) **ŁUŻYCA**, c) **TROJANÓWKA** v. **Stawka** v. **Cienia** v. **KOPRZYWNICA**, która z Sieradzkiego, na Błaszki. Staw i Opatówek zdąża pod Kalisz, a z *prawej* strony przyjmuje *Pokrzywnicę* płynącą z za Brzezia do Trojanowa z *lewym* dopływem **JAMNICA**. Czwartym dopływem Proсны z *prawej* strony jest: d) **Swędra** lub **Swędrnia**, i ta z pod wsi Lipicza, zdąża także pod Kalisz.
- m) **Lutynia** tuż za Prosną, dług. mil 7, od wsi Ligota i Koryto płynie do Pogorzelic.
- n) **Samica Wschodnia** wpada do W. pod Kiszewem.
- o) **Samica Zachodnia** pod Obrzykiem.
- p) **Ostoroğa**, dług. m. $3\frac{1}{4}$, wpada pod Nowym Mostem.
- q) **Kwilcz**, także $3\frac{1}{2}$ m. dł., przez Kwilcz i Łęzie wpada pod Sierakowem.
- r) **Kamionna** z błot Krzyżkowieckich przez Mnichy i m. Kamienne płynie pod Międzychód.

A. RZEKI STOKU PÓLNOCNEGO.

I. Elba, Łaba, Lab, Elbe, Albis.

Źródła na zachodnim stoku Karkonoszów (Riesengebirge), w Czechach, nad granicą Szląską; do ujścia Mołdawy płynie w kierunku zachodnim, potem go zmienia na północno-zachodni. Płynie na Kralowy Hradec (Königgrätz), Lutomerzyce, Draždżany (Drezno), Misznę (Meissen), Strzełę, Białogórę (Belgern), Serbiszty (Zerbst), Dziewin (Magdeburg) i pod Hamaburgiem wpada do m. Północnego. Długość biegu 156 mil g., w prostym kierunku od źródeł do ujścia 70, więc rozwój brzegów większy niż 2. Obszar dorzecza 2800 mil kwadr., spławność $\frac{1}{6}$. Żeglowna od Miszny; wpadają do niej:

Lewe dopływy:

1. Aupe, Upa, Upawa.
2. Mettau, Metawa, Metuja.
3. Adler. Orlica. powstaje z dwóch rzek: prawa DZIKA ORLICA; lewa CICHIA ORLICA.
4. Laucna.
5. Chrudimka.
6. Dubrawa, Doubrava.
7. Mołdawa, Moldau, Włtawa 60 m. dł. dorzecze zajmuje mil 586; całą prawie Czechiją oblewa dopływami swojemi. *Prawe*: a) Lusznica z ld. NIESZARKA, b)

S a z a w a z l d. Z E L I W K A i B L O N I C A; *lewe* dopływy Mołdawy: a) W a t t v. W a t t a w a v. O t t a w a, do której wpadają od *prawego* brzegu *Blanica*, od *lewego* α) *Lomnica*, β) *Statica*, b) B e r a u n, u wierzchołki nazywany zwykle M i e s-M Ź e, *prawe* dopływy której: α) *Rulbusa*, β) *Anja*, γ) *Uslawa*; *lewe*: α) *Mies*, *Mże*, β) *Strela* i γ) *Rakonica*.

- 8 Eger zajmuje 110 m. kw. od prawego brzegu wpada Złata, a do niej *Tepl*.
9. Biela ostatnia rzeka czeska przy której Brix i Bilin.
10. Mulda z połączenia dwóch rzek: a) **Muldy Freibergskiej** której *lewym* dopływem *Zschoppau* (Czopawa) a *tęj* *prawym* *Flohe*; i b) **Muldy Cwikawskiej** (Zwickau) z *prawym* dopływem *Chemnitz* (Kamienica).
11. Saale. Solawa, Soła. Sala. na zachodniej granicy słowiańszczyzny za czasów Chrobrego, ze słupami dla znaczenia brodów w napadach odwetowych na Niemców; *prawym* dopływem Soły (Biała Elstera), Biały Halsztrow, a do Halsztrowa od *prawego* brzegu: α) *Parthe* i β) *Pleisse*; od *lewego* do Solawy a) *Ilm*, b) *Unstrutt*, c) *Wipper* (Wieprz) i d) *Bode*; do Unstrutta z *prawej* strony: α) *Wipper maly* (Wieprz) i β) *Helme*.
12. Ohre.
13. Tanger.
14. Aland; od *lewego* brzegu wpadają połączone: a) *Uchte* i b) *Biese* (Pyża); Altnark — ziemia Pyska; do Pyży z *prawej* strony *Milde*.
15. Jeetze (Jesna) albo Jeża.
16. Ilmenau (Łunia).

Prawe dopływy:

1. Cydlina w Czechach.
2. Iser 26 mil dł. wpada do Elby pod starym Bolesławcem.

3. **Wessnitz (Wiosennica).**
4. **Czarna Elstera (Cz. Halsztrow)** 20 mil długa, z *prawym* dopływem Mała Elstera (M. Halsztrow) i *lewymi*: a) Pulsnitz i b) Röder wpada do Elstery pod Elsterwerda: wszystko rzeki lużyckie, zaczęwszy od Wiosenuicy.
5. **Ehle**, dawniej w ziemi Moraczanów, później w Marchii Brandenburskiej.
6. **Havel, Hawola, Habowa** lub **Chabowa** (Dom. Szule) rzeka dawnych Lutyków lub Wilków 13 m. dl.; obszar dorzecza 470 m. kw. Dopływy jej *prawe*: a) Rhin (śl. RYM może ROJNA) rzeka Hawolanów lub Stoderanów wpada nieco wyżej Hawelberga. b) Dose (Dosza śl.) płynie z za Wysokiej (teraz Wittstock) i c) Jägelitz (śl. Jagielnica) równoległa z Doszą. *Leve* dopływy Hawoli: a) Spree, Sprewa, Sprowia, Sripava z północnej pochyłości Karkonoszów na Budziszyn, Hoyerswerde, Kottbus, Lüben; 46 mil dl.; obszar dorzecza 172 m. kw.; dopływy jej: α) Schöps (Szepc Biały i Czarny, poniżej Budziszyna i β) Malke v. Mathe. Prócz Sprewy *leve* dopł. Hawoli: b) Dama (Dama śl.); c) Nuth (Nuta), wpada naprzeciw Postupim (Potsdam), oddzielała Moraczan od Sprewian, z *lewym* dopł. Nieplitz; dalej d) Plane, Ploña, wpada do Hawoli naprzeciw Brandenburga (Zgorzelca) i e) Struma wchodząca w skład kanału Planen, z *lewym* dopł. Ihle, Heda.
7. **Stepenitz (Stopnica)** oddzielała Wilków czy Lutyków od Obotrytów; z dwoma *lewymi* dopływami: a) Dominitz i b) Karthan.
8. **Löcknitz (Łunkino, Łęczna).**
9. **Eide-Eldena** jeziorna rzeka Obotrycka.
10. **Schale** z *lewym* dopł. Sude; a do tej z lewej strony Röcknitz.

11. **Delvenau** wschodnio-południowa, a
12. **Bille** zachodnio-południowa granica Zasieki Saksońskiej (limes Saxonicus).
13. **Alster** wpada do Elby przy Hamaburgu (Hamburg).
14. **Pinnau**.
15. **Krickau**.
16. **Stör** z dopływem Ejd er od *prawego* brzegu.

II. Rzeki między Elbą a Odrą.

1. **Swentyna** na granicy Wagrii i Zasieki Saksońskiej.
2. **Trawna** (Trave) z jeziora Płońskiego (Plone) do Trave-münde, oddzielała Wagrią od Połabian; z *prawej* B i s e n i c, z *lewój* S t e k i e n i c a (Stecknitz) i W o c h e n i c a (W a k e n i t z) rzeki Połabian.
3. **Stepnitz**, z *lewym* dopł. R a d e g a s t; rzeki Rere-gów Obotryckich.
4. **Warnow** z *pr.* dopł. N e b e l.
5. **Recknitz** średniowieczna R a x a, rzeka Chyżan również jak poprzednia i obie następne.
6. **Barthe**.
7. **Rick** odgraniczała Chyżan i Czerezpienian od Luty-ków.
8. **Peene** (Piana) z *pr.* dopł. T o l l e n s e może sł. D o l e n i c a i *lewym* T r e b l a (Trebel).
9. **Zarow**, rzeka Lutyków, a później Marchii północnej; również jak
10. **Ucker** z *pr.* dopł. R a n d a u złączonym teraz z Welse, *lewym* dopływem Odry dolnej.

III. Odra (Odera, Oder, Ader, Suevus, Vandalus, Gutalus) z Wartą.

Z góry Słonecznej w Sudetach, koło Nowego Tyczyna na Morawach, płynie pod Ostrowę, Oderberg, Raciborz, Koźle, Opole, Wrocław, Głogowę, Krosno, Frankfurt i Kostrzyn, za którym dzieli się na dwie odnogi, z których *lewa* zatrzymuje nazwę Odry, *prawa* zaś nazywa się *Żurawiem* a poniżej *Wielką Ryglicą*, przepływa przez jezioro *Dammskie* i w dalszym biegu, to łącząc się, to znów dzieląc się na drobniejsze odnogi, trzema szerszemi ramionami wpada do morza: z tych jedno idące na m. Wolin nazywa się *Dziwno*, średnie *Swinią*, a trzecie *Pijaną*. Długość biegu 134 mile; w prostym kierunku od źródeł do ujścia 85, a więc rozwój mniej niż 2. Obszar dorzecza 2400 m. kwadr. Spławność jak Elby $\frac{1}{3}$.

od *lewego*, *Niemieckiego*, brzegu do Odry:

1. **Opawa** v. **Opawica** niem. **Oppa**, powstaje z połączeniu *Małej*, *Średniej* albo *Złotej*, *Białej* i *Czarnej* *Opawicy* pod *Jägerdorfem*; potem aż do ujścia stanowi granicę Szląska pruskiego od austriackiego; *prawy* m jej dopływem *Morawica* (*Mohra*).
2. **Zimna** n. **Zinne**, *Cyna* wpada do Odry poniżej wsi *Bękwice*; do niej z *lew*ej *Mała Troja*.
3. **Stradunia-Stradaune** wpada poniżej m. Koźle.
4. **Ossobłoka**. niem. **Hassenplotz** płynie ze Szląska Austr. dopływ jój: *lewy* *Braune*, a do tej z *praw*ej *Prudnik* albo *Prądnika*.
5. **Nissa Szląska** (**Neisse**) początek w Sudetach; w górnej części dopływy jój rozłożone szerokim wachlarzem od *Białej*, z jednej strony, do *Scienawy* z drugiej. długa na

- mil przeszło 26, z *pr.* a) (Biele), Białypotok wpada powyżej Kładzka (Glatz), b) (Biela) Biała Rzeka źródła niedaleko źródeł Opawicy, wpada pod Nissą, c) Stynawa. Steinau, wpada do dolnej części Nissy; z *lew. j.* Scienawa-Steine; początek jój niedaleko źródeł Wystrzycy.
6. **Olawa** niem. **Ohlau** wpada do Odry pod Wrocławiem, długość mil 15.
 7. **Śleza**. niem. **Lohe-Laue**, w górnej części oblewa od południa górę Sobótkę (Zobboth) wpada poniżej Wrocławia, przyjąwszy z *praw. j.* strony MAŁA SARYANKĘ, przy której miasto Niemcza, Nimptsch.
 8. **Wystrzyca** niem. **Weistritz** powstała z połączenia dwóch rzek: Świdnickiej Wystrzycy — *praw. j.* i Strzygowskiiej Wystrzycy — *lew. j.*, łączących się z sobą poniżej Świdnicy. *Prawy* dopływ Piława niem. **Peilau** i drugi bezimienny nieco niżej oblewający od północy górę Sobótkę (Zobboth).
 9. **Kacbacha**. **Katzbach** 12 m. długość. Z *praw. j.* strony przyjmuje Nissę Szaloną (Wüthende Nisse). Z *lew. j.* zaś Czarną Wodę — **Schwarzwasser** albo **Neidsche**, do której z *praw. j.* strony wpada *Schnelle Deichsel*.
 10. **Bukowiec** niem. **Lubin-Lübin** płynie pod miastem t. n. (Lubin, Bukowiec).
 11. **Czarna Woda** **Schwarz-Wasser** wpada prawie naprzeciw Szląskiej Kopanicy (Schlesischer Landgraben).
 12. **Czarna-Schwarze**.
 13. **Ochel**.
 14. **Bobrowa**. **Böbr** n. **Bober** długość mil 34; wpada pod Krosnem; do niej z *praw. j.* **Sprotawa** niem. **Sprotte**; z *lew. j.* a) **Zackeni** b) **Kwissa**, **Kwiaz** **Kwisza** — n. **Queiss**, źródła jój w Karkonoszach;

- c) Cz y r n a; dwie ostatnie płyną równoległe z Bobrawą.
15. **Nissa łużycka**. star. **Nizan**, niem. **Neisse**. długa mil 30. wpada poniżej Krosna, z dwoma *prawymi* dopływami: a) Wittich górnej i b) Lubst dolnej części Nissy.
 16. **Welse** dziś złączona z Randowem, prawym skanalizowanym dopływem Uckeru.
od **prawego**, *Polskiego* brzegu Odry:
 1. **Ostrawica** odgranicza Morawę od ks. Cieszyńskiego, dł. m. 12.
 2. **Olsza** m. 15, płynie przez Cieszyn, wpada pod Oderbergiem (Boguminem)
 3. **Ruda**.
 4. **Birowa** wpada do O. powyżej starego m. Koźle.
 5. **Kłodnica** płynie pod wyżyną Tarnowiecką, wpada pod m. Koźle; z *prawej* strony przyjmuje MAŁĄ KOCAWĘ płynącą z pod Bytomia.
 6. **Małopana**. Mała piana, **Małopanew**, **Wałdapew**. **Malapane**, 16 mil dł.; płynie z wyżyny Tarnowieckiej, wpada powyżej Brzegu.
 7. **Popława** albo **Brynica** $2\frac{1}{2}$ m. długa; z *lewym* dopływem MAŁA STOLA, płynącym od Tarnowca; wpada do Odry razem ze **Stobrawą** i **Murem**, także powyżej Brzegu.
 8. **Stobrawa** (**Stober**) z *lewym* dopływem **Mur**, **Murów**, pol. **Bukowiec**, wpada do Odry przy Brzegu.
 9. **Miniska** niem. **Flösze**.
 10. **Widawa** n. **Weide**, także z południowych stoków wyżyny Tarnowieckiej płynie pod Namysłów, wpada do Odry poniżej Wrocławia, z *prawej* strony przyjąwszy **Oleśnicę** (**Oelse**).
 11. **Barycz** n. **Bartsch**, 25 m., źródła w W. ks. Pozn. z jeziora przy ujściu Ołoboka do Prosnicy; wpada

do Odry powyżej Głogowy; od wsi Milicza na Szląsku poczyna być splawną. Do niej, z *lewej* strony, POLSKA WODA, na granicy Szląskiej; a z *prawej*: a) ORLA i b) Szląska Kopanica.

12. **Zgniła Obra**, właściwie odnoga Wielkopolskiej Obry, wpada pod Celichowem.
13. **Pliszka (Pleiske)**, niewielka rzeczka jeziorna.
14. **Eilang**, z *prawym* dopływem LENZE.
15. **Warta**. początek między Kromołowem a Siewierzem niedaleko od źródeł Brynicy i Przemszy; płynie przez Częstochowę, Mstów, Pławno, Działoszyn, Sieradz, Koło, Konin, Pyzdry, Szrem, Poznań, Oborniki, Sieraków Skwierzynę i połączywszy się z Notecią pod Santokiem, wpada do Odry pod Kostrzynem. Długa 105 mil, a więc dłuższa o mil kilka niż Odra od źródeł do ujścia Warty; w prostym kierunku 65, a więc rozwój 1 $\frac{3}{4}$. Obszar dorzecza przeszło mil 830.

Lewe dopływy:

- a) **Bożystok** i b) **Złoty stok** przez Koziegłowy do Warty.
- b) **Staw** z Kamieniczką. od Baranowa i Grójca do Kamienicy Polskiej.
- c) **Stradomka** lub **Żarnów** przez Gnaszyn i Stradom do Warty, nieco wyżej Częstochowy.
- d) **Liczwarta, Liszwarta, Lizwarta** z pod m. Lublińca na Szląsku, płynie po części na granicy Królestwa i powyżej Wąsosa wpada do Warty. przyjmawszy z *prawej* strony: a) **Kostrzewską wodę**. b) **Okę** płynącą od Kłobucka do Łyków i równoległą z Oksą c) **Kacynkę**, płynącą od Wręczyny Wielkiej z *prawym* dopływem Trzorką.
- e) **Oleśnica**, źródła jej na zachód od Wielunia, pod Rychłolicami wpada do Warty; długa mil 6 $\frac{1}{2}$, — *lewy* dopływ Roda.

- f) **Dźwigorzówka** wpada pod m. Wartą.
- g) **Teleszyna** z pod wsi Głuchów płynie pod Dobrą i Słomów, wpada do Starej Warty pod wsią Trzemsze.
- h) **Pokrzywnica** albo **Kiełbaska** v. **Czapelna** dł. m. 4; od wsi Kowale Księżę, na północ od Turka, przez Szadów, Brudzew, Kościelec; wpada poniżej m. Koła.
- i) **Topiec** z za Godowa i Holendrów Godowskich płynie do Warty.
- k) **Powa** płynie w kierunku południowym. wpada za Koninem.
- l) **Czarna struga**. z za Stawiszyna.
- l) **Prosna** z bagien pod Byczyną na Szląsku, w kierunku północnym płynie na granicy teraź. królestwa; długa mil 20; wpada pod Pyzdrami; *lewe* jej dopływy: a) **NIESZUB** i b) **OŁOBOK**; *prawe*: a) **OSTRÓWKA**. lub **Ostrowska** przy wsi Węglowice, b) **ŁUŻYCA**. c) **TROJANÓWKA** v. **Stawka** v. **Cienia** v. **KOPRZYWNICA**, która z Sieradzkiego, na Błaszki. Staw i Opatówek zdąża pod Kalisz, a z *prawej* strony przyjmuje *Pokrzywnicę* płynącą z za Brzezia do Trojanowa z *lewym* dopływem **JAMNICĄ**. Czwartym dopływem Proсны z *prawej* strony jest: d) **Swędra** lub **Swędrnia**. i ta z pod wsi Lipicza, zdąża także pod Kalisz.
- m) **Lutynia** tuż za Prosną. dług. mil 7. od wsi Ligota i Koryto płynie do Pogorzelic.
- n) **Samica Wschodnia** wpada do W. pod Kiszewem.
- o) **Samica Zachodnia** pod Obrzyckiem.
- p) **Ostrogora**. dług. m. 3½, wpada pod Nowym Mostem.
- q) **Kwilcz**, także 34 m. dł., przez Kwilcz i Łęzie wpada pod Sierakowem.
- r) **Kamionna** z błot Krzyżkowieckich przez Mnichy i m. Kamienne płynie pod Międzychód.

s) **Obra** z za Jaraczewa i Cerekwicy przez Kościan płynie do wielkiego bagna Obrzańskiego, w którym ginie, a natomiast występują dwie kopanice: północna i południowa; do pierwszej wpada rzeka Prut, do drugiej Dojca, obie płyną z północy ku południowi. Po przyjęciu Dojcy, Obra zwraca bieg ku północy, oblewa m. Trzciel, potem Międzyrzecz, pod którym od *lewego* brzegu przyjmuje Paklicę, dalej pod Potrzebowem przyjmuje Pieski, a pod Skwierzyną wpada do Warty. Długość Obry mil 34.

Prawe dopływy:

a) **Wiercica** od Złotego Potoku i Janowa płynie przez Przyrów do wsi Kuźnice.

b) **Cieleńniki**.

c) **Kłęka v. Pisia v. Pichna**, niewielka rzeczka, przy której starożytna Brzeźnica.

d) **Widawa**, 11 mil przeszło długa; z za wsi Kodrąb przez Kamięsko i Szczerców, pod Tuszyńnem wpada do Warty. *Prawe* jej dopływy: a) Rakarka, mała struga, przez Bełchatów i Grocholice wpada za Rzęsawą; b) Plisia lub Pilsia, c) Chrząstówka i d) Grabia v. Grabówka, długa mil 8, płynie z pod Piotrkowa, łukiem ku północy wygiętym, przez Łask i pod Rogużną wpada do Widawy. *Lewych* dopływów większych dwa: a) Sosonia wpada między Pilsią i Chrząstówką i b) Nieciecz prawie naprzeciw Grabi.

e) **Brednia**, z *prawym* dopływem Szadkówką, przy której Szadek m. starożytne.

f) **Ner**, 15 mil długi, zaczyna się powyżej Rzęgowa i Tuczyzna, płynie przez Lutomiersk, Kaźmierz, Dąbie pod Majdany do Warty. Dopływy jego *lewe*: a) Dobrzynka 3 $\frac{1}{2}$ m. długa, płynie przez Pabianice, wpada do Neru pod Prusinowem, b) Strumień, c) Pi-

sia. początek jój na wschód od Szadku a koniec pod Zagarczycami: długa mil $3\frac{1}{2}$. Dopływy *prawe*: a) Łódka z za Łodzi do Neru. b) Baldówka wpada prawie naprzeciw Pisi i c) Gnida od Wytrzyaszczek do Prusinowic.

g) Rgilówka. 5 m. długa; od wsi Sobótka przez Kutno, Grzegorzów do Warty powyżej Koła; *prawy* dopływ Kąpiel wpada do niej pod wsią Barłogi.

h) Mieszna z jeziora Powidzkiego, przez Słupię, na granicy prawie Ks. Poznańskiego wpada do Warty.

i) Września. $8\frac{1}{2}$ mil długa, z błot kolonii Mnichów, w okolicach Gniezna, wpada powyżej Pyzdr.

k) Maskawa. 6 mil długa; od wsi Tulce koło Szrody, wpada do W. pod wsią Kępy; do niej wpada Szpora i Szywra.

l) Główna i l) Cybina wpadają w samym prawie Poznaniu.

m) Wełna, z jeziora Wierzbiczany płynie przez Zerniki, Janowiec, Rogoźno i pod Obornikami wpada do Warty; z *lewej* strony, pod Rogoźnem przyjmuje Wełnę Małą.

n) Noteć (Netze) z jeziora Gopła, od Kruszwicy do połączenia się z Wartą pod Santokiem. 45 m. dł. Dorzeczcie zajmuje 253 m. kwadr.

Lewe dopływy:

a) Mała Noteć wpada pod wsią Kołodą, z *Zabianką*.

b) Gąsawka, 5 mil długa; z jeziora t. n.; oblewa Gąsawę. Żnin, Szubin. wpada pod Rynarzewem.

c) Margonin z jeziorka t. n.

d) Gulez wpada pod wsią Roskowa.

Prawe dopływy:

a) Bukno.

b) Młyńska Wschodnia wpada pod Naklem.

- c) Gnifa właściwie jest odnogą Noteci.
- d) Rokitka wypływa z jeziora Zabartowo.
- e) Łobzonka v. Kaszubka z *prawemi* dopływami *Lubsia* i *Rudną*.
- f) Głda v. Gruda niem. Kuddow, 10 mil długa, wypływa z jez. Wierzchowo (Virchow See), na zachód od Białoboru (Baldenburg); do Noteci wpada przy Ujściu. Dopływy jęj *prawe*: 1. *Czarna*, pod Lendyczkiem (Landeck); 2. *Pletnica* z pod Nowego Szczecina płynie do Pletnicy; 3. *Piła (Pile)* z p. d. *Dobrzynka*. Dopływy *lewe* Głdy: 1. *Zana* nazyw. Brda; 2. *Hacken Zier*; 3. *Dobrzynka*, uchodzi do Głdy pod Lendyczkiem naprzeciw Czarnéj; 4. *Głunia* wpada do Głdy przy Dobrzycy, naprzeciw rzeki Dobrzycy.
- g) Drwa v. Drawa, długa m. 25, wypływa z jez. Drawska. Dopływy jęj *lewe*: 1. *Pleca* pod Wesołowem (Neuhochzeit); 2. *Przysieka* i 3. *Szmelca*.
16. **Mietzel** z jeziora Soldyńskiego płynie do Odry pod Kostrzyn.
17. **Thue**.
18. **Plöne (Płona)** przez 3 jeziora: Berlinchen. Plöne i Madue płynie do jeziora Dammskiego.
19. **Ihne** powstaje z połączenia trzech jeziornych strug tegoż nazwiska.
20. **Stopenitz**, płynie na Starygród i Gólnów, z *prawój* rz. Krampel, z *lewej* zgniła Ihna.
21. **Völzern**.

IV. Rzeki między Odrą a Wisłą.

1. **Rega** wijąca się przez mil 25; z *prawym* d. Molstow i *lewym* Zampel, do którego z *prawej* wpada Uckelei.

2. **Persante**. Prośnica, 22 m. dł., z jez. t. n. pod Nowym Szczecinem: *prawy* jej dopływ Radne, Radwa, a *lewe*: a) Damitz i b) Muglitz.
3. **Nest**.
4. **Grabow**.
5. **Wipper (Wieprz)** z *lewym* dopływem Strednicą, której wierzchowina ledwo się nie styka z wierz. Brdy, płynącej do Noteci.
6. **Śłupia (Stolpe)** z *lewym* dopływem Kamienna (Kamenz).
7. **Lupow** v. Lupowa wpada do Zatoki Świeżej (Frisch-Haff), z *prawym* dopływem Bukowina.
8. **Leba** z jeziora t. n. do Zatoki.
9. **Piasnica**.
10. **Rheda** płynie w kierunku wschodnim do zatoki Puckiej.

V. Wisła z Bugiem i Narwią.

Źródła Wisły powstają z wielu drobnych strug, łączących się w dwa strumienie: **Czarna Wisetka** wypływa u stóp góry Baranięj i równoległe z nią, a trochę niżej **Białka** albo **Biała Wisetka** z pod Skałki w b. księstwie Cieszyńskim: aż do wsi Ustronie nazywa się **Wisetką**. Od Ustronia płynie na Strumień, zawsze w kierunku przeważnie północnym; tam się wygina ku wschodowi, i na Oświęcim, Zator, Kraków, Niepołomice, Opotowiec, zdąża do Sandomierza; potem zwraca się ku północy, płynie pod Zawichost, Józefów, Kazimierz, Puławy, nachylając się coraz bardziej ku zachodowi: raz, od ujścia Wieprza pod Czersk i Warszawę, do ujścia Bugu z Narwią pod Modlinem; a potem popod Płock i Toruń do ujścia Brdy. Od niej Wisła zwraca się stanowczo ku północy, mijając Chełm, Grudziądz i za Gniewem rozdziela się na d w a

ramiona; z tych *prawe* **Nogatem** zwane, na Malborg dąży do Zatoki Świeżej, *lewe* zaś tak zw. **Stara Wisła** pod Głową rozszczepia się znów na dwie odnogi: z których *lewa* zwana **Leniwką** pomija Gdańsk i pod Myndą (Weichselmünde) uchodzi do zatoki Gdańskiej; a *prawa* **Karpówka** albo **Szkarpówka** wpada 14 ujściami do Zatoki. Wart biegu Wisły nierówny: szybszy w górnej części do Sandomierza, powolniejszy w średniej do ujścia Brdy i w dolnej. Tak spadek wody od ujścia Przemszy (skąd Wisła spławna) do Krakowa wynosi 13 stóp na milę, od Krakowa do Warszawy $4\frac{1}{2}$, a od Warszawy do Gdańska $6\frac{1}{2}$ stóp na milę. Długość biegu Wisły 143 mile, a w prostym kierunku od źródeł do ujścia 70, więc rozwój brzegów nieco więcej nad 2. Cały obszar dorzecza 3600 m. kwadr. Średnia szerokość 250 sążni; głębokość od 9' do 50'. Spławność $\%$. Żeglowna prawie od Krakowa. Wpadają do niej:

Lewe dopływy:

1. **Pszczynka** z l. d. Korzenicą;
2. **Gostynia**; obie strugi nieznaczne.
3. **Czarna Przemsza**. ze Szląska płynie koło Będzina, Modrzejowic, na Chełmek; wpada do Wisły pod Przemszą; *prawym* jej dopływem Biała Przemsza, ze źródeł bardzo blizkich od źródeł Pilicy, z *lewym* dopływem *Stollą*. **Baran**, drugi dopływ Czarnej Przemszy, spławny od Modrzejowic.
4. **Chechla** pod Chrzanowem zmienia kierunek, a za Męt-kowem wpada do Wisły.
5. **Rudawa** dwiema odnogami, w Krakowie, wpada do W.
6. **Prądnik**, rzeka Szwajcaryi Polskiej; od wsi Lutoszowój zbiega w dolinę Ojcowską, pomija Pieskową skałę. Grodzisko, Ojców, Promnik i poniżej Krakowa wpada do Wisły.
7. **Dłubnia** wpada nieco niżej, pod mogiłą Wandy.

8. **Szreniawa** powstaje ze strug łączących się pod Kucharami; na Proszowice i Koszyce dąży do Wisły.
9. **Nidzica**, odgraniczająca niegdyś Wwo Krak. od Sandom. płynie do Rogowa i Książa na Skalmierz. wpada pod Ławami.
10. **Nida**. 18 mil długa; źródła jój około Moskorzowa; płynie pod Sobków, od którego spławna, pod Brzegi, Pinczów, Wiślicę i poniżej Nowego Korczyna, dwoma odnogami, pod Winiarzami i Podzamczem, wpada do Wisły. Dopływy jój *lewe*: a) *Lipnica v. Złotniczka v. Bram a*; b) *Lasocina*, od Grzymałkowa; przy ujściu jój Nida zmienia kierunek i zwraca się ku południowi; c) *Hutka i d) Czarna Nida (Morawica u Długosza)*. wypływa z gór Ś-to-Krzyskich i wpada pod Brzegami, przybierając z *prawój* str.: α) *Knapicę v. Dobrzączkę* i β) *Bobrzycę*, do której z *lewój* wpada: a) *SUFRAGANIEC* i b) *SILNICA v. DĄBROWKA*, przy której Kielce: z *lewój* Czarna Nida przybiera *Morawicę*. **Prawé** dopływy Nidy: a) *Kwilinka v. Cwilina* i b) *Mierzawa*, do której z *prawej* strony wpada *Mozgawa*, płynąca od Wodzisławia.
11. **Strudeń**—struga niewielka.
12. **Czarna**. od wsi Cisowój w Opatowskiem, płynie popod Raków, Kurozęwki i Staszów, wpada za Połańcem; od **prawego** brzegu do niej wpadają: a) *Schodnia, Wschodnia v. Szkodnia*, płynie od Chmielnika i łączy się z Czarną pod Połańcem; dopływy Szkodni albo Wschodniej: *prawy, Radnia* albo *Ciekaca*, od Szydłowa, i *lewy, Sanica* z okolic Buska. **Lewy** dopływ Czarnój, *Łagowica v. Łagówka* płynie z za Łagowa pod Raków.
13. **Wrona**. w dalszym biegu naz. **Koprzywianką v. Koprzywnicą**: z za Bogoryi płynie pod Koprzywnicę i Błonie

- z *lewéj* strony przyjmuje *Piskrzynę* v. *Klimontówkę* v. *Konarskę*, płynącą z pod Iwanisk przez Klimontów.
14. **Opatówka** v. **Łukawa**, 6 m. długa; z za Opatowa do wsi Słupca; między ujściem Sanu a Zawichostem, ostatni to dopływ Wisły od *lewego* brzegu.
 15. **Kamienna**, 10 m. dł.; z za Odrowąża niedaleko źródeł Czarnej, prawego dopływu Pilicy, płynie po pod Bliżyn. Bzin. Wąchock, Kunów, do Woli Pawłowskiej. *Prawej dopływy*: a) *Jaśłana* v. *Łączna* v. *Żeleźnianka* wpada pod Bzinem; b) *Kaczka* v. *Zacnowka*. z lasów Bodzentyńskich płynie przez Parszowice; c) *Łubianka*, wpada poniżej Wierzbnika; d) *Pokrzywianka*, wpada do Kamiennej powyżej Kunowa; do Pokrzywianki z *prawej* strony *Słupianka* od Słupi nowéj; a z *lewéj* *Swistina* v. *Siekierna*, do której wpadają *Ponikla* z *Psarką* od *prawego* brzegu. Kamienna dla pojedynczych sztuk drzewa spławna od Ostrowca, t. j. poniżej ujścia Pokrzywianki.
 16. **Krepianka** płynie od wsi Jawor. wpada przy Solcu.
 17. **Itza** v. **Białka** czasem **Chotczą** zwana, powstaje ze strug między Szydłowcem a Wąchockiem; przez Itzę i Ciepiewo dąży do Wisły. Do niéj z *p. s.* wpada **Chotcza** przy wsi t. n.; z *lewéj* **Modrzejowica** (zwana czasem **Chotczą**) która płynąc od Pękosławia do Osuchowa, przyjmuje z *lewéj* **Piaski** lub **Kobylanke**. płynącą przez Skaryszów.
 18. **Lucymia** v. **Zwolenka** v. **Stawka** wpada do Wisły prawie naprzeciw Chodla.
 19. **Iliwka** wpada nieco niżej, naprzeciw Kazimierza.
 20. **Zagodzinka** płynie niedaleko Kozienic, wpada prawie naprzeciw Okrzejki.
 21. **Radomka**, dawniej **Radomierza**, 9 m. długa; płynie od wsi Ruski Bród przez Jedliniec do Ryczywoła. Do niéj

od *lewego* brzegu: a) *Wiążownicica* v. *Jazownica* ze strug między Gielniowem a Przysuchą i b) *Bielczanka*. Od *prawego* brzegu: a) *Jablonica*, b) *Mleczna* v. *Radomka*, od południa płynie na Radom, a ma z prawej s. *Pacynkę* i c) *Leniwa* z *Kosieńcem*.

22. **Pilica** dawniej **Pilca**. źródła pod m. Pilicą prawie stykają się ze źródłami Białej, lewego dopływu Białej Przemszy i ze źródłami Warty; spławna od Sulejowa. Dopływy jej *prawo*: a) *Uniejówka*; b) *Zwleczka*; c) *Chotowa*; d) *Czarna* (pod Taraską), ze źródłami w okolicach Odrowąża, między Końskiem a Szydłowcem, przy źródłach Kamiennej, wpada pod Taraską, i przyjmuje z *lewéj* strony: α) *Krasną* i β) *Ruziec* e) *Kieleżnica* i na koniec f) *Drzewiczka*, z *p. d. Brzuśnia* i l. *Węglanka*.

Lewe dopływy Pilicy: a) *Pradła* z *p. d. Korytnica* i l. *Szczelkica*; b) *Luciążka*, do której z l. strony α) *Prudka* i β) *Strawa*, a z *p. Radoszewska Gać*; c) *Wolborka*, do której z l. *Kurówka* a z *p. Moszczenica*; d) *Czarna* pod *Piekłem* z *Bielinka*, od *p. brzegu*; e) *Rokitna*; f) *Gostomka* i g) *Mogielnica*.

23. **Czarna**, 6 m. dł.; od wsi Zbroża Wielka płynie pod Czersk.
 24. **Jeziorna**, przeszło 7 m. dł.; źródła przy Małej Wsi, wiosce p-tu Warsz.; do niej wpadają z *prawéj* strony: *Krasna* z *Molnicą*, a z *lewéj* *Tarczanka* v. *Podgoszca*.
 25. **Bzura**, od wsi Modrzewica, Moskale i Rogoszcz płynie pod Zgierz, potem przez Łęczycę, Łowicz, Sochaczew do wsi Kamion; 25 mil długa; do niej wpadają z *prawéj*: α) *Moszczenica* v. *Cesarka*, ze wsi Klenki i Skoszewa do Orenic; *lewo* jej dopływ *Czarnówka*.

- b) M r o g a od wsi M. do wsi Szeliga na granicy d. W-wa Łęczyckiego i ziemi Rawskiej; z *l e w é j Mrożyca* od wsi Lipnicy do m. Głównie.
- c) S k i e r n i e w k a v. J e ż o w k a v. Ł u p i a, 6 mil długa, płynie pod Skjerniewice.
- d) R a w k a, 10 mil długa, od Rawki do Bolimowa; z *p r a w é j*: a) *Rylsk* i b) *Bielsk*.
- e) S u c h a v. K o r a b i e w k a.
- f) G ą g o l i n a v. R a d z i e j ó w k a v. P i s i a; z *p r a w é j*: *Tuczna* v. *Kuklewo* v. *Piotrówka* 3½ m.d.;
- g) R ż e w a v. U t r a t a v. M r o w a 8¼, płynie od Tarczyna do Trojan: z *l e w é j Rokitnica* ze swoim *l e w y m* dopływem Kur.
- h) Ł a s i o c h a v. Ł a s i c z k a; Do Bzury od *l e w e g o* brzegu: a) *O c h n i a*, 6 m. dł.; od wsi Kobyła Łąka. pod m. Lubieniem. przez Kutno do Orłowa i b) *P r z y s o w a*, 7 mil dł., z za Trębisk, pod Swierż do Klewkowa, powyżej Łowicza.
26. S k r w a v. O s e t n i c a od wsi Łanięta i Osiny do Brwilna; 5 m.d.; z *p r a w é j S k o k i*, od jeziora wsi Lubieniek.
27. Z g ł o w i ą c z k a 7 m. d.; z jezior Orle i Chalno, płynie pod Włocławek przez Brześć. *P r a w e j é j* dopł.: a) *K o c i ę c a*; z jez. Grójeckiego do wsi Zgłowiączka, 1 m.d.; b) *C h o d e c z k a*, z jez. C H O D E C K I E G O do w. Górny Młyn. c) *D i a b e ł e k* v. *P r z e d p o l n a*, z jeziora Lubień do wsi Przygrodnia, 5 m. dł.; do niej z *p r a w é j s. Wiślanówka*. *L e w e d o p ł y w y* Zgłowiączki: a) *B a c h o r z e c* v. *B a c h o r k a*. z błot nadgoplańskich wpada poniżej Brześcia i b) *O ś l a*, przez wieś Ustronie płynie do wsi Lisek.
28. T a r z y n a od Przybranówka do Otoczyna na granicy Prus. 3 m. długa.
29. Z i e l o n a wpada dobrze poniżej Torunia.
30. B r d a (B r a h e) z jez. Krańsko, na granicy Pomorza, płynie pod Koronowo i Bydgoszcz i opodal Fordonu wpa-

- da do Wisły; spławna; z *prawój*: a) K a m i o n k a
i b) S o m p o l n a.
31. **Czarna woda** (Schwarzwasser), dawniej **Wda** albo **Gwda**. wypływa z jezior koło Chojnic i Nowego Szczecina, wpada do Wisły pod Świecie; długość jej przeszło mil 6; spławna; z *prawój*: a) N i e c h w a r s z c z i b) B r o s n a.
 32. **Montawa v. Mława**. od jez. Mławska do Nowia.
 33. **Dziewcza**. mała rzeczka, wpada u wielkich Jeżysk.
 34. **Wierzysza** (Ferse), od jezior Koserzyno i Garść płynie do Gniewa.
 35. **Motława**, od jezior u Czczewa do L e n i w é j pod Gdańskiem.
 36. **Radunia** (Radau) albo **Radna**, z bagna Grabie płynie do L e n i w é j pod Gdańsk.

Prawe dopływy Wisły.

1. **Biała**. Źródła jej pod Beskidem. za wsią Bystrą. dawniej odgraniczała K-stwo Cieszyńskie od K-wa Oświęcimskiego, a dziś Szląsk austriacki od Galicyi; przepływa między Bilskiem a Bielą, wpada pod wsią Kaniowem.
2. **Soła**; długa mil 10½; powstaje z kilku potoków górskich z pod Beskidu, łączących się pod wsią Rajczą i płynie pod Żywiec i Oświęcim. za którym, pod wsią Piekło, wpada do Wisły. *Prawym* jej dopływem jest P o t o k K o s z a r a w y, od ujścia którego pod Żywciem Soła jest spławna.
3. **Skawa**; długa mil 13; płynie od wsi Skawy na północnym stoku Babiej-Góry, na Jordanów i Zator, za którym wpada do Wisły. Spławna od ujścia Strąszawy. *Lewo* dopływy: a) S k a w i c a, b) S t r z y s z a w a, wpada pod wsią Skawą i c) W i e p r z ó w k a. która płynie od wsi Rzeki do Grodziska.

4. **Skawina.** powstaje z dwóch potoków łączących się pod Rodziszewem, wpada powyżej Tyńca.
5. **Wilga;** górską struga z szczególną jakoby własnością, że zbiera przed słotą; płynie od wsi Zbydniowie. zostawiając niedaleko z prawej strony Swoszowice i Łągiewniki. wpada do Wisły na Ludwinowie, naprzeciw kościoła Ś-go Stanisława na Skalce.
6. **Raba.** od wsi Mszana dolna, na północno-wschodnim stoku Babiej góry przez Rabe, Stróżę, popod Bochnię płynie za Ujście Solne; długa m. 16; mogłaby być splawną od Bochni.
7. **Uświca,** z za Lipnicy przez Brzesko do Przemykowa.
8. **Dunajec** powstaje w dolinie Kościeliskiej z **Białego i Czarnego Dunajców**, łączących się w Nowym Targu: wpada do Wisły pod Opatowcem. Dunajec splawny od Nowego Targu, żeglowny od Starego Sącza; długość biegu mil 34. *Prawe d. a)* Białka z pod Morskiego-Oka do wsi Dętna; b) *P o p r a d* (u Kromera Poprut). długi mil 20. Od stóp Łomnicy na Węgierskiej stronie Karpat, płynie przez dolinę Spizką. potem zwraca się ku północy. przerzyna Beskidy i na północnym ich skłonie, pod Starym Sączem wpada do Dunajca: c) *K a m i e n i c a*, wpada pod Nowym Sączem; d) *B i a ł a*. 11 mil długa, źródła ma pod Beskidem. powyżej wsi Bieliczny; płynie w wielkich zakrętach na Grybów, Bobów, Tuchów, wpada pod wsią Białą. *Lewy dopływ* Dunajca — *Ł o s o s i n a*. wpada do niego powyżej Czchowa.
9. **Bren z Bręnką.** wpada prawie naprzeciw Czarnej i Szkodni.
10. **Wisłoka.** od wsi Ciechona pod Beskidem płynie na Żmigród. Osiek, pod Jasło, na Dębicę i Mielec do wsi Ostrowy. Przed złączeniem się z *R o p ą* nosi nazwę

Dębówki; dł. m. 18; mogłaby być splawną i żeglowną od Jasła, ale zaniehbana. *Prawy* dopływ. *Jasła*, na Jaśliska. Duklę, Jedlicze, dąży do m. Jasła. *Lewy* d.: a) *Suchy Potok*, wpada poniżej Osieka; b) *Ropa* od wsi Blechnarki, pod Beskidem płynie na Ropę. Gorlice i Biecz, wpada prawie naprzeciw ujścia Jasła: c) *Przemasa*, wpada naprzeciw Dembicy.

11. **Rżyńska**, nizinna rzeka, wpada w okolicach Baranowa.
12. **Jeziorna**, z *p. d.* *Cygany*.
13. **Łąka**. powstaje z dwóch strumieni, z których jeden sięga aż Kolbuszowa i okolic Rzuczowa nad Wisłoką.
14. **San**, z pod wsi Sianek pod Beskidem płynie na Przemysł do wsi Dąbrówki pod Sandomierzem; 48 m. dł. Splawnym jest od Liska, żeglownym dla małych statków od Przemysła. *Z lewej* strony wpadają: a) *Włosatka*, góraska struga; b) *Solinka*, od wsi Rostoki do Soliny; c) *Hoczewka*, od wsi Jabłonek do Hoczwi, pod górą Grodziską; d) *Oślawa*, z kilku potoków z pod Beskid do wsi Zastawia; do niej wpada z *prawej*: *Kaleniczka*, z pod góry Czerteż do wsi Tarnowa dolna; e) *Sanocek*, od wsi Bukowska do wsi Trepcza; f) *Wisłok*, od wsi Wisłok wielki, na Krosno, Frysztak, Rzeszów, do wsi Głogowca. *Z lewej* do Wisłoka: α) *Morawa* od Królik Wołoski, przez Rymanów do Krosienka; β) *Lubatówka*, od wsi Lubatowa do Krosna; γ) *Mrowla*, wpada poniżej Rzeszowa na ostatniem zagięciu Wisłoka. *Z prawej* do Wisłoka: α) *Brzozowa*, od Grabownicy przez Brzozów płynie pod Stryszów; β) *Mlecza*, z wielu potoków powstaje i za Przeworskiem wpada do Wisłoka. *Z prawej* strony wpadają do Sann: a) *Wiar*, od wsi Juryszowej i góry Branów płynie pod Przemysł. Jeden z prawych dopływów Wiaru początkiem swym zbliża się do źródeł Błóżewki i lewego brzegu Strwiąża. b) *Wisznia*, z pod wsi Hodwyszni płynie aż pod Jarosław do wsi Sabiecina; z *prawej* strony do niej wpada *Krakowska*, która od wsi Lipiny płynie do Moszczańskiego stawu. c) *Lubaczówka*, powstaje z wielu strug i płynie od wsi Kurnika do wsi Monasterze. d) *Luchówka*, na granicy Król. Pol. z Gali-

cyą, przyjmuje z *lewej* strony *Stara i Złote*. e) *Tanew*, płynie od wsi *Naral i Lipie*, pod *Ułanowem* wpada do *Sanu*; z *prawej* do *Tanwi*: α) *Sopot v. Sabot*; β) *Niepryska*; γ) *Szum*; δ) *Łada*, z *prawym* dopł. *ŁADZICA*. Z *lewej* do *Tanwi* wpada *Wirowa* z *ŁUBIENICĄ*. f) *Bukowna*, pod *Korytkowem*. 3½ m. dł., z *prawem* dopł.: α) *Rakowa*, 1½ m. dł., od wsi *Kosudza* do wsi *Uście*; β) *Branwica*, od wsi *Branew* do wsi *Momoty* 2½ m. dł.; γ) *Zajemna*, od m. *Janowa* do wsi *Łążek* 1 milę dł.; do niej z *prawej* strony wpada *BIAŁA*, od *Godziszewa* do wsi *Gerlachy* 2 m. dł.

15. *Sanna*, od wsi *Moczydła* do wsi *Opoka*. Do niej wpada z *prawej* *Tuczyna* z *Karasiówką*.
16. *Wiszniówka v. Stróża*, z dwóch strug powstała: z *Urzędówki i Stróży*.
17. *Chodel*, od wsi *Kłodnicy* płynie do wsi *Podgórze*; wpada znacznie wyżej od *Kazimierza*.
18. *Bochotnica v. Bystra*, płynie od *Nałęczowa* do *Bochotnicy*.
19. *Kurówka*, płynie od *Garbowa*, wpada do *Wisły* poniżej *Puław*.
20. *Wieprz*, od wsi *Wieprzowe Jezioro* płynie pod *Krasny-staw*, *Łęczną*, *Lubartów*, *Kock* do *Dęblina*, dł. m. 27, splawny mil 10, od *Krasnego Stawu*.

Prawe dopływy Wieprza: a) *Wieprzec* 3½ m. dł., z α) *Łabunka* 3½ m. dł. i β) *Toporówką* wpadającą pod *Zamościem*; b) *Wolica*, od wsi *Majdan* przez *Grabowiec* płynie do *Wólki Orłowskiej* 4 m. dł.; c) *Sinica*, wpada do *W.* powyżej *Żółkiewki*; d) *Jagielna*, z błot *Tarnowskich* płynie do *Łęczny*, dł. m. 4; e) *Tysmienica*, z błot wsi *Roskopaczewa*, przez *Ostrów* i staw *Siemieński* do *Wisły*, powyżej *Kocka*, 7 m. dł. Z *prawej* α) *Jadlanka*, β) *Piwomija*, γ) *Białka*, δ) *Bystrzyca* ze *STANÓWKĄ*.

Lewe dopływy Wieprza: a) *Por lub Sampor*, płynie z pod *Turobina* do wsi *Nawóz*. b) *Łętownia*, mała struga; d) *Żółkiewka*, z błot wsi *Żabna*, od *Krasnostawu*, 4 mil długa; d) *Giełcze w v. Radomirka*, od wsi t. n. do *Pełczyna* za *Biskupicami*; z *lewej*: *Kozica* przy m. *Piaski*. e) *Bystrzyca*

- c a, od wsi Sietów do Spiczyna 7½ m. dł.; z *prawej*:
 α) *Kozę Bychawkę* z Kozarem i β) *Czerniejówkę*; z *lewej*
 str. α) *Czechówkę* i β) *Dyskę*. f) *Miuina* od wsi Niem-
 ce i Woli N. do Wieprza naprzeciw Łysobyków.
21. **Okrzejka** z *Korytką*. od Okrzejskiej Woli płynie
 do Maciejowic.
22. **Promnik** v. **Promnica**, wpada dwoma ramionami.
23. **Wilga**, z pod Żelechowa. także 2-ma ramionami do Wisły.
24. **Świder**: z *prawej*: a) *Stoczek*, pod Stoczkiem; b)
Wodynia; c) *Piasczna*; d) *Sienniczka*;
 e) *Mienia* v. *Mieca*. z pod Cegłowa. *Zlewaj*:
Radnia z pod Gościejowic.
25. **Bug**, powstaje z dwóch strumieni: **BUŻKA OPAKOWSKIEGO**
 i **KRUHOWSKIEGO** w Złoczowskiem, pod Glinianami;
 płynie pod Uściług, Dubienkę, Włodawę, Kodeń,
 Brześć litewski, Niemirów, Drohiczyn, Brok; pod Se-
 rockiem łączy się z Narwią. a między Nowym Dwo-
 rem a Modlinem, razem z nią wpada do Wisły. Dłu-
 gość podług jednych przeszło 100 m. (Wolski), podług
 drugich (W. Pol) 82 m.; splawny od Uściługa.
- Z lewej strony do Bugu:**
- a) *Belżecze Złoczówką*.
- b) *Peltew* (Lwów); od Żelaznej wody i Pohulanki
 pod Lwowem. do Buska; z *lewej Jaraczewka*, ply-
 nąca prawie równolegle z Peltwią.
- c) *Kamionka*, z za Kłodna do Kamionki Stru-
 miłowej.
- d) *Rata*, od wsi Rędy: wpada poniżej Krystyanpola,
 z *prawej*: α) *Biała* i β) *Potok* bezimienny, przy któ-
 rój Żółkiew.
- e) *Zółkija*, z za Siedlisk do Krystyanpola; z *le-
 wej*: *Belż* przy m. Belzie.
- f) *Wareżanka* (*Uhrynówka*, *Szychta*,
Uśmiczka) od Chłopiatyna, na Wareż i Uhrynów;
 pod Latowizem wpada do B. na granicy Galicyi
 i Królestwa.
- g) *Huczwa*, od wsi Podhorzec przez Tyszowce
 i Hrubieszów do Bugu pod Gródkiem; 55 m. dł.

- h) *W e ł n i a n k a*, od Siedliszcz w Hrubieszowskiém do Dubienek.
- i) *U h e r k a*, na granicy gubern. Siedl. i Lubelskiéj.
- k) *W ł o d a w k a* z *p r a w y m* dopływem *Krzepianką*.
- l) *K r z n a v. T r z n a*, 10 m. dł.; z za Łukowa przez Białę płynie do wsi Neple; z *l e w é j* str. ma jeden większy dopł. *Białkę*, która płynąc z pod Kornicy wpada do Krzyny poniżej m. Biały; a z *p r a w é j* wpadają: α) *Zna*, β) *Garbarka*, prawie naprzeciw Biały i γ) *Zielawa* czy *Zelawa*, płynąca od Rososzów, z *p r.* dopł. *LUTYNIĄ* pod wsią Kłodą.
- m) *K r z y w k a v. K r y w u l a*, płynie pod Janów Biskupi i powyżej Niemirowa wpada do Bugu.
- n) *S a r n a k i*, mała struga, wpada poniżej Drohiczyna.
- o) *T o c z n a*, wpada niedaleko od Drohiczyna.
- p) *C e t y n i j a*, wpada naprzeciw ujścia Nurca.
- q) *S t e r d y n k a* albo *C h u d z i n a* i następna
- r) *K o s o w k a* albo *C z a r n a* struga, wpadają między ujściem Nurka i Broku.
- s) *U g o s z c z.* wpada za Brokiem.
- t) *L i w i e c*, płynie z pod m. Mordy pod Liw, Węgrów i pod Kamieńczykiem wpada do Bugu. *P r a w e* dopł. jego: α) *Grochowski potok*, w Węgrowie i β) *Miedzianka* trochę niżej; *l e w e*: α) *Muchawka* z *p r.* dopł. *ZBUCZYŃKA*; β) *Kostrzyn* z błot Olszyckich. płynie pod Wyszków; γ) *Czerwonka*, i δ) *Osownica*, płynie przez Jadów. Liwiec jest ostatnim większym lewym dopływem Bugu: po złączeniu się Bugu z Narwią pod Serockiem, od lewego brzegu wpadają do nich:
- u) *R z ą d z a*, powstaje na północ od Kałuszyna, z *p r a w é j* strony przyjmuje *Jasionkę* albo *Cienkę*.
- w) *D ł u g a*, nastaje na północ od Mińska płynie na Okuniew, Nieporęt, a wpada naprzeciw Zegrza; *p r.* jój dopływ *Czarna*, z okolic Kałuszyna.

Z prawej strony do Bugu:

- a) Słotwina, przy Busku.
- b) Jasienica.
- c) Białystok, od Wólki Suszyńskiej aż za Krystyanpol.
- d) Usławica.
- e) Studzianka, od wsi Tyszkowice do Uściługa
- f) Ług, od Strzelczy za Poryckiem do Uściługa.
- g) Neretwa, od Obłoczyna wpada naprzeciw wsi Husynne.
- h) Muchawiec z błot Prużańskich płynie do Brześcia; długi mil 16. Do niego z *lewej* α) *Bereżna* z HORODECZNĄ (kanał Horodecki) β) *Kobryński Rów*; γ) *Trościanica*; δ) *Ryta*; ε) *Botynka*; ζ) *Kamionka*.
- i) Leśna v. Lsna, z puszczy Białowieskiej poniżej Brześcia; *lewe* dopl. α) *Perewoloka* ze środka puszczy Biał, β) *Podleśna*, okala puszcę od południa.
- k) Pulwa, płynie przez Wysokie Litewskie i Wólczyn, pod Ogrodnikami wpada do Bugu.
- l) Nurzec, z okolic Kleszczelów płynie do Białobrzegów; *prawy* dopływ jego *Mienka* v. *Mianka* na granicy królestwa, z MARKÓWKĄ; a *lewe* α) *Nurczyk* i β) *Leszczna* v. *Leśna*.
- m) Brok z Broczkiem, wpadają nieco wyżej od miasta Broka.
- n) Tuchelka, niewielka struga płynie od Naguszewa.

26. **Narw**; początek ma w błotach puszczy Białowieskiej, za wsią Borki na granicy dawniej wwa Nowogrodzkiego i Brzesko-Litewskiego dziś powiatów Wołkowyskiego i Prużańskiego gub. Grodzieńskiej, niedaleko od źródła Jasioldy. Płynie na Suraż, Tykocin, Wiznę, Ostrołękę, Pultusk; pod Serockiem łączy się z Bugiem, a pod

Modlinem, wraz z nim wpada do Wisły. Długość około mil 60, spławna od połączenia się z Narewką przy m. Narwi.

Z lewój strony do Narwi:

- a) *Narewka*, wypływa z puszczy Białowieskiej z błot za Białowieżą, najwyższym punktem puszczy, którą Narewka na dwie części rozdziela: północno-wschodnią i południowo-zachodnią. *Prawy* jej dopł. *Ilwoźna* a *lewy Łutownia* z KRYNICĄ (p.)
- b) *Łoknica*, z za Kuraszewa do wsi Kaninki.
- c) *Orlanka*, płynie z okolic Kleszczelów; *lewy* m jej dopł. *Biała*, która z pod wsi Zalisiany i Toporki płynie pod Bielsk i wpada do Narwi pod Orlanką.
- d) *Liza*, od wsi Liza naprzeciw źródeł *Markówki* wpadającej do *Mianki* *prawego* dopł. *Nurca*, wpada do Narwi naprzeciw *Suraża*. Liza również jak *Markówka* i *Mianka* odgranicza teraźniejsze Królestwo P. od gub. Grodzieńskiej.
- e) *Jamiołka* v. *Łopuchowo* v. *Słina* płynie od *Bruszewa* do okolic wsi *Nieciece*.
- f) *Gać* z *Jablonka* (l. d.), przy której *Zambrow*.
- g) *Ruż*, płynie od *Głębocka* do w. *Rybaki* 4 m. dł.
- h) *Orż*, z błot wsi *Radwan* i *Wyszomierz* płynie do *Zboncezka* 4 m. biegu.
- i) *Slizka*, z za *Pniewa* płynie do wsi *Slizkie*.

Z prawój strony do Narwi:

- a) *Rudawka*, mała rzeczka leśna, wpada przy *Rudni* naprzeciw *Niemierzy*.
- b) *Kołonna*, od *Kropiwnicy* pod *Porozowem* płynie na *Kołonę* i *Kaczki*.
- c) *Turośna* albo *Turośl*, od *Mańkowszczyzny* płynie przez *Turośl*.
- d) *Supraśl*, z za wsi *Gródka*, przez *Supraśl*, *Wasylków*, do *Narwi*, naprzeciw wsi *Złotoryj*; dług. do 14 m.

prawy dopł. *Sokółka* albo *Sokolda* z jeziora pod miastem Sokółką; przeszło 4 mile długa; *lewe* dopł.: $\alphaPłoska; β) *Biała* (przy której m. Białystok) z NIEWODNICĄ.$

e) *Jaskrzonka*, płynie pod Knyszynem.

f) *Nereśl*, ze Stawu *Czechowskiego* pod Knyszynem albo jeziora *Zygmunta Augusta*.

g) *Biebrza v. Bobr*, z bagien niedaleko od Grodna, pod wsią *Sambury*, płynie do m. *Wizny*, odgraniczając teraźniejsze Królestwo Polskie od gub. Grodzieńskiej; dług. mil 20; splawna od wsi *Sztabin Kocielny*.

Z prawej do Biebrzy: α) *Niedźwiedzica*; β) *Jastrzębianka*; γ) *Lebiedzianka*; δ) *Netta*, z jeziora *Necko*; stanowi część KANAŁU AUGUSTOWSKIEGO, w górnej części powstaje z dwóch rzek *Rospudy* i *Szczebry*; ϵ) *Łyk v. Lek v. Łęk v. Łęg* do którego z *lewój* *Jęgrzna*, która wody *Łyckiego jeziora* i *Rajgrodzkiego* wprowadza do *Łyka*, pod *Czyżewem*; ζ) *Wys v. Wysa v. Wissa* płynie z Prus przez *Szczuczyn* i *Wąsosz* do wsi *Racibory* i przyjmuje *prawy* dopł. *Rewinę*. do której znowu płynie struga *STEMŻEŃ*. przez wieś *Przytuły*.

Z lewej do Biebrzy: α) *Siderka* źródła jej za m. *Sidrą*, parę wiorst na zachód od *Kuźnicy*, leżącej nad rz. *Łosośną* i β) *Kamionka*, nazywana także przy ujściu *Brzozowa*, źródła niedaleko od źródeł *Sokolki*.

h) *Pissa. Pisna v. Pisia v. Pysz v. Pyż* z wielkiego jeziora przy wsi i starożytnym zamku *Pyż* pod *Nowogrodem* wpada do *Narwi*. Do niego z *prawej* *Turośl* 2 $\frac{1}{2}$, płynie z Prus; z *lewój*: α) *Wincenta* od wsi *Chelsty*, na teraźniejszej granicy z Prusami; dawniej oddzielała *Mazurskoziemię Gołdzińską* od *ziemi Danowskiej* albo *Janowskiej*; β) *Szkroda* także

prawie od wsi Chelsty płynie blisko Kolna, 3 mile dl.
i) *Skrwa* v. *Szkwa*, płynie z Prus do Narwi na granicy gub. Augustow. i Płockiej, 6½ m. długa.

k) *Różoga* v. *Rosoga*, z Prus płynie około Myszeńca i powyżej Ostrołęki, pod wsią Łęgi, wpada do Narwi.

l) *Omulew* v. *Omulów* początek ma w Prusach, a ujście pod Ostrołęką. Do niego z *lewéj*: α) *Waldpusz* v. *Czarna*, w Prusach; β) *Tryb* v. *Trybowka*; γ) *Pasecznica*, niedaleko od Ujścia. Z *prawéj* zaś strony do Omulewa wpada *Płodownica*.

ł) *Orżycz*, z bagnisk Niemcze. aż z pod Mławy, od Janowa płynie do Chorzelów na granicy Prus; za Poradowem wpada do Narwi. Dopływy jego *prawéj*: α) *Swiniarka* v. *Ulatówka* z pod Grabow do wsi Małowidz i β) *Węgierka* z pod Pawłowa 3 m., do której z *lewéj* strony wpada *Murawka* z pod Murowa do w. Dobrzanowa m. 2.

m) *Wkra* czyli *Działdówka*, powstaje z dwóch strug na luterskich Mazurach: *Szkotowy* i *Nidy* (Scottau-Neide) łączących się w błotach Działdowskich; pod Modlinem wpada do Narwi. Do niej wpadają z *prawéj* a) *Raciążnica* z pod Raciąża do Sochocina 4 m. długa i b) *Płonna*, od Płonnej do Kołozębia 5 m., do której z *prawéj* *ŻURAWINKA*. Z *lewéj* do Wkry: a) *Mławka* 4 m. z *PRZYLEPNICA* (p.) wpadającą do niej pod Szreńskiem, b) *Łydnia* z dwóch strug powstaje i wpada powyżej Sochocina i c) *Sona* z pod w. Zaluże do Popielżyna 8 m.

27. **Moltawa**, od Ciern'ewa na Bodzanów do Polskiej Kępy.
28. **Skrwa**, z jeziora *Skrwilna* do wsi Murzynowa i Biskupiców: p. d. *Gozdawica*. a *lewy* *Sierpienica*, z okolic Bielska płynie za Sierpiec.
29. **Kamieniczka** wpada pod Dobrzyniem.

30. **Mokownica** nieco niżej.
31. **Mień v. Lipnica v. Lipianka** z jeziora Skempe zdąża na Lipnie do Nieszawy.
32. **Drwęca**, z jeziora Dobrzyckiego w Prusach płynie przez Brodnicę do wsi Złotorya; 30 m. długa; splawna od początku. Z *lewéj*: a) Rypienica z pod wsi Sosnowo na Rypin i b) Ruziec pod Dobrzynem.
33. **Osa**. wypływa z jeziora w okolicy m. Redzeń i wpada do Wisły pod Grudziądzem. Pamiętna słupami, które w niej bił Bolesław Chrobry, dla znaczenia brodów w wyprawach na Prusaków. Dopływy jej: *prawy*, Jarzęga i *lewy* Lutryna.
34. **Benawa** powstaje z kilku strug jeziornych i wpada przy rozdwojeniu się Wisły pod Benawą.
35. **Swiecia**, na Żuławach, płynie z południa ku północy, a wpada przy Szkarpówce i Nogacie.

VI. Rzeki między Wisłą a Niemnem.

1. **Drużna**, od jez. Drużno albo Elbląskie do morza, przy ujściu Nogatu. Do jeziora Drużno wpływają: a) Tujka, b) Dzierzgon (niem. *Sorge*) z jeziora Dzierżyn albo *Sorge*; c) Drehle; d) Wąska (*Weske*) i trochę na północ od niej e) Elszka (*Elske*).
2. **Baude**, powstaje z kilku strug jeziornych dąży do Fryszhafu.
3. **Paśłka (Passarge)**, 15 m. długa; z dawnego powiatu Saśńskiego, z dwoma *prawemi* dopływami: a) *Drwęca* i b) *Walsza* (*Walsch*).
4. **Bahnau-Banawa**.

5. **Frisching** płynie w kierunku zachodnim z *lewemi* dopł. *Beistein* i b) *Rasmar*.
6. **Pregoła, Pregora, Pregel** powstaje z połączenia *czterech* rzek: 1) *Instrucia* (*Inster*), 2) *Pissy*. 3) *Rominty* i 4) *Angerapy* z których jeśli drugą t.j. *Piszę*, wypływającą z jeziora *Wisztynieckiego*, przyjąć za *środkową strzałę*, to dopływy *Pregoły* dadzą się w następnym porządku ułożyć:
Prawe dopływy: a) *Instruć*, *Inster*; wypływa z puszczy błotnistych na północy, przyjmuje z *prawej* strony małe rzeczki brzegowe, a z *lewéj*:
 α) *Meskupe*. β) *Dauba*, γ) *Niebudziż* i δ) *Strin*.
Lewe dopł. a) *Rominta* wypływa z pod m. *Przerosła*; wpada do P. pod *Gumbinu*, b) *Angerap v. Angerapia v. Rapav. Węgrza v. Węgorapia* przyjmuje z *prawéj* strony *Goldap v. Goldapie* płynącą ze wschodu ku zachodowi, c) *Auxine*, z *prawy m* dopływem *Dittow*, wpada już do właściwej *Pregoły*, również jak największy z jéj dopływów d) *Alle* (*Węgrza, Ława, Łyna*. 25 m. długa; z jeziora *Lansker*, przeszedłszy przez które, mija *Friedland* i wpada pod *Welawę*; dopływy jéj *prawe*:
 α) *Pysz*, β) *Sense*, γ) *Fissa*, δ) *Guber* i ε) *Ilma*, z *lewemi* dopływami: a) *Schweine* z ld. *Wicherau* (*Wichrowa*) i b) *OMEL*.
- 7) **Forkeusze** wpada do *Zatoki Swieżéj* (*Fryszhaff*).
- 8) **Deime** albo **Deine**, łącząc się z *Pregołą* dawała powód do baśni o wyspie *bursztynowéj*.
- 9) **Nemonin** albo **Dauchne**, na wierzchowinie zwany **Argiel** z dopływem *Budup*. a do niego a) *Osseat* i b) *Ossa*.

VII. Niemen, niem. Memel, staroż. Chronus.

Źródła w błotnistych lasach powiatu Iłumeńskiego, gub. Mińskiej, pod wsią Doginicze. Kierunek biegu z początku północno-zachodni pod Świerzeń, Stołbce, Szczorsy, Delatycze; przed przyjęciem z prawej strony r. Gawii, pod wsią Moryniem, nad granicą gub. Wileńskiej, zmienia kierunek na południowo-zachodni; przed ujściem Zelwianki (ld.), od Mostów, wraca znowu do kierunku północno-zachodniego, a dopiero od Grodna zwraca się ku północy i tak płynie aż pod Kowno. Z Kowna, płynąc już w kierunku zachodnim i minąwszy Wielonę, Ragnetę i Tylżę, 2 mile za tą ostatnią, dzieli się na dwa ramiona, z których prawe zwą **Rosą**, **Rusą**, lub **Rudą**, lewe **Liliją** lub **Giliją** zwie Litwa, a Niemcy **Gilgą**. Oba wlewają się do Zatoki Kurońskiej; na rozwarciu ich i na dalszych rozgałęzieniach, legły **Żuławy Zaniemeńskie**, zajmujące przestrzeń 50 mil kwadratowych. Długość Niemna, jeśli Uszę za prawy tylko dopływ jego uważać, wynosi przeszło mil 115; w prostym kierunku od źródeł do ujścia 75; więc rozwój prawie 1:1. Obszar dorzecza 2350 mil kwadr. Spławny prawie cały, bo zaledwo na 8 milach od źródeł nie ma spławu po Niemnie. Żeglownym jest od Świerznia i Stołbców, chociaż żegluga w średnim biegu, od Grodna, a szczególnie od Merecza do Kowna, utrudniona przez głazy podwodne, rafami zwane: największe z nich pod Rumszyszkami powyżej Kowna.

Lewe dopływy:

1. **Łosza**, płynie przeważnie ze wschodu na zachód, z za Łoszy. *Lewy* jej dopływ Winija płynie z zachodu od Pleszewicz i Kaczanowicz, na Kuczynkę.
2. **Turija**, wpada poniżej Piasecznej.
3. **Turczanka**, wchodzi do **Niemna** przy wsi Mikołajewszczyzna.

4. **Zaterówka**. wpada przy Świerzni. od którego Niemen żeglowny.
5. **Usza**, powstaje z dwóch strug płynących. jedna od Snowa, druga od Nieświeża, wpada do N i e m n a pod Jeremiczami; z *lewéj* przyjmuje Dzwieję, a z *prawéj* M i s k ę. przy której m. Mir.
6. **Serwecz**. przeszło 7 mil długi, z za Horodyszcz płynie na Cyryn do Kołędzina, początkiem sięgając źródła Szczary i Mołczadzi; z *lewéj* do niej: a) Newda. płynie z za Walewki, niedaleko od jeziora Świrzeż i b) Kutyc a wpada do Serweczy za Korebiczami.
7. **Wołowicz** lub **Wołowca** (na map. ross. **Bielowicz**). źródłami sięga północnych okolic Nowogródka; płynie na Horodeczną, Sulatycze, Bojarską wieś i Ostaszyn.
8. **Plissa**, płynie od Wsieluba w kierunku północnym.
9. **Nalibówka** i **Krzemuszówka** *) wpadają prawie naprzeciw Lidoji czy Dzitwy, płynąc w kierunku zachodnim.
10. **Czarna**. 11. **Izwa** — małe rzeczki nie oznaczone na mapie.
12. **Mołczadź**, dł. mil 94; od Mołczadzi płynie w kierunku przeważnie północnym za Bielice; *prawym* jej dopływem Promsza. z okolicy Nieświeża, w kierunku zachodnim; splawna.
13. **Szczara**, z za Stołowicz w pow. Nowogrodzkim, płynie koło Lachowicz, Lipska i Słonima, wpada do N. powyżej Mostów. Splawną być zaczyna poniżej Lipska, niedaleko jez. WYGOŃOWIECKIEGO, przez które przechodzi KANAŁ OGIŃSKIEGO, łączący tę rzekę z Jasioldą i stanowiący połączenie Niemna z Dnieprem przez Prypeć, a także Niemna z Wisłą przez Jasioldę, Pinę,

*) Na mapie ujście ich oznaczono nie dokładnie, należy je posunąć 1½ m ilimetra ku północy.

- KANAŁ KRÓLEWSKI, Muchawiec i Bug. Dopływy Szczery **prawe**: a) Myszanka, z biegiem równoległym do Szczary. początkiem sięga źródeł Mołczadzi i Serweczy; b) Łachozwa, z *lewym* dop. *Tartakiem*; c) Issa, wpada pod Słonimem; i d) Jaworka. **Lewe** dopływy: a) Hrywda od St. Dewiatkowicz do Złotowa, z *prawym* dopływem *Busiązka*; b) Bereza; c) Limonija, płynie na Hołynkę. również jak Bereza, w kierunku północnym.
14. **Zelwa** lub **Zelwianka**, źródła ma w okolicach m. Różany, odgranicza powiaty Wołkowyski od Słonimskiego.
 15. **Roś** lub **Rosa**, długa mil 40; ze wschodniej części puszczy Białowieskiej. od Porozowa. płynie pod Wołkowyszki i wpada do Niemna pod wsią Dubno. Dopływy jej *lewe*: a) Gnieszna i b) Wełnianka.
 16. **Swisłocz**, przeszło 15 mil długa; powstaje z błot pod m. Swisłoczą. niedaleko źródeł Narwi; wpada do Niemna pod wsią Siemiaki. Z *prawej* strony wpada do niej *Rudawka*.
 17. **Łosośna**, 5 mil długa; wpada do Niemna poniżej Grodna. Od *lewego* brzegu wpada do niej *Tatarka*. której wierzchowina ledwo się nie styka z *Biebrzą*, odgraniczającą. również jak *Tatarka*, Królestwo kongresowe od gub. Grodzieńskiej.
 18. **Czarna Hańcza**, wypływa z jez. **WISZTYNIECKIEGO**, przechodzi przez jez. **WIGRY**, wchodzi w skład kanału **AUGUSTOWSKIEGO** łączącego Niemen z Wisłą przez *Nettę* i *Biebrzę* i pod *Sieniewiczami* wpada do Niemna. Do niej z *prawej* strony wpada *Wolkuusz*, a z *lewej* *Sejna* albo *Marycha*.
 19. **Biała Hańcza**, wychodzi z jez. **HAŃCZA**. *Lewym* dopływem jej *Serejka*.
 20. **Pietczajka**, powstała z dwóch strug płynących z jez. **ΔΒΕΛΕ** i **METELE**, wpada do Niemna pod *Balwierzyszkami*.

21. **Jesia**, wypływa z błot pod-Maryampolskich. wpada do Niemna pod Aleksotą.
22. **Szeszupa**, wypływa z jezior niedaleko źródeł Czarnej Hańczy, płynie na Kalwaryę, Szyrwinty i powyżej Ragnety wpada do Niemna. Dopływy jej *prawe*: a) **Kirsza**, b) **Dawina** z jeziora Dusie; c) **Pilwa**; d) **Wysoka** z *Jurem*; e) **Nowa** z *Pentha* i f) **Cezarka**. *Lewym* jój dopływem Szyrwinta. do której z *prawej* strony wpada *Szymajna*.

Prawe dopływy:

1. **Ussa**, długa mil 6; dłuższa niż Niemen od źródeł do połączenia się z Ussą. Początek jej tuż przy źródłach Wolmy, dopływu Isłoczy, wpadającej od lewego brzegu do Berezyny Niemnowój; uchodzi do Niemna nieco wyżej Piaseczny. Dopływ jój: *prawy* **Perehata**. *lewy* **Uzdzianka**, powstała z połączenia dwóch rzeczek: **Żest'** i **Olchówka**.
2. **Occeda**, płynie od wsi Ocedy do Stołbów. poniżej ujścia Zaterówki na przeciwnym brzegu.
3. **Jaczonka**. od wsi Jaczonki do Żukowego Borka (Plug). przy którym wpada do Niemna. nieco powyżej **Zalucza**. miejsca pobytu **Kondratowicza**. Ostatni to *prawy* dopływ Niemna w gub **Mińskiej**: **Zalucze** bowiem należy już do gubernii **Wileńskiej**.
4. **Suła**, długa mil 8, spławna 3; źródła jej ze wsi **Rudewicze**, a ujście pod **Rubieżewiczami**. Do Suły wpadają: z *prawej* strony **Sermiażka**, a z *lewą* **Wołk** lub **Mała**.
5. **Usa**. z za **Słobódki** płynie łukiem wygiętym ku północy; prawe jej ramię, przy ujściu. nazywa się **Dubownia** albo **Dubowka**.
6. **Berezyna** albo **Bereza**, długa mil 13, spławna zaledwo 4. od ujścia do niej **Isłoczy**. Źródła przy wsi **Dąbrowa**, tuż przy źródłach **Świsłoczy**, dopływu **Berezyny Dnie-**

prowej i Uszy, lewego dopływu Wiliji. Do niej wpadają, od **prawego** brzegu: a) Krewka, płynie pod starożytnym Olgierdowym Krewem; b) Olszanka i c) Szylwianka. Od **lewego** brzegu Islocz, do której z *prawej* strony *Wolożynka*; a z *lewą*: a) *Wolna*, b) *Wólka*, z *lewym* dopływem *ŚWICZANKA* i c) *Izled*, z *prawym* dopływem *KAMIONKA*.

7. **Gawija**, do 12 mil dł.: źródła przy wsi Pasznie w pow. Oszmiańskim; spławna od *Dziewieniszek*; z *prawym* dopływem *Zyżma*.
8. **Lidoja v. Lidzieja**, od wsi Plasowicze płynie na m. Lidę. Jej *prawym* dopływem jest *Dzitwa* większa od niej, bo 8 mil długa i spławna od m. Myto. Odgranicza, podług *Narbutta*, ludność litewską od słowiańskiej.
9. **Lebioda**, wpada do *Niemna* pod m. Orle.
10. **Jelnia**, wpada pod *Mostami*.
11. **Kotra**, wypływa z jeziora *PELAS*, do którego wpadają dwie rzeki *Pelasa* i *Nacza*, niejako wierzchowiny rz. *Kotry*, która od *lewego* brzegu przyjmuje *Łoknicę* a od *prawego* *Ski delkę*, do której znów wpada rzeczka *Pyra* płynąca z sześciu jezior idących łańcuchem aż od *Rotniczanki*.
12. **Leśniczanka** z *Dauszówka*.
13. **Rotniczanka**, łańcuchem jezior łączy się z *Pyrą* i *Łoknicą*; wpada do *Niemna* przy *Druskiennikach*.
14. **Mereczanka**, wypływa z jeziora pod *Lejpunami*, za *Taboryszkami*, niedaleko od *prawych* dopływów *Wiliji*; wpada pod *Mereczem*. Dopływy jej: z *prawej* strony *Oranka*, rozgałęziona zabiera wody wielu jezior; z *lewą*: a) *Solcza* z *Wisienką* wpada pod *Olkienikami*; b) *Weresoka*; c) *Uła* z *Osupką* przez jeziora *UŁA* i *DUB* łączy się z *Kotrą* i d) *Gruda* na granicy teraźniejszej gubernii *Grodzieńskiej*.
15. **Wiersznia**, 6 mil prawie długa; wpada poniżej *Birsztan*.

16. **Strawa**, do 9 mil dł.; wypływa z niewielkiego jez. SZPIN-DZE, w Trockiem.

17. **Wilija**, 60 mil długa; źródła jej pod wsiami Szklance i Szylińce, w powiecie Borysowskim, gub. Mińskiej; płynie na Wilejkę, Żodziszki, Wilno, za Kownem wpada do Niemna; spławną jest od ujścia do niej Serweczy.

Prawe dopływy: a) *Serwecz*, 10 mil długa, wypływa z jeziora t. n.; b) *Narocz*, 7 mil dł. z jeziora t. n. z *prawym* dopływem *Sniaglicą*, wychodzącą z jeziora Świrskiego i *lewym Uzlą*, od której Narocz spławna; c) *Stracza*, płynie z północnego wschodu i ma od *prawego* brzegu *Strunę* i *Potok* łączący ją z jeziorem Świrskim; d) *Żejmiana*, płynie z północy, spławna od Koltynian, ma z *prawej* strony α) *Kjabu* i β) *Szwintelke*, a z *lewej* *Marę* lub *Merę*; e) *Musa*. 6 mil prawie długa; wypływa z jeziora t. n. od Glinkiszek, wpada za Czakiszkami; f) *Święta*. 26 mil długa; przechodzi przez jezioro *Dusiata*; do niej z *prawej* strony wpada *Jara* lub *Szateksznia*, płynąca z północy na południe; a z *lewej*: α) *Wiżupa*; β) *Wirynta* lub *Owunta*; γ) *Sesarka* i δ) *Szyrwinta*.

Lewe dopływy Wiliji: a) *Dźwinosa*. przeszło 21 mil długa; płynie na granicy gubernii Wileńskiej i Mińskiej; b) *Ilija* prawie 7 mil długa, do niej wpada z *lewej* strony *Wiazyuka*, której wierzchowina nazywa się *Uderką* lub *Udra*; c) *Usza*, której źródła stykają się prawie ze źródłami Berezyny Niemnowej i Swisłoczy Dnieprowej; d) *Oszmiana*, więcej niż 10 mil długa, z *lewym* dopływem *Łosza*; e) *Wilejka*, 7 mil długa, płynąca od Miednik do Wilna i f) *Waka*.

18. **Niewłaża**. 27 mil dł., wypływa z jeziora za m. Traszku-ny, płynie przez Poniewież do Niemna pod Czerwonym

- Dworem. Odgraniczała Żmujdź od Litwy. Do niej z *prawej* strony: a) Josta; b) Datnówka; c) Szuszwia; a z *lewej*: a) Joda; b) Upita; c) Abela.
19. **Dubissa**. prawie 20 m. dł.; z jeziora t. n. przy Szawlach, przepływa przez jez. REJSZGĘ i aż doniego nazywa się **Szwętopis**; wpada do N. pod Średnikami. Spławną jest do zetknięcia się jej z KANAŁEM WINDAWSKIM łączącym Dubissę z Wentą lub Windawą wpadającą do m. Balt.; *prawe* jej dopływy: a) Kurtówka. b) Kroźenta; i c) Drajwinia płynąca od Lalów do Lidowian; *lewe*: a) Szawsza; b) Cytówka c) Łuknia i d) Giniawa.
20. **Mitwa** 4 m. dł.; powstaje z błot wsi Gromkojnie, o 5 wiorst od Dubissy, wpada pod Jurborgiem: *prawym* jej dopływem, równolegle prawie z nią płynącym jest Olsa.
21. **Jura**, 20 mil długa; płynie z za Retowa do Niemna. pod Ragnetę. Z *lewej* strony wpadają do niej: a) Litra, b) Okmiana, c) Szunia, d) Szeszuwa, do której z *prawej* ANCZA, z *lewym* dopływem *Upa*.
22. **Joge**, z *prawemi* dopływami: a) Kamon, b) Eisra i c) Wilk.
23. **Weistzuk**.
24. **Leite**.

VIII. Rzeki między Niemnem a Dźwiną.

1. **Minga v. Minija v. Minoga**, 180 m. długa; z jeziorok na Żmujdzi, od Zoran. Z *prawej* strony przyjmuje: a) Bobrunge, która wychodząc z jez. PŁOTELE wpada do Mingi niedaleko od Pługian i b) Sałantę, której wody zmieniają kierunek samej Mingi. Z *lewych* do-

- plywów ważniejsze: a) Łukna, b) Olonta v. Alonta z za Kulów, c) Trumpa, d) Aglona, e) Wiewierza z *prawym* dopływem: a) Szalpią i f) Tena v. Teneſis v. Szaua.
2. Danga, płynie z północnego wschodu, a uchodzi pod Kłajpedą.
 3. Święta (Szwent-Aa), do 9 mil dł.; uchodzi pod ŚWIĘTĄ, portem zasypanym w r. 1701 przez Szwedów. z namowy Ryżan.
 4. Bartow. powstaje blisko źródeł Sałanty. na północ od jez. PŁOTELE, przez MASIADY zdąża do jeziora LIPAWSKIEGO, które pod Lipawą wlewa się do morza. *Prawym* dopływ Bartowa Luba. pod Szkudami przyjmuje z *lewej* strony Szatawę. Z *lewej* strony do Bartowa wpada Pizaros z *prawym* dopł. Rumbi.
 5. Saka z *lewym* dopływem Darbą.
 6. Rywa (Riewen).
 7. Uszawa (Hasau).
 8. Windawa v. Wenta v. Wencte v. Windau. długa przeszło 50 mil; łądowa rzeka jak Niemen i Dźwina, oskrzydla-jąca dorzecze rzek pomorskich. Początek jęj z jeziora i strug, na północ od m. Użwenty. **Prawe** jej dopływy: a) Rynga, powstaje niedaleko Szawel; b) Tabogina, płynie pod Okmiany i wpada powyżej Wyrwity; c) Wodkszta odgranicza Żmujdz od Kuronii, długa mil 16; d) Sangen; e) Cecn v. Zezern, wpada prawie naprzeciw m. Szrundy (Schrunden); f) Resa. wpada pod st. Goldyngą; g) Abawa v. Abau, z *lewymi* dopływami: α) Wessalen, β) Amalit i γ) Imalit i h) Wazawa (Wasau) pod Piltynem. **Lewe** dopływy Windawy lub Wenty: a) Wyrwita, poczynająca się na południe od Worń, które w biegu pomija. z *lewym* dopływem Kunele, płynącym od Felsz; b) Wardawa,

od Lepławka pod Telszami, przez Olsiady. Siady i Gawry zdąża pod granicę Kurońską, naprzeciw ujścia Wodkszty do Wenty. c) *Kalelis*, wpada nieco wyżej Sangena i d) *Trumia*, której część górna sięga granicy Kuronii i Żmujdzi.

9. **Wielka Irba**, z dopływami większemi od niej, których nazwę w biegu swoim przybiera. Z *prawej* strony wpada *Ostop*, który Irbie nazwę swoją aż do ujścia *Ostopu* udziela. Z *lewój*: a) *Lonast*; b) *Stenda* płynię z południa i tej części Irby nazwę swoją używa, która się między ujściem *Stendy* i *Angery* zawiera. c) *Angera* wypływa z jez. *USZMALE* i wpada pod *Angermindą*.
10. **Mała Irba**, przymorska rzeczka, wypływająca z jeziora t. n. i wpadająca do morza przy osadzie tegoż nazwiska.
11. **Roja** i 12. **Odern**, rzeczki przymorskie.
13. **Angern**, jezioro przymorskie ściągające wody kilku strug małych i wylewające się samo do morza.
14. **Aa** (*Lentla-aa*, *Lenla-upe*) **Lewanpa**, powstała z połączenia się pod *Bauskiem* dwóch rzek: **Muszy** i **Niemunia** albo małego *Niemna*.
 - a) **Musza**, źródła jej na *Żmujdzi*; powstaje z dwóch strug płynących z *poł Szakinowa* i *Grużdźca*, ma tylko prawe dopływy i te są: a) *Kulwa*, wypływa z pod *Szawel*, wpada pod *Kipsztami*; b) *Kroja*, wpada naprzeciw wsi *Pomusze*; c) *Dowgiwa v. Dowgiwiana*, z *lewym* dopływem *Jezioroku*, wpada pod *Rymszanami* i d) *Ławena* z *Płwesą*, którą niektórzy za osobny dopływ *Muszy* przyjmują.
 - b) **Niemuń**, n. *Mümmel*, u źródeł *Niemuńkiem* zwany, poczyna się dobrze na wschód od *Muszy*, bo w północnej części powiatu *Wilkomirskiego*, ma z *prawej* strony trzy większe dopływy: a) *Nerfut*, na granicy *Kuro-*

nii od Żmujdzi; b) Susej z *Salwą* wije się po Kuronii nad granicą Żmujdzką i c) *Weżyty* albo *Wesit*, rzeka Zengalska, wpada do Niemunia na granicy ze Żmujdzą. *Lewym* dopływem znaczniejszym Niemunia jest *O pocza v Anoszcza*, płynie popod Birże i wpada pod Radziwiliszkami.

Do *Aa* lub *Lewanpy* poniżej *Bauska* wpadają z *prawej* strony: *Eka wa* (*Eka*), która od *prawego* brzegu przyjmuje *Mise* w połączeniu z *Falką* i *Cenne*, *prawemi* jej dopływami. Z *lewej* strony do *Lewanpy*: a) cały *wachlarz* rzek aż do *Mitawy* i za *Mitawę*, poczynający się od *Poswoła* na południowym wschodzie, aż do *Bliden* na północnym zachodzie; potem b) *Berze*, z *lewym* dopływem *Melupe* i c) *Szto k* albo *Szto ken bek*, który płynie od *Tukumu* przez jezioro *Kanger* i wpada do *Lewanpy* pod m. *Sztokiem*.

IX. Dźwina, niem. Düne; lot. Daugawa; staroż. Rubon, Rudon (Erydan, Turunt, Koruks).

Źródła w teraźniejszej gub. Twerskiej, w pow. Ostaszkowskim, z jeziora *Dźwiniec**) przy wsi *Korakino*, o 2 mile od źródeł *Wołgi*. Nieznaczną strugą wchodzi potem do jeziora *Ochwat-Żadenje* i dopiero po wyjściu z niego staje się rzeką. Górny bieg do *Bieszenkowicz*, prawie pod 27° długo.; bieg średni do *Dynaburga* i dolny do ujścia do zatoki *Ryskiej*. Długość mil 145; w prostym kierunku od źródeł do

*) Jeziorko to nie oznaczone na mapie. Nie należy go mieszać z jeziorem większem od niego: *Dźwinie v. Dźwińsko*, leżącym znacznie niżej od niego, z którego wypływa r. *Dźwinka*—prawy dopływ *Dźwiny*

ujścia mil 70; więc rozwój więcej trochę niż 2. Obszar dorze-
cza 2200 mil kw. Spławność $\frac{1}{3}$. Żeglowna od ujścia do niej
prawego jej dopływu *Toropy*. Lewe dopływy *Dźwiny*
spławne a w części i żeglowne; prawe po większej części
nie spławne, z powodu brzegów skalistych i progów.

Lewe dopływy:

1. **Welesa**, przeszło 10 mil długa; płynie z nad granicy gub.
Twerskiej i Smoleńskiej: *lewy* dopływ *Trośnica*.
2. **Meża** (**Miezo**), także z nad granicy Twerskiej i Smoleń-
skiej gub., z *lewemi*, daleko sięgającemi, dopływami:
a) *Ponikła*; b) *Biereza*; c) *Łucza*; d) *Obsza*
lub *Obszcza*, z trzema dopływami: *prawym*, *Iba*
i *lewemi*: $\alphaBiela i $\betaNacza; dalej do *Meży* z le-
wej strony: e) *Rżat* albo *Arżat*; f) *Szesnica*
i g) *Sapsza* albo *Jelsza*. z *prawym* dopływem
Dolżyca i *lewym Wasilewka*.$$
3. **Kaspla**, długa mil 30; spławna; wpada pod *Surazem*.
Z *lewej* strony ma dwa większe dopływy: a) *Czere-*
bieszna i b) *Wymnica*; z *prawej*: a) *Wy-*
dra; b) *Żerespa*; c) *Czerniejka*; d) *Hobza*,
wpada do *Kaspli* pod *Porzeczem*; e) *Starka*; f) *Po-*
łowaja i g) *Boroda*.
4. **Widźba** lub **Wid'ba** wpada do *Dźwiny* w *Witebsku*.
5. **Łucza**, początek jej pod nazwą **Werchity** na wzgórzach
powiatu *Orszańskiego*. niedaleko od prawego brzegu
Dniepru. Od *Babinowicz* dopiero przybiera nazwę
Łuczesy; spławna; długa przeszło mil 15. Z *prawej*
strony przyjmuje: a) *Czernicę* i b) *Olszę* lub
Olszankę; a z *lewej*. pod *Ujściem*. *Obol*.
6. **Krywinka**. wpada powyżej *Bieszenkowicz*. Na niej się
kończy górny bieg *Dźwiny*.
7. **Uła** nazywana czasem **Ułanką**. Wychodzi z jeziora **LE-**
PELSKIEGO, płynie w kierunku wschodnim pod *Cza-*
śniki, zwraca się nagle ku północy i pod m. *Uła* wpada

do Dźwiny. Do jez. LEPEL. jako *prawym* dopływ Uły, wpada rzeka a) J e s s a lub E s s a z *prawym* dopływem *Bojnią*. *Lewym* dopływem Essy lub Jessy jest *Bereszta*, wypływająca z jeziora BERESZTO, które się łączy z jeziorem PŁAWIO, a przez nie przepływa r. S e r g u t — skanalizowany dopływ Berezyny Dnieprowej. Tak więc Uła wchodzi w skład systemu Berezyny, łączącego Dźwinę z Dnieprem, a więc morze Bałtyckie z Czarnem. Prócz Essy, *prawem* dopływami Uły są: b) Bezimienna rzeka, wpadająca do Uły pod Rohanowiczami, poniżej Czaśników i c) S w i e c z a, która z jeziora STERZEŃ, na południowej granicy gubernii Witebskiej, płynąc w kierunku północnym na Swieczę, pod Ujściem wpada do Uły.

8. **Usacz v. Usacz v. Usacza.** wpada poniżej Machirowa.
9. **Nacza,** niewielka rzeczka.
10. **Dzisna,** wypływa z jeziora t. n., płynie na Koczergiszki, Werwicę, Wielkie Siolo, Hermanowicze i powyżej m. Dzisny wpada do Dźwiny. Długa mil 20; spławna w dolnym biegu od Hermanowicz. Wpadają do niej, z *lewej* strony: a) D r y ś w i a t a lub D r y ś w i a t y c a lub K o z i a n k a, wypływa z jeziora Dryświaty, a wpada pod m. Koziany i b) J a n k a z dopływami. Z *prawej* strony do Dzisny: a) O r ż w e n t a, źródłami sięgająca prawie Święcian, z *Komajka*; b) M i a d z i o ł k a v. M a ł a n k a, płynąca z za Postawów i Mańkowiec z jeziora DŁUGIEGO do Kozianów, z *Luczajką*, wpadającą do niej pod Koskami; c) T u ź b i n a i d) P o ł o w i c a wpadająca pod Rymkami; e) B e r e ź n i c a z źródłami w okolicach jeziora Serwecz, a ujściem do Dzisny poniżej ujścia Janki; na koniec f) M n i u t a, wpadająca do Dzisny przed ujściem jej do Dźwiny.
11. **Drujka,** ściąga wody jezior DRYWIATY albo BRASŁAWSKIE i SFRUSTA.

12. Lantz. Lanca lub Grzywka, wpada powyżej Dynaburga.
13. Hukszta z lewym i dłuższym od niej dopływem Dwertą.
14. Eglon lub Podunaj lub Dubka.
15. Susej mały lub Robesz, uchodzi poniżej Kreutzburga.
16. Kekau. wpada do Dźwiny pod m. Dahlen.

Prawe dopływy:

1. Żaberka. z jez. ŻABRO płynie do jeziora OCHWAT albo ŻADENIJE.
2. Toropa, ściąga do Dźwiny wody jeziora SŁOMIANEGO, wpada pod wsią Dąbrowy.
3. Ziźma, wypływa z jeziora t. n., wpada powyżej Milatyna.
4. Dźwinka, płynie z jezior DŻWINIE albo DŻWIŃSKO i WIELIŃSKIE. Dawniej, z pierwszego z nich błędnie wywodzono samą Dźwinę.
5. Lutynica albo Łotynica, mała rzeczka, dawniej graniczna między Polską a Rossyą.
6. Uświat v. Uświata. wypływa z jeziora HORODOŚNE, przechodzi przez jezioro UŚWIAT, wpada do Dźwiny pod Surazem, naprzeciw ujścia rz. Kaspli. Dopływy jej: *praw.*: Owsianica (mapy ross.) lub Uświatycza (W. Pol.) powstaje na północ od m. Horodka (Gródek), przepływa przez jezioro Trosro i poniżej jez. Uświat. wpada do rz. Uświaty; *lewy* dopływ: Chałunca. do której z *prawej* strony wpada *Niemykła*.
7. Oboł lub Obał. wychodzi z jez. JEZIORYSZCZE, leżącego na południe od jez. NEWEL; długa mil 15; dawniej cała spławna, dziś zaniedbana tak, że spław ma zaledwo na milach 5-ciu; *lewy* dopływ jej S w i n n a, płynie z jeziora t. u.
8. Sośnica, ściąga wody jeziora ŁANCUŻNO i okolicznych.
9. Połota, płynie z jezior: WEDETO, KOLPINO, TURYCZYNO, NIEKLUCZ i wpada w samym Połocku. Długa mil 9.
10. Dryssa, powstaje z połączenia się w jeziorze DRYSSA dwóch strug, z których jedna, Jazno płynie z zachodu

- du. z jeziora JAZNO. druga Uszcza. dłuższa od niej, płynie z północy, z jeziora Uszczo leżącego nad granicą gubernii Witebskiej z Pskowską *). Jeżeli rzekę Uszczę za wierzchowinę Dryssy uważać, to długość Dryssy wynosi mil 27; wpada do Dźwiny pod miast. Dryssą. Dopływy jej *prawe*: a) Nieszczerd a albo Uście płynie z jeziora NIESZCZERDA; b) Niszczza zabiera wody jezior OLBITO i NISZCZO; c) Swolna, sprowadza do Dźwiny wody granicznego jeziora SIEBIEŻ, także jezior: NIECZERICA i LISNO.
11. Użycza, zabiera wody jeziorok leżących na południow-schód od jeziora OSWIEJA.
 12. Saryanka, płynie z jeziora BIZIA, w kierunku północnym.
 13. Indra, wypływa z jeziora t. n. leżącego na wschód od jeziora SIEWIERZ, z którego wypływa rzeka Dubna v. Ubna; ujście pod zamkiem Indrycą; *lewy* jej dopływ Sina
 14. Dubna v. Ubna v. Debena; początek jej w pow. Dynaburskim z jez. SIEWIERZ. przepływa przez jez.: LEJA, KARMAN, WYSZKI i inne, wpada do Dźwiny przy Liwenhofie. Dopływy jej *prawe*: a) Jasz a; b) Fejmianka; c) Usza. *Lewy* dopł. Kołłup.
 15. Adwa.
 16. Nereta, długa mil $7\frac{1}{2}$, wypływa z powiatu Rzeżyckiego.
 17. Ewikszta v. Ewest v. Ewenesta, płynie z jeziora ŁUBAŃ, do którego wpadają Małta i Rzeżyc a uważane jako wierzchowiny Ewikszty. Do niej z *prawej* strony wpadają: a) P e d e ś ć — P e d d e t z; b) L e d e n i c) K u h e; z tych największa P e d e ś ć, bo 18 mil długa, z *prawem i* dopływami: α) Aluksna, ściga wody jeziora MARYENBURSKIEGO; β) K r i s t a l i c i γ) P i k s l a. *Lewym* dopływem Pedeści jest Igrawa.

*) Opuszczone na mapie: jezioro Uszcza i rzeka z niego do jeziora Drysy płynąca.

18. Porze, z *pr.* dopł. P e l l a u wpada przy Kokenluzie.
19. Ogier — Oger z *prawym* dopływem A k t i r lub U g r a.
20. Egel v. Jegiel v. Jagel Wielki i
21. Egel lub Jagel Mały złączywszy się wpływają do jeziora S T E L U T, które się zlewa do Dźwiny przy jej ujściu do morza.

X. Do m. Bałtyckiego na północ od Dźwiny.

1. Gawija. Gauj-Aa. Govia, Aa, przeszło 75 mil długa; płynie z za Serben pod Włodzimierzec (Wolmar). Kiesię (Wenden) i pod Czarnikowem wpada do zatoki Ryzkiej. Dopływy jej *prawe*: a) T y r s a. b) P i l a u p, c) W e j d a w a. z *lewym* dopływem *Schwarzbachem* i d) B r e s s e l, z *prawym* dopływem *Nabba*. *Prawe* dopływy Gawiji (Aa): a) P a l t z e, b) R a u s e, c) W i e g e i d) A b b o t. wpadająca do Gawiji poniżej m. Kiesi.
2. Jurk.
3. Witter-Up.
4. Schwarz-Up.

XI. Górny bieg rzek północnych i północno-wschodniej Wołgi.

1. Wielikaja v. Muldowa v. Wielka Rzeka, ma źródła na pograniczu gub. Witebskiej u jeziora Wiaź; płynie pod Opoczkę, Ostrów i za Pskowem wpada do jeziora Pskowskiego; długość biegu mil 50. *Prawe* dopływy: a) A l u l a lub A l o l i j a wpada jeszcze w gubernii Witebskiej; b) S z e s t a wpada poniżej Opoczki;

c) Sorot' z *lewym* dopływem *Ista*, między Opoczką a Ostrowiem; d) Czerecha i e) Pskowa. *Lewe* dopływy: a) Issa, wpada prawie naprzeciw Szesty; b) Sina, płynie pod Krasne, zamek obronny w r. 1579; c) Utroja, z *prawym* dopływem *Lża*, wpada nieco poniżej Ostrowia; d) Kuchwa; e) Wiada z dopł.: *Kura*, *Lipnica* i *Opoczenka* i f) Kudęb.

2. Łowat', z dawnej ziemi Nowelskiej, z okolic jeziora NEWEL płynie na Wielkie Łuki i Chełm do jez. ILMEN v. NOWOGRODZKIEGO; długa m. 65. *Prawy* dopł. Kunia powstaje między jeziorami HORODOŠNE i DŹWIŃSKO; *lewy*, Łoknia była czas jakiś rzeką graniczną.

3. Wierzchowina Wołgi. Wołga, wypływa z jez. WERCHOTA i STERŻ. przechodzi potem przez jez. WSILUG i PEPO, do którego wpada Żukopa z *prawym* dopł. *Tot'ma*, dalej przez jezioro Wołgo, za którym z *prawej* strony przyjmuje *Seliżarówkę*, odpływ łańcucha jezior SELIGERSKICH. W dalszym biegu wschodnio-południowym, przyjmuje od *prawego* brzegu najprzód Tud', potem Osugę z Wazużą, których dopływy niektóre wierzchowinami sięgają źródeł Dniepru. W dalszym biegu do morza Kaspijskiego Wołga przyjmuje, prócz wielu innych dopływów, rzekę Okę, prawy dopływ której Ugra wierzchowiną swoją zbliża się do źródeł Desny.

B.

RZEKI STOKU POŁUDNIOWEGO.

I. Dniepr, Borysthenes, Danapis, tur. Uzu v. Uzy, tat. Eksy.

Z długości biegu i rozległości dorzecza trzecia rzeka w Europie, ustępująca tylko Woldze i Dunajowi. Dług. 240 mil (od 1600 do 1700 wiorst); w prostej linii, od źródeł do ujścia 140 mil. więc rozwój 1,7. Spławność, jak Wisły $\frac{1}{10}$. Obszar dorzecza 11.500 mil kw. Największa szerokość dorzecza, od źródeł Prypeci do źródeł Sejmu, wynosi mil 120 (po 60 prawie na zachód i na wschód od Dniepru, przy ujściu Prypeci i Desny), a więc tylko o 20 mil mniej, niż w prostym kierunku. Źródła Dniepru — na południowym stoku płaskowzgórza Wałdajskiego, niedaleko źródeł Obszy, wpadającej przez Miezę do Dźwiny i dopływów Osugi wpadającej do Wolgi, — z błot lasu wołkońskiego, z jeziora Mszara, za wsią Zabolocie. Kierunek biegu przebiega z północy ku południowi; trzy razy przecina 30-ty południk (od Paryża), tworząc dwa wygięcia: zachodnie, dłuższe od Smoleńska do Czerkas i wschodnie, krótsze *),

*) Dla braku miejsca na mapie, wypadło wschodnie to wygięcie Dniepru przenieść na osobny odcinek, w górze mapy umieszczony pod napisem **Niż Dnieprowy**. Właściwie na prawym tylko brzegu Dniepru **Niż** się tak zaczynał, jak jest na mapie — za ujściem Taśminy; na lewym, stałe osady i wsie kozackie sięgały za ujście Psiołu i, choć coraz radsze, nawet za ujście Worskły: *O r e l a* dopiero była stanowezą między graniczną Nizowców. (Cf. Maryan Dabiecki: Kudak 1879. Pole bitwy u Żółtych wód. 1880).

na którym porohy, od Czerkas do ujścia. W górnym biegu do Dorohobuża, Dniepr nie jest spławnym, chyba na wiosnę; w średnim od Dorobuża do Jekaterynosławia. a raczej do Krzemieńczuka i ujścia Psiołu, spławnym jest i żeglownym. O dwie mile bez mała za Jekaterynosławiem zaczynają się progi (porohy) Dnieprowe i zapory, utrudniające żeglugę; ciągną się na przestrzeni prawie mil 10-u w następującym porządku (jak oznaczono na mapie kréskami i liczbami): 1) K o j d a c k i; 2) W o ł o m i n ó w; 3) S u r s k i; 4) Ł o c h a n n y; 5) S t r z e l c z y; 6) D z w o n i e c; 7) K n i a z y albo T i a h i Ń s k i; 8) N i e n a s y t e ć — najgroźniejszy; 9) W o r o n o w a z a p o r a; 10) B u d y ł o; 11) Ż a w o ł ż a n y; 12) Ł y s z n i j; 13) W i l n y j albo H a d i u c z y j. Poniżej progów, Dniepr znowu żeglowny aż do ujścia, przez liman, do morza. W tej dolnej części biegu swojego Dniepr rozlewa się szeroko, tworząc liczne wyspy z których znaczniejsze: Chortyca (Sicz stara), Tomakówka (schronienie Chmielnickiego), Czartomelik (skarbnica kozacka według Boplana), Tawań (Witołdowa łaźnia). Wyspy te były siedliskiem głośnej w dziejach naszych Sicy Zaporozkiej.

Lewe dopływy:

1. **Wiaźma**, od wsi Fedajewa, pow. Syczewskiego, do wsi Ujścia w pow. Bielskim gub. Smol.; długa mil 13; za czasów Herbersztejna żeglowna, dziś ledwo na wiosnę spławna czasami.
2. **Osma** lub **Wośma**, 12 m. długa; wpada nieco niżej Dorohobuża.
3. **Uża**, płynie w kierunku północnym; źródła na tej wyżynie, z której płynie Desna w kierunku południowym i Ugra, płynąca na wschód do Oki.
4. **Ustrom**, równolegle płynie z poprzednią.
5. **Mereja**, dawniej odgraniczała wwo Mścisławskie od Smoleńskiego, dziś gub. Mohylewską i Smoleńską.

6. Uhlas,
7. Bobrowa,
8. Bołotianka i
9. Rakuta, nie wielkie rzeczki w dawnym wojew. Mściłowskiem, wpadają do Dniepru przed ujściem Druci z przeciwnej strony.
10. Rżawiec i
11. Okra. w dawnym wojew. Nowogrodzkiem, wpada między Drucią a Berezyną na przeciwnym brzegu.
12. Odstupienka,
13. Perespa i
14. Borszczówka, nie wielkie strugi wpadające do Dniepru, poniżej ujścia Wiedrycza do prawego brzegu.
15. Soż lub Soża; od wsi Dworca, na zachód od m. Jelni, początku Desny, płynie na Krzyczów, Czeryków, Propojsk do Łojowa; 70 mil długa; spławna.
Prawe dopływy: a) *W o c h r a.* z *prawem* i dopływami: α) *Mołochwą* i β) *Horodnicą*, niegdyś rzeczką graniczną; b) *C z a r n a N a t o p a*; c) *U d o g a*; d) *Pronia*, która z okolic Orszy płynie pod Propojsk. Do niej z *prawej* strony wpadają: α) *Pniewka*; β) *Basia* i γ) *Reta* v. *Resta*; a z *lewej*: α) *Bystra*, β) *Wierzchowka* i γ) *Koszanka*; e) *P i e r z c h ó w k a*; f) *D o b r z y Ń*, g) *C z y c z e r a* i h) *U ż a*.
Lewe dopływy a) *C h m a r a*, której źródła również jak Soży, sięgają źródeł Desny; b) *S o ż e n k a*; c) *O s t e r*, do którego z *prawej* *Ostrzyk*, a z *lewej* *Łużajka*; d) *L o b ż a n k a*; e) *S i e n n a*; f) *J e l n i a*; g) *P o k o t'*; h) *S i e l i c k a*; i) *U t o Ń k a*; k) *A k s z i n k a*; l) *B i e s i e d ź*, 26 mil długa; spławna w dolnej części; wierzchowiną styka się prawie z wierzchowiną *Ipuci*: z *prawej* ma dwie strugi niewielkie: α) *Z u b e r* i β) *S t o l b u n k ę*; a z *lewej* do niej wpadają: α) *S u r o w*; β) *Z a d u m k a*

z KRUPNIA; γ) *Deraźnia*; δ) *Lesznia*; ε) *Pałuż* i ζ) *Kolpyła* z DOROHOWSZĄ; ł) *Sponiczenska*; m) *Ipuć* lub *Iput'*, płynie od Klimowicz przez Suraż i powyżej Homla wpada do Soży. *Prawe* jej dopływy: α) *Klena*; β) *Macholka*; γ) *Wycholka*; δ) *Oczesa*. *Lewe*, dalej sięgające: α) *Woronica*; β) *Nadwa* z *prawemi* dopływami: a) *DRAHIN* i b) *WOPRYT'*; γ) *Woronuca*; δ) *Unieczza*; ε) *Turośna* i ζ) *Choroput'*. Dalsze lewe dopływy Soży: n) *Uć* albo *Ut'*; o) *Cierucha*; p) *Namylna* i r) *Wir Zamglaj*.

15. **Borzna** i

16. **Pakułka**, nie wielkie strugi wpadające do Dniepru między ujściem Soży i Desny.

17. **Desna**, długa mil przeszło 100; źródła pod m. Jelnią, gub. Smol., płynie na Briańsk, od którego spławna, na Korop, Nowogródek Siewierski, Czernigów i powyżej Kijowa dwoma ramionami, z których jedno nazywane CZARTORYJA. wpada do Dniepru.

Prawe dopływy: a) *Striapa*, której źródła także w okolicach m. Jelni. b) *Gabbia*, źródłami sięga źródeł lewych dopływów rz. Ostra. c) *Sudość* lub *Sudost'*, płynie na Poczep, Baklan, Pohar, wpada za Hremiaczem; przeszło 20 mil długa. Do niej z *prawej* strony: α) *Kosta*; β) *Wabla* z a) *Kiczetą* i b) *DUBNĄ*; γ) *Wara*; a z *lewą*: α) *Ramusucha* z *BOŁOTENKĄ* i β) *Róg v. Roh*. d) *Smiacz*; e) *Łoska*; f) *Ubet' v. Ubiéd'*, wpadająca naprzeciw Sejmu i g) *Miena*, z pd. *Diagowo*; wszystko to rzeki pomniejsze z których *Ubet'* największa, bo do 15 m. dl. h) *Snow*, przeszło 30 mil długi; płynie z błot na wschód od m. Nowozybkowa, wpada powyżej Czernigowa. Dopływy jego *prawe*: α) *Irypa*; β) *Trubież*; γ) *Waga* z *CATA*; δ) *Retiwa*; ε) *Werbiczewka*; ζ) *Smiacz* albo *Rudenka* z *HORODNIA* i η) *Czibriz* albo *Kriukowa*.

Dopływy *lewe* Snowa: α) *Tytwa*; β) *Rewna*, z dwoma *lewemi* dopływami: a) *IRWANIEC* i b) *ŚLAT'*; na koniec γ) *Turya*, także z *lewemi* dopływ. *BRE CZ* i *BRE CZY CA*. i) *Zamgłaj*; j) *Striżenka* i k) *Bielous*, wpadają niżej Snowa do Desny: druga z nich w samym Czernigowie a ostatni trochę niżej.

Lewe dopływy Desny: a) *Desnek*, v. *Desnok*, źródłami zbliża się do źródeł Ugry Id. Oki; b) *Prismarka* i c) *Prismara*, małe strugi; d) *Spopot'*, z *prawym* dopływem *Kamionką* i z *lewemi* dopływami, stykającymi się prawie ze źródłami Bołwy, wpadającej niżej do Desny (a dla braku miejsca nie pomieszczonej na mapie); e) *Wietma*; f) *Bołwa* i g) *Snieżet'*, wpadające przy m. Briañsku, do najbardziej ku wschodowi wychylonego zagięcia Desny; h) *Nawła*; i) *Nierusa* z *Siewem*, przy którym *Siewsk* i *Trubczewsk*; j) *Iwot'*; k) *Szeret'*; l) *Riet'* z α) *Oseta* i β) *Osmanica*; ł) *Nakot'* i m) *Sejm*, 80 do 90 mil dł.; płynie na Kursk, Lgow, Ryłsk, Putywl i Baturyn; wierzchowina jego styka się ze źródłami r. Oskolu, należącego do systemu Donu. *Prawe* dopł. Sejmu: α) *Riat'*, β) *Tuskar*, γ) *Usoża*, δ) *Kleweń*, płynie na granicy gub. Czernig. i Kursk.; *lewe* dopł. Sejmu są drobne rzeczki, z których najznaczniejsza wpadająca powyżej m. Baturyna, *Jezus* z *prawym* dopływ. *KONOTOPKA*, przy której i miasto t. n.

Dalsze **lewo** dopływy Desny: n) *Borzna*, dł. m. 7, z *prawym* dopł. *Soroka* i *lewym* *Pliska*; o) *Smoleż*, błotna rzeka; p) *Weresocz* albo *Smolanka* i na koniec r) *Oster*, 27 m. dł., przy którym w XII w. było m. *BIAŁA WIEŻA*; płynie w kierunku zachodnim pod Nieżyn, Oster i Kozielec; *lewe* dopływy Ostra: α) *Nosówka* albo *Wjunica* i β) *Bystrica* z *KOBYSZCZA*. Po Deśnie do Dniepru wpadają:

18. **Trubież**, płynie z północy na południe, na Baryszówkę i Perejesław; poniżej Trechtymirowa, pod Monasterkiem wpada do Dniepru; z *prawej* przyjmnje Altę (Łta, Olta) pod Perejesławiem, a z *lewej* Nedrę.
19. **Supoj**, przeszło 20 mil długi; płynie od Bykowa na Jachotyn i Pieszczaną.
20. **Zołotonosza**. 15 do 16 m. długa. z *prawym* dopł. Kropiwną; łałchami Dnieprowemi łączy się z następną.
21. **Irklej**, z *prawym* dopływem Kowraszem wpada tuż przy poprzedniej.
22. **Suła**, przeszło 50 mil długa: z pod miasta Sumy na rz. Psiole gub. Kurskiej, płynie przez Romny, Glinśk, Lochwicę, Żubny; wpada pod wsią Czyhryńska Dąbrowa do Dniepru. *Lewe* dopł. Suły nieznaczone, a *prawe*: a) Romen; b) Łochwica; c) Udaj z *lewymi* dopływami: α) *Halką* i β) *Perewodem*, do którego z *lewéj* strony wpada RUDA; d) Śleporod; e) Orżawiec i f) Orżyca, która powstaje z trzech rzek: α) *Suchaja Orżyca*; β) *Syraja Orżyca* i γ) *Czumak*.
23. **Kahamłyk**, długi mil 10 do 11; wpada do Dniepru pod Krzemieńczugiem.
24. **Psiół**, do 73 mil długi; wypływa z tegoż samego płaskowzgórza (z gub. Kurskiej), z którego bierze początek Sejm, Worskła, Oskoł i Doniec północny, prawie się styka ze źródłami tego ostatniego; płynie na Obojań, Sudżę, Miropol, Hołtwę i pod Krzemieńczugiem wpada do Dn. *Prawe* dopływy: a) Gruń, przy Hadziaczu; b) Chorol, z za Mirgorodu i c) Omelniczek, od Hlubina przez Pustowojtów; *lewe* dopływy: a) Taszańsk a Gruń, od Zińkowa; b) Hołtwa a wpada pod Hołtwą, starą osadą z XII wieku.
25. **Worskła**. do 60 mil długa; płynie na Hrajworon, Achtyrkę, Połtawę i Kobelaki. *Prawe* dopływy: a) Bormla lub Boremla i b) W. Kobylaczek;

lewe dopływy: a) M e r l lub M e r l a; b) K o ł o m a k, wpada naprzeciw Poltawy i c) T a h a m ł y k.

26. **Orela. Orel, Orel**, dawny Uht, do 60 m. dł. rzeka graniczna za Połowców i za Kozaczyzny i teraz nawet, bo płynie na granicy gubernii Połtawskiej i Ekaterynosławskiej. *Prawe* dopływy: a) B o h a t a j a; b) B e r e s t o w a j a z *Wszywą*; c) O r c z y k v. L i p i a n k a i d) M a j a c z k a; *lewy* dopływ O r e l k a.
27. **Protok Protowy**, łączy rz. Orelę z Dnieprem.
28. **Samar**, rzeka Niżowa, prawie 70 mil długa, płynie z gub. Charkowskiej, w dolnym biegu oblewała z i m o w n i k i — futory Niżowców i za Nowomoskiewskiem (dawne Samar, bogate miasto Zaporozców) pod Jekaterynosławiem (dawniej wieś Połowica), wpada do Dniepru. *Prawe* dopływy: a) W i e l k a i b) M a ł a T e r n ó w k a; c) K i l c z e Ń; *lewe*: W o ł c z a. z dopływami, przez które szedł wodny okolny szlak Waregów i Zaporozców po łupy na południowych wybrzeżach Czarnego Morza.
29. **Ossokarówka**, wpada do Dn. za porohem W O R O N O W A Z A P O R A; z *lewym* dopływem B y k.
30. **Wołnianka**, wpada przed ostatnim progiem naz. H A D I U - C H Y J albo W O L N Y.
31. **Moskiewka**, wpada naprzeciw wyspy C H O R T Y C Y.
32. **Końska**, albo **Końska woda**, do 30 mil długa; kilku łachami łącząca się z Dnieprem.
33. **Białożórka**, wpada do jednej z łach Dniepru czy Końskiej, naprzeciw Czartomeliku.

Prawe dopływy Dniepru:

1. Dnieprzyk i

2. Żerdź, dwie niewielkie strugi, płynące równolegle do wierzchowiny Dniepru *).

*) Nie oznaczone literami na mapie: a następująca rzeka — N i e m o s z e c z o n a, mylnie oznaczona literą Z zamiast N.

3. **Niemoszczona**, pierwsza większa struga wpada do Dn. między slobodami Bułaszowa i Nikolska.
4. **Sola**, płynie niedaleko od osady Chelm i wpada powyżej osady Kriukowa.
5. **Wopiec**, 6 mil dł.; wpada do Dn. powyżej Dorohobuża; spławny na wiosnę.
6. **Wop'**, której źródła tuż przy źródłach rz. Naczy, ld. Obszy, wpadającej przez Meżę do Dźwiny; dł. m. 15; spławna. *Prawe* dopływy: a) O t r i a lub W o t r i a i C a r e w i c z.
7. **Orleja** lub **Nadwa**, mniejsza i
8. **Chmost**, znacznie dłuższa rzeczka, bo do 8 mil długa, wierzchowiną stykająca się ze źródłami Hobzy, która przez Kasplę płynie do Dźwiny.
9. **Bereźna**, niewielka rzeczka już w gub. Mohylewskiej. na granicy ze Smoleńską.
10. **Orszyca** v. **Orszanka**, płynie z północy, wpada do Dn. pod m. Orszą. Źródła jej stykają się prawie ze źródłami Łuczesy, lewego dopływu Dźwiny.
11. **Łochwa**, 7 mil dł.; wpada do Dniepru powyżej starego Bychowa; cała prawie żeglowna.
12. **Toszczanka**, zaledwo 4½ m. dł.; wpada poniżej Nowego Bychowa.
13. **Druć**, przeszło 35 mil długa; płynie z za Tołoczyna przez Druck, Białynicze, od których spławna; przerzyna Białoruś i wpada pod Rohaczowem. Dopływy jej *prawe*: a) O s i n k a v. O ś l i k, wpada do Druci poniżej Białynicz; b) L i p ó w k a; c) D o ł ż e n k a i d) D o b r z y c a. *Lewe* dopływy: a) B a b i c z; b) B i e l a n ó w k a i c) H r e ź l a.
14. **Dobośna** lub **Dobyśna**, do 10 mil długa; w biegu odgranicza gub. Mohylewską od Mińskiej; spławna; wpada do Dn. poniżej Żłobina; *lewy* jej dopływ: B i e l i c a.

15. **Berezyna v. Berezyna Dnieprowa** lub **Wielka**, do 85 mil. długa; wypływa z małego jez. pod m. Dokszyce; płynie po pod Berezynę, przez jezioro PELIK, potem pod Borysów, Bobrujsk i pod miasteczkiem Horwał wpada do Dniepru. Spławną jest od ujścia skanalizowanej rzeki Sergut.

Prawe dopływy: a) *P o n i a*, długa mil 7, a spławna 4, od Niebyszewa; powstaje z błot na granicy gub. Wileńskiej. b) *M r a j.* c) *H a j n a*, 12 mil długa, z pod starożytnej osady Hajno płynie pod Łohojsk. *P r a w y* jej dopł. *Usiaż*, płynie z za Horodka, w okolicach Mińska, 7 mil długa, w połowie spławna; a *l e w y* — *C n a*, także 7 m. dl. i spławna, płynie w kierunku południowym i wpada do Usiaży, pod wsią Sutocki d) *B r o d u i a* z *Kamionką*, wpada do Berezyny pod Stachowem, powyżej Borysowa. e) *P l i s s a*. przeszło 6 mil długa, płynie z za Smolewicz, wpada pod Uszkiewiczami. f) *U s z a*, tejże długości, cała prawie spławna, wpada pod Uściami, poniżej ujścia do Berezyny rzeki Bobra z przeciwnej strony. g) *U s a* spławna od Boguszewicz. h) *S w i s ł o c z*, 36 mil długa, źródła o 6 mil powyżej Mińska, pod wsią Szypowały; mogłaby być spławną od Mińska; *p r a w y* jej dopływ *Talka* lub *Tolma*; *l e w e*: α) *W i a c z a*; β) *W o l m a* z lewym dopływem ИЮМЕНКА i γ) *Boloczanka v. Bolota*. i) *B a n i ó w k a*, wpada do Berezyny powyżej Bobrujska. k) *B r o ż a*, wpada poniżej Bobrujska. l) *B o r ż e k* lub *B r o ż e k*, mała struga. 1) *S w i e d ź* lub *S w i a d a*, wpada do Berezyny przed samem jej ujściem do Dniepru.

Lewe dopływy Berezyny:

a) *S e r g u t* lub *S e r g u c z*, $3\frac{1}{2}$ m. długa; wypływa z jeziora MANIEC, wchodzi do jeziora PŁAWIO łączącego się z jeziorem BERESZTO, przez kanał 1 milę

długi, dalej przez rzeki Bereszczę i Jessę, jezioro LEPELSKIE i r. Ułę, łączy się z Dźwiną. Prócz kanału łączącego jezioro Pławio z jeziorem Bereszto, jest drugi KANAŁ przekopany wzdłuż rzeki Sergut, aż do jej ujścia do Berezyny. b) S c h a, 6 mil długa, wpada przy Borysowie. c) B o b r, do 15 mil dł.; brzegi ma błotniste; nie spławny. *Prawy* dopływ jego *Nacza*, ma 9 mil długości, z których $1\frac{1}{2}$ spławna; *lewe* dopływy Bobra: $\alphaMissa i $\betaMoza, płynie z nad granicy gub. Mohylewskiej, w kierunku północno-zachodnim. d) B r u s i a t a, 4 m. długa; wypływa z błot otaczających jezioro NIERYB. e) K l e w a, 8 do 10 mil dł., w połowie spławna; płynie podmokłą doliną aż do poniżej m. Berezyny. f) O l s a, wypływa z bagien pod wsią Duleby; do 18 mil długa, wpada do Berezyny powyżej Bobrujska, prawie naprzeciw ujścia r. Baniówki; dopływ jej *prawy* *Niesieta*, a *lewe*: $\alphaDuleba i $\betaSusza. g) Ż e r ł a. h) O ł a, 15 mil długa, powstaje w błotach Bobrujskich za Słobodą Pacową; płynie podmokłą doliną w kierunku południowym; spławna w połowie.$$$$

16. **Wiedrycz**, z *prawym* dopływem Ł a z a r ó w k ą; a *lewym* N i e d Ź w i a d k ą, albo D n i e p r z y c ą wpada do Dniepru pod m. Rzeczyca.
17. **Brahinka**, jednym rękawem wpada do Dniepru, drugim do Prypeci.
18. **Prypeć, Prypet'**, powstaje w powiecie Włodzimierskim, gub. Wołyńskiej, z kilkunastu strug błotnych, łączących się w jedno w okolicach m. Szacka. Do Ratna, tj. do ujścia Wyżwy, jest tylko spławną, od Ratna staje się żeglowną. Za Ratnem dzieli się na kilka odnóg, zatracą swą nazwę, bo główne ramię nazywa się P a r o k; dalej pod właściwą nazwą Prypeci przepływa przez jezioro NOBEL, za którym, przed przy-

jęciem Jasiółdy, znów się rozszczepia na kilka rękawów, z których największy przybiera nazwę *Strumienia*. Po przyjęciu Jasiółdy wraca do swej nazwy i tę zachowuje aż do ujścia do Dniepru. Długość Prypeci mil 106. Szerokość 20 sążni przy ujściu Jasiółdy, a 150 do 200 przy ujściu jej samej do Dniepru. Obszar dorzecza przeszło 2000 mil kwadr.

Lewo dopływy Prypeci:

1. **Wiźnica**, przez którą zrobiony PRZEKOP BIAŁOZIERSKI, łączący Prypec z KANAŁEM KRÓLEWSKIM (MUCHAWIEC-PINA) albo MUCHAWIECKIM, a więc przez jez. ŚWIĘTE, OSTROWIEC i BIAŁE.

2. **Pina**, dł. mil 23, wpada do Pr. przy Pińsku; przez nią przekopany kanał łączący tę rzekę z Muchawcem pd. Bugu, nazywany po ukończeniu go w r. 1775 KANAŁEM RZECZYPOSPOLITEJ, potem KRÓLEWSKIM, teraz MUCHAWIECKIM, albo jak zwykle, DNIEPROWSKO-BUGSKIM lub HORODECKIM; długość samego kanału przeszło mil 10.

3. **Jasiółda**, 36 m. dł.; źródła ma na wschodnim krańcu puszczy Białowieskiej, w okolicach Nowego-Dworu, blisko źródeł Narwi, Rosi Niemnowej i Zelwy; płynie pod Berezę Kartuską, przechodzi przez jeziora SPOROWSKIE i MOTOLSKIE i łączy się z Prypecią, raczej ze *Strumieniem*, poniżej Kuradowa. Spławną jest od wsi Wieleśnicy, przy której KANAŁ OGIŃSKIEGO $7\frac{1}{2}$ mil długi, przeprowadzony przez jezioro WYGONSKIE, łączy Jasiółdę ze Szczarą, lewym dopływem Niemna. Dopływy jej: *prawy Sudziłówka*, a *lewy Dorożobuzka*.

4. **Bobryk**, do 10 mil dł.; prawym brzegiem zbliża się do jez. POHOŚĆ, do którego wpada rzeczka Wiślica, a sam, prawie niespławny, wpada do Prypeci niedaleko wsi Stachowój.

5. **Cna**, 15 mil długa, także niespławna; wpada do Pr. pod wsią Hajdamaki.
6. **Śmierć**, mała rzeczka, płynie przez Łachwę.
7. **Łań**, 20 mil dł.; płynie przez błota Kleckie i wpada naprzeciw ujścia Horynia. Spławna od Czudzina: *prawy* jej dopływem w górnym biegu r. *N a c z a*, a *lewy* *C e p e r k a z Konikiem*.
8. **Słucz Mińska** albo **Pińska**, przeszło 20 m. dł.; źródła jej w błotach za Sluckiem, płynie na Sluck, Pohost, Turobin, wpada do Pr. znacznie wyżej Turowa; spławna od Turobina. *Prawe* dopływy: a) *M o ż a* albo *M o r o c z i b*) *W o ł c h w a*; *lewe*: a) *Ś l i w k a*, wpada między Sluckiem a Pohostem i b) *P e r e s z n i c a*, przed ujściem Słuczy do Prypeci.
9. **Biełocz**, mała struga.
10. **Wiedrycz**, w wierzchowieńskim złączony kopanicą z jez. **KNIAŻ** albo **ŻYD**.
11. **Ptycz**, około 50 m. dł.; źródła niedaleko od źródeł Isłoczy, Wolmy i Usy, w okolicach m. Rakowa, wpada do Prypeci pod wsią Bahrymowicze. Dopływy jej *prawe*: a) *D o k o ł k a*, wpada powyżej wsi Kosarzycze. b) *O r e s s a*, płynie z zatoki moczarów sluckich, w kierunku południowym do wsi Jurkiewiczze, stąd zwraca się na wschód, zagięciem tem obchodzi jezioro **WIECZORĘ**, do którego wpada rz. *Ruchowka*, a sama płynąc dalej, wpada do Ptyczy przy wsi Bubnowce. Z *prawej* strony wpadają do Oressy: α) *T a l i c a*, z *prawy* dopływem **URZECZA**. β) *W y z i e n k a* i γ) *C h w o l a*; z *lew*ej do Oressy, w górnej części *W i a z k a*. *Lewe* dopływy Ptyczy: a) *L i s a*, której źródła stykają się prawie ze źródłami Broży i Baniówki; b) *B i e z i n n i c a*; c) *N i e r a t ó w k a i d*) *T r e m l a*.

12. **Ipa**, także jak i tamte wszystkie dopł. Pryp. płynie z północy, z błot pow. Mozyrskiego koło Czyrkowicz; niespławna; z *prawej* przyjmuje *Wiszę* albo *Ochówkę*.

13. **Nienocz**, przyjmuje z *prawej* strony *Obiadówkę* z *prawym* dopł. *Dereniówką*, a z *lewej* *Rudnię*.

14. **Turija** i

15. **Wić**, niewielkie rzeki. Wić płynie z błot i lasów na wschód od Mozyra leżących, wpada do Prypeci pod Tułhowiczami. Uszlawnienie jej wchodzi w plan osuszenia kotliny Prypeci.

16. **Brahinka**, wypływa z tychże błot co i Wić, wpada jedném ramieniem do Dniepru przy Jolczy, a drugiem za **CYGAŃSKIM BŁOTEM**, leżącym nad Prypecią, pod Ładyżkami, poniżej Czarnobyła, wchodzi do Prypeci.

Prawe dopływy Prypeci:

1. **Wyźwa**, 12 mil dł.; *lewy* dopływ jej *Wyżewka*, z *lewym* dopływem *Stopyrką*, wpada przy Wyźwie (Kurbskiego); a *prawy* *Wola*.

2. **Turya**, przeszło 20 mil dł.; płynie na Turzysk. Kowel, Datyn, Michnówkę i pod Szczytnem, poniżej Szczedrohoszczy łączy się z Prypecią. Spławna od Kowla. Z *lewej* przyjmuje *Berezkę* pod Datynem i oddziela ramię *Kruticz*; z *prawej* także ramię *GŁUSZYCĘ*.

3. **Stochód**, powstaje w pobliżu źródeł Turyi, tejże prawie co ona długości; niespławny. Płynie najprzód w kierunku północno-wschodnim aż do wsi Uhły. od której, pod kątem ostrym zwraca się ku północnemu zachodowi i ku północy; tak płynąc na Hulewicze. Stobychwę, Lubaszów, za Buczynem łączy się z Prypecią i przybiera wraz z nią nazwę **Strumienia**. *Leve* dopł. jego: a) *Mielnica*, b) *Stobychwa*, c) *Jasiońówka* i d) *Łopnica*.

4. **Styr**, powstaje ze strumieni dających w okolicach Oleska, Podhorzec i Podkamienia początek i jemu i Seretowi. W Stanisławczyku przybiera nazwę Styru płynie potem na Beresteczko, od którego splawny, Boreml, Łuck, Rożyszcze, Sokul. Czartorysk. Pohost i pod wsią Bereźce wpada do Prypeci. Długość biegu mil 68 do 70.

Lewe jego dopł.: a) **S u d y ł ó w k a**, inaczej **B u r k a c z**, wpada nieco wyżej Beresteczka, prawie na teraźniejszej granicy z Austryą. b) **Z b o r y s z ó w k a** od Drużkopola i Horochowa płynie na Zboryszów i Holatyn, wpada pod Lipą. c) **T y k w a** albo **P o ł o n k a**, powstaje z dwóch strumieni łączących się pod Horodkiem, płynie pod Ratno. d) **S t a w g a** albo **S e r n a**, z za Torczyna płynie pod Szepiele, poniżej Łucka. e) **L u t y c a**, wpada poniżej Sokula. f) **Z i e l e ź n i c a**, wpada pod Komarowem poniżej Czartoryska. g) Zgniła Prypeć, łączy Styr ze Stochodem.

Prawe dopł. Styru: a) **S u c h a W i e l k a**, od Suchej Woli płynie pod Brody i Bóldury. b) **S ł o n ó w k a**, od Podzamcza na Radziwillów, wpada pod Szczurowicami: *prawe* dopływy: α) *Biała-Krynica* i β) *Syntenka*. c) **P l a s z e w k a**, od Plaszewa na Kozin, Żabokrzyki do Plaszewa, powyżej Beresteczka. d) **I k w a** powstaje na tejże wyżynie co Styr, pod Huciskami, płynie po pod Krzemieniec (Królewski most) przez Dubno, Młynów, Dobratyn i pod Targowicą wpada do Styru; długość przeszło mil 20; z *prawej* strony przyjmuje *Jelowice* z *prawym* dopł. **PONORA**. e) **K o n o p l a**, od Romanowa do Dubiszczów, powyżej Sokula i ujścia Lutycy. f) **K o r m i n**, od Horodyszcz i Sielna, wpada za Ośnicą pod Czartoryskiem. g) **S t u b ł a**, dwoma ramionami wpada do Styru: jednym naprzeciw Pohostu a drugim pod Hryncewiczami.

5. **Horyń** ze **Stuczą**, źródła ma nad granicą austryacką, w pow. Krzemienieckim pod Oleksińcem; płynie pod Wiszniowiec, Jampol, Zasław, Sławutę, Ostroga i Stepań; dwoma ramionami wpada do Prypeci, z których prawe nazywa się **Wietlica**. Długi mil 100 przeszło. Sławny od Ostroga; mógłby być sławnym cały, gdyby nie młyny.

Lewe dopływy: a) **Horynka**, od futorów Wiszniowieckich przez Podhajce do Juśkowiec. b) **Wilija**, od Nowosiółek pod Krzemieńcem do Ostroga, przez Wiliję, Nowystaw, Szumsk, Suraz i popod Kuniów; z *lewemi* dopływami: α) **Kotunką**, płynącą na Ruskie Hucisko do Lachowa i β) **Zbytenką**, od Zbytnia, na wielką Moszczanicę i Nowomalin, pod Międzyrzecz Ostrogi. c) **Ujście**, od Dermania przez Hulczę i Równo, z wielu stawami. d) **Stubel**, od Mizoczy i Warkowicz przez Klewań, wpada do stawu Horynia przy Żabrynie. e) **Putiwłanka** lub **Putiłowka** z *Milowlanką* (lub ua odwrót) łączące się pod Ołyką, a wpadające do tegoż stawu Horyńskiego co i Stubel; f) **Rzeczyc**, wpada za Werbczą poniżej Stepania; g) **Wirki**, płyną przez Horodziec: obie nieznaczne rzeczki poleskie.

Prawe dopł. Horynia: a) **Żerdź**, od Białozórki do Łanowiec. b) **Półkwa**, od Lutarówki, Łazuczyna przez Teofilpol (Czołhan) do Lachowiec. c) **Głęboka Dolina**, mała struga, wpada poniżej Zasławia pod Radoszówką (na mapach Ros. nazwana **Oczere-tianką**). d) **Cwietocha**, płynie od Chrolina przez Cwietochę, wpada pod Taszkami, nieco wyżej Sławuty; *lewy* dopływ *Ihuska*, przy której Szepetówka. e) **Siniawa**, z pod Minkowiec na Liszniki zdąża pod Krupiec, tuż za Sławutą. f) **Woniaczka** albo **Zulnia**, za Stepaniem wpada do Horynia.

6. **Słucz.** powstaje na płaskowzgórzu Wołyńskiem (Awratyńskiem podł. Eichwalda), na którym i Boh i Zbrucz; źródła na polach wsi Czuchele pod Bazalią, pow. Starokonstantynowskiego; płynie pod Stary Konstantynów, Lubar. Zviahel (Nowogród Wołyński) i Bereżnę; długość mil 86; spławność od Zviahla.

Lewe dopływy: a) *I k o p o t'*, płynie z za Antonin od Fedorówki i Trusiłówki do Starego Konstantynowa; *p r a w y* dopływ *Ponora*, z pod Kołek na Kulczyzny pod Rosołowce. b) *B i e l k a*, od Piśarżówki na Rajki do Ostropola. c) *D e r e w i c z k a*, od Demkowiec na Brażyńca. Derewicze i Boroszkowce. d) *C h o m o r*, od Kuźminiec na Hryców, Łabuń i Połonne do Markówki. Dopływy *l e w e*: α) *Pohanka*, wpada pod Łabuńniem; β) *Chomorzec*, pod Połonnem; γ) *Drużna*, nieco niżej i δ) *Illyboczek*, przed ujściem do Słuczy. c) *S m o ł k a*, powstaje z kilku rzeczek łączących się pod Majdanem Staro-Łabuńskim; wpada pod Zviahlem, od którego Słucz spławną jest rzeką i żeglowną; f) *C e r e m*, z *l e w e m i*: α) *Zołobianką* i β) *Koszelówką*, wpadającymi do niego pod Jaruniem. g) *K o r c z y k**), powstaje z dwóch strug, z których wschodnia, *K o r c z y k*, płynie przez Berestów, a zachodnia od Annapola; obie się łączą w stawie Kilikijowskim; płynie przez Korzec, wpada do Słuczy pod Ujściem. *P r a w e* dopł. jego: α) *Wołoka*, wpada poniżej Korca, z *l e w y m* dopł. ZGAR i β) *Kropiwna*, niżej od Wołoki, wpada pod Storożewem. h) *B e z i m i e n n a* (może *K l e c k a*), płynie od Sapożyna na granicy gub. Woł. i Mińskiej, przez Międzyrzecz do Ludwipola. i) *D o l i n a*, rzeczka poleska, wpada pod Czudlą. **Prawe** dopływy Słuczy: a) *B l i w a*, wpada naprzeciw Lubaru; b) *N i w n a*, od Karczówki na Niwnę

*) Na mapie mylnie oznaczony w średnim biegu przez literę L. zamiast K.

i Tartak. wpada powyżej Ostróżka i Rohaczewa; c) Szczarbierz (na mapach rosyjsk. *Ł u b i a n k a*), wpada znacznie niżej; d) *T n i a*, z Wilczego błota, za Mazepinką, płynie przez Sokołów do Słuczy, wpada powyżej Zviahla; z *prawym* dopływem *Tynią*, płynącym od Pulin; e) *W i e r s z n i c a*; f) *C w i l a*; g) *P e r e w o ź n i a*, prawie naprzeciw Korczyka; h) *B o b r i i* *S t a w*, niewielkie rzeczki, z prawej strony płynące do Słuczy.

7. *Stwiga*, z bagien Rokitniańskich przez Kolki płynie do Prypeci, z którą się łączy poniżej Turowa pod w. Pohostem (małym). Z *prawej* str. łączy się z nią przy Korotyczach *L w a*, w dolnym biegu nazywana *M o s t w a*. Płynie równolegle ze Stwigą.

8. *Swiniowody*, od Danilewiczów płynie przez Ossów i Simonowicze.

9. *Boracka*, przez moczary przebija się do Prypeci pod *Sniadyn*.

10. *Ubort'*, od Andrzejewicz płynie do Kamionki, od tej do Rudni. a potem do Mojsiejewicz, zmieniając pierwotny kierunek północno-zachodni na północno-wschodni i północny. Z *prawej* strony przyjmuje strugę, przybierającą nazwy: *C z e r w o n k i*, *B o ł o t n i c y* i *Ś w i d ó w k i*.

11. *Solikuczka*, mała rzeczka, wpadająca pod Barbarowem, dobrze poniżej Mozyra.

12. *Narowlanka*, wpada do Prypeci pod Narowlą.

13. *Mitwa*, płynie z okolic Jelska, wpada do Pr. pod Konotopem; długa mil 5.

14. *Słowieczna z C z e r t e k i e m*, 18 mil długa, wpada do Prypeci poniżej wsi Teszkowa.

15. *Usza*, nazywana w wielu miejscowościach *Uż*. Początek jej w powiecie Żytomirskim, ujście do Prypeci pod Czarnobylem; długa od 16 do 20 mil; spławna.

Dopływy jéj *lewe*: a) Żerew, wpada do Uża przed Narodyczami; b) Norryn albo Norzyn, płynie pod Owruczem a wpada między Narodyczami a Chabném; c) Hreżla, wpada poniżej Chabna i d) Ilsa lub Ilija, powstała z połączenia dwóch strug: Ryś i Wilcza albo Wiatcza; *prawemi* dopływami są niewielkie strugi: a) Leżnica, b) Blesznia i c) Kamionka, wpadające powyżej ujścia Żerewu; d) Zwizdał, nieco wyżej od Norzyna; e) Bobryk i f) Radeńka, między Hreżłą a Iliją; i nakoniec g) Weresnia, najdłuższy z prawych dopływów Uża, wpada prawie naprzeciw Czerewaczy. Ostatni to dopływ Prypeci; wracamy do dalszych prawych dopływów samego Dniepru.

19. Teterów, długi mil 35 do 40; źródła za stawami Nosowieckimi nad czarnym Szlakiem z północy; płynie na Mołoczki, Troszczę, Żytomierz, Korostyszów i Radomyśl, od którego spławny; — wpada do Dniepru za Gronostajpolem.

Prawe dopływy: a) Teterówka, płynie z za Januszpoła; b), Hłuczka, wpada naprzeciw Bobryka; c) Hniłopiat, przez Machnowkę. Berdyczówi i Trojanów; d) Hujwa, płynie przez Białopol Chałaimgródek. Andruszówkę. Kotelnię i Leszczyn; wpada do Teterowa pod Żytomierzem, do niej wpadają z *lewéj* strony: α) *Pustocha*, przy której Czerwona i Niechworoszcz i β) *Kodenka*, płynąca z za Sołotwina przez Kodnię; e) *Iwanka*, przechodzi przez Iwnicę; f) *Wilija*, płynie od Produbówki przez Wiliję i Chwaszczówkę; z *lewéj* strony przyjmuje *Kropiwnę*, a z *prawéj* *Dubowiec*, płynący od Strusówki; g) *Białka*, wpada pod Krymką; h) *Kodra*; i) *Talka*, która płynie od Staréj Budy, a wpada pod Iwankowem; nakoniec k) *Zdwiż*, największy z pra-

wych dopływów Teterowa, płynie przez Brusilów, Rożów, Makarów, Borodiankę i z obydwóch stron przyjmuje wiele drobnych dopływów.

Lewe dopływy Teterowa: a) *B o b r y k*, wpada przy wsi Tryhury; b) *K a m i o n k a*, przy Żytomierzu; c) *M y k a*, z Bystrzejówką wpada pod Radomyślem; d) *W y r w a*, wpada do Teterowa przy Makalewiczach, prawie naprzeciw ujścia Kodry; e) *I r s z a*, największy z lewych dopływów Teterowa, od Iwanowicz i Skolobowa pod Pulinami, płynie przez Horoszki, Malin do Zarudzia i Stasowa, przyjmuje z *lewój Perehorszcz*, a z *prawój*: a) *Trościanicę*, β) *Zdriwę* i γ) *Woznię*; f) *K r o p i w n a* i g) *Ż e r e w a*, złączone prawie u ujścia, wpadają poniżej Unina; h) *B o ł o t n i a*, wpada przy Iwankowie; nakoniec i) *C h o c z o w a*, wpada pod wsią t. n. niedaleko od Gronostajpola.

20. *Żyd*, płynie od Złodziejówki, wpada pod Tołokunem.
21. *Irpień*, graniczna niegdyś rzeka, 20 mil długa; od Jaropwiec płynie przez Chodorków, Kornin, Białogrodkę i Hostoml, a pod wsią Borki wpada do Dniepru; *prawój* dopływ *U n a w a*, powstała z dwóch strug, płynących od wsi Kodarki i od Horodyszcz, płynie przez Żydowce, Romanówkę i Fastów; a *lewy* *B u h a*, wpada powyżej Hostomla.
22. *Stuhna*, płynie przez Wasylków, wpada przy Złodziejówce.
23. *Krasna*, tuż przy Stuhnii, wpada do Dniepru pod Trypolem.
24. *Roś*, od wsi Żydowce i Szpiczyńce, płynie przez Pohrehyszcz, Borszczajówkę, Wołodarkę, Białą Cerkiew, Bohusław, Steblów, Korsuń i Międzyrzecz, wpada poniżej Kaniowa.

Z *lewój* strony do *Rosi*: a) *O r e c h o w a c i e c* (czasem *H o r o c h w a t k a*), od Rewuchy i Toporów

przez Morozówkę. Nowo Chwastów do Borszczajówki; b) Z ł o d z i e j ó w k a, od Rybczyniec i Mołczanówki, przez Kalennę i Kapustyńce do Murmulówki; c) R u b c z e n k a, mała struga, płynie od Rubczenek pod Rołożną i Zawadówkę; d) B e r e z i a n k a, od Berezianki przez Samhorodek, Szapijówkę, Antonów i Pietraszówkę do Bereźny; e) S k w i r k a, od Krzywoszyńiec i Capówki przez m. Skwirę do Jabłonki i Skwirki; f) R a s t a w i c a, płynie od Kordyszówki za Białółówką, przez Rużyn, Pawołocz, Buki, Szamrajówkę i naprzeciw Pilipczów wpada do Rosi; g) K a m i o n k a, z za Charlejówki przez Parypsy, Poczujki, Trylisy do Polaniczyniec, płynie równolegle z Unawą w kierunku wschodnim, potem zwraca się ku południowi i za Fursami wpada do Rosi; h) P r o t o k a, ma źródła za Hrebionkami, wpada pod Białą Cerkwią; i) U z e ń, wpada pod Puhaczówkę; j) R o k i t n a, pod wsią t. n.; k) H o r o c h o w a t k a, pod Prusami. l) R a s a w a, od Ternówki do Karapyszów płynie w kierunku południowym, potem go zmienia na wschodni i wschodnio-południowy i pod Międzyrzeczem uchodzi do Rosi. Dopływ *prawy Jary Użyn* — mała struga, wpada pod Karapyszami. *Lewe* dopływy: α) *Suchy Kahorlik* i β) *Mokry Kahorlik*, łączą się i wpadają pod Rasawą.

Z **prawej** strony wpadają do Rosi: a) K o j a n k a, mała struga wpada przy Dziunkowie; b) R o ś k a powstaje z kilku strug łączących się w Żywotowie; płynie potem przez Tetijów i za Skibińcami wpada do Rosi; c) M o ł o c z n a, płynie przez Piatyhory i Łobaczów; d) T o r c z y c a, v. T o r c z, z za Suchego Jaru przez Matwijichę do Wołodarki; e) N a s t a s z k a, z *Poprawką* i *Balamutką*, wpada pod Ostrowem; f) B a s k u n, przy którym m. Taraszca, wpada do Rosi

- pod Bołkunem; g) Kisłówka, wpada tuż przy Bas-kunie; nakoniec. za Korsuniem h) Wielka Dyżewa, struga łącząca Roś z Olszanką wpadającą do Dniepru.
25. **Olszanka v. Olszana.** powstaje z połączenia kilku potoków za Olszaną, przechodzi przez Wiązówek, Horodysz-cze, Mlijów, przed wsią Starosielem ginie w błotach i trzęsawiskach łączących się z błotami Irdynia: pod wsią Zakrewką. złączywszy się z Dyżewą, znów pozór rzeczki przybiera i pod nazwą **Olszanki** poniżej **M o s z e n** wpada do Dniepru.
26. **Irdyńskie błota**, dawniej może odnoga Dniepru, zbliża się do Olszanki i Dniepru, a drugim końcem podchodzi pod Smilę i łączy się z Taśminem. W zagięciu Irdynia leży na podniesionej nieco suchej płaszczyźnie jezioro **BIAŁE**.
27. **Taśmina**, źródła ma pod wsią Krasnosiółką, płynie na Aleksandrówkę i Kamionkę do Smiły w kierunku pół-nocno-zachodnim; od Smiły, przy której do niej przy-piera smuga b ł o t I r d y ń s k i c h, płynie z początku na wschód, a potem zwraca się ku południowi i płynąc tak równoległe z pierwotnym kierunkiem na Medwe-dówkę, Subotów, Czechryn, wpływa do Dniepru pod Kryłowem. Dopływy jego **prawe**: a) **W e r e s z - c z a n k a**, którą czasem przyjmują za początek Taś-miny; b) **R o s o t a** albo **O s o t a**; c) **K o r s a r k a** i d) **M e d w e d ó w k a**. **Lewe**: a) **W o ł t y s z** albo **B o ł t y s z k a**, wpada pod Birkami powyżej Aleksan-drówki; b) **S u c h y T a s z l i k**, wschodni płynący na Bałandyne i c) **S u r o w y T a s z l i k**, bardziej ku zachodowi odsunięty, płynący na Osietniażkę i Telepinę; obydwa łączą się za Łozonówką i wpadają do Taśminy pod w. Jarowe; d) **G n i ł y T a s z l i k v. T a s z l i k**, z za Matusowa płynie przez Taszlik, Ternówkę i pod

- Chołodnem, powyżej Smiły wpada do Taśminy; e) O r-
ł o w i e c wpada pod Smiłą.
28. **Cybulnik**, wpada tuż przy Taśminie. Odnogi obydwóch tych rzek łączą się przy ujściu do Dniepru i wraz z Dnieprem formują wyspę **HAJDUCZA**. Cybulnik, rzeka na Niżu już wpada do Dniepru, bo Taśmina była północną granicą ziemi Niżowców, zwanéj zwykle **DZIKIEM POLEM**. (Na osobnym odcinku mapy, u góry).
 29. **Omelniczek** albo **Suchy Omelniczek**, wpada naprzeciwko osady Kołyberda.
 30. **Omelnik**, wpada do Dniepru naprzeciwko ujścia Worskły.
 31. **Domotkań i**
 32. **Samotkań**, niewielkie rzeczki (nie oznaczone na mapie), wpadające trochę poniżej ujścia Oreli, przy teraźniejszém mieście powiatowém Wierchniednieprowsk.
 33. **Sura v. Mokra Sura**, do 10 mil długa; wpada poniżej Starego Kudaku, prawie naprzeciw trzeciego z rzędu porohu, **SURSKIEGO** — *p r a w y* jéj dopływ **K o m y s z e w a t a**.
 34. **Tomakówka**, nie wielka rzeczka, przy ujściu której ła-
chy Dnieprowe tworzą wyspę skalistą niegdyś lasem pokrytą, z której Niżowce, jak ze strażnicy, śledzili poruszenia Tatarów w okolicznych stepach. Na niéj także miał się ukrywać Bohdan Chmielnicki.
 35. **Czartomelik v. Czortomłyk**, nie wielka rzeczka, przy której wyspa, miała być podług Beauplana, skarbnicą zaporozką. W pobliżu ujścia C. była Sicz Zaporoska aż do r. 1707, do zburzenia jéj przez Jakowlewa, z rozkazu Piotra W.
 36. **Buzułuk**, płynie z północy na południe; z *p r a w é j* strony wpada doń **B u z u ł u c z e k**, a z *l e w é j* **S ł o n a**.
 37. **Ossokorowka** albo **Kamionka** (bez napisu na mapie), wpada poniżej Buzuwłuku.
 38. **Zołotaja i**

39. **Podpolna**, wpadają niedaleko od siebie; za niemi w tém miejscu, gdzie teraz wieś Pokrowskoje, w r. 1733 zbudowana Sicz Nowa, przeniesiona z Aleszek i zostawała tam aż do ostatecznego jój zburzenia przez jener. Tekielego, z rozkazu Cesarzowej Katarzyny w r. 1775.
40. **Ingulec**, ostatni dopływ Dniepru od prawego brzegu. Źródłami zbliża się do źródeł Taśminy i Cybulnika; płynie w zakrętach ku południowi; do 75 mil długi; z *prawéj* strony przyjmuje: a) *Bokowę*, b) *Bokowenkę* i c) *Wysuń* z *lewym* dopł. *Werbowa*; z *lewéj*: a) *Zielonę*; b) *Żółtę*, na wierzchołku której pod wsią *ŻÓŁTA* *), zaszła porażka *Żółtowodzka* w r. 1648 i c) *Saksahana*.

II. Boh, Bug południowy, Hypanis, Aksu.

Źródła w stawie Chołodeckim, na tém Wołyńskiem czy Awratyńskiem płaskowzgórzu z którego i Słucz płynie i Zbrucz. Kierunek biegu przeważnie południowo-wschodni. Za wsią Bębnówką przybiera nazwę Bohu; płynie na Kupil, Czarny Ostrów, Płoskirów, Międzyboż, Nowy Konstantynów, Chmielnik, Janów, Winnicę, Braclaw, Bohopol, Woznesieńsk i Nikołajew, za którym się rozszerza w zatokę — liman Bohowy i wpada do wielkiego limanu Dnieprowego. Długość około 100 mil (Stuckenberga 750 wiorst; Pol 740; Skalkowski tylko 600). Obszar dorzecza około 1000 m. kwadr. Do żeglugi nie zdatny, bo od Woznesieńska dopiero spławny i żeglowny, a od Nikołajewa dostępny nawet dla wielkich okrętów wojennych.

*) *Maryan Dubiecki l. c.*

Lewe dopływy:

1. **Bożek**, źródła niedaleko od źródeł Bohu między Kupielem a Szmyrkami; ujście w Międzybożu.
2. **Kudynka**, mała struga, od Grabowiec płynie do N. Konstantynowa.
3. **Ikwa**, płynie od Werchniaków na Niemierzyńce, Pilawę, St. Sieniawę; wpada do Bohu za N. Sieniawą.
4. **Wielka Ruda**, inaczej **Domacha**, od Adampola do Bereźny.
5. **Śniwoda**, powstaje z dwóch strug: **Salnicy**, płynącej od Mazepiniec tuż przy źródłach Teterowa, przez Salnicę i **drugiej**, idącej od Torczyna; — obie się łączą w Ulanowie; płyną przez Pików i pod Janowem wpadają do Bohu. *Lewy* dopływ Śniwody **Wytęka**; przy niej i jej odnogach **Ostróżki** i **Wiszeńka**.
6. **Pustoły**, rzeka płynąca od Zaliwauszczyzny także pod Janów; z *prawej* strony przyjmuje **Hniłopiata** poczynający się za Lemieszówką. Źródła Pustołów i jego dopływów stykają się prawie z wierzchowiną Hniłopiata Teterowskiego.
7. **Desna Bohowa**, przeszło 8 mil dł.; powstaje z kilku strug łączących się się w Samhorodku; przyjmuje z *lewéj* str.: a) **Olszanek**, przez Wachnowkę płynącą do Turbowa i b) **Kobylną** wpadającą poniżej Turbowa.
8. **Mały Tiażytów**, uchodzi do Bohu pod Winnicą.
9. **Kaszlanka**, z za Zarudyniec płynie do Potuszanu.
10. **Sob** nastaje za Zozowem u źródeł Rosi, płynie na Lipowiec, Ilińce, Daszów. Hajsyn do Ładyżyna. Dopływy jego *prawe*: a) **Skakunka** w Lipowcu i b) **Rosochowata**, w Ilińcach; *lewe*: a) **Butkówka**, także wpada w Lipowcu powyżej Skakunki; b) **Soroka**, wpada pod Kamienohórką poniżej Daszowa i c) **Kiblicz**, pod Kuną poniżej Hajsyna.
11. **Udycz**, prawie 9 mil dł.; w kierunku przeważnie południowym, płynie od wsi Rososzki na Rososze. Zgniły

Taszlik i Miałkochód pod Mańkówkę; przyjmuje z *prawej* Teplik pod Połohem, a z *lewą* Teronówkę w Zgniłym Taszliku.

12. **Taszliczka**, wpada do Bohu pod Taszlikiem Struńkowskim i Sulgutowem, przyjmawszy od *lewego* brzegu: a) Szlachowę, b) Temnę i c) Moszczennę, od wsi tegoż nazwiska.
13. **Sinica**, 8 mil długa; od Sinicy i Kuźminowej Grobli, płynie na Trojany i Kamienny bród do Sinicy (Sabatynówki).
14. **Siniucha (Sinawoda)**, powstaje z połączenia trzech rzek: 1) Górnego albo Uhorskiego Tykicza. 2) Zgniłego Tykicza i 3) Wielkiej Wysi, łączących się pod wsią Skalone albo Semlyk. Od tego miejsca dopiero rzeka nazwę Siniuchy przybiera. Bieg więc każdej z tych trzech rzek, a potem samej Siniuchy, osobno rozpatrzmy i dopływy ich wyliczmy:
 - 1) Górny Tykicz albo Uhorski, do 15 mil dł.; z trzech składowych części Siniuchy najbardziej wysunięty ku zachodowi. Źródła w stawach Bałabanowieckich; w kierunku przeważnie południowo-wschodnim płynie na Książ-Krynicę, Ochmatów, Zielony Róg, Nową Groblę, Buki, Szaulichę, Talne, do połączenia się z Zgniłym Tykiczem, poniżej Krzywego Kolana. Od Talnego przybiera nazwę Wysi. *Prawe* dopływy jego: a) Maryanka. wpada przed Książ-Krynicą pod Annozem; b) Koneła, od Monastyrzycz płynie na Pański Most, Sokołówkę i Konełę do Zielonego Rogu; c) Lit*) z *Popówką* wpada między Bukami a Szaulichą, poniżej Czarniej Kamionki; d) Mała Wysł albo Talnianka, wpada pod Talnem. *Lewe* dopł.: a) Burtys**) wpada pod Ochmatowem, nieco

*) Rzeka Lit na mapie mylnie oznaczona literą W. zamiast L.

**) Burtys i następna — Bahwa — nie oznaczona na mapie.

nizej ujścia Konely; b) *Bahwa*, wpada na tym załomie Tykicza, przy którym on kierunek wschodni biegu na południowo-wschodni zamienia i c) *Machaj Bołoto*, przepływa przez Zaleskie i Kobrynową Groblę, wpada między Szaulichą i Talném.

2) **Zgniły Tykicz**, do 20 mil długi; z za Stawiszcz płynie na Wesoły Kąt i Bojarkę do Łysianki, w kierunku południowo-wschodnim, potem na Zwinogródkę, Kalnebloto, w kierunku południowym do połączenia się z Górnym v. Uhorskim Tykiczem i przyjmuje z *prawej* strony nieznaczące strugi, a z *lewą* do niego wpadają: a) *Cycelija*, której źródła przy źródłach Bałamutki z Nastaszką wpadającą do Rosi, a ujście pod Żydowską Groblą; b) *Berezówka*, wpada pod Antonówką; c) *Bojarka*, z pod Stawiszówki za Koszowatą, na Zakutyńce płynie pod Bojarkę. Przy jej ujściu był bród Czarnego Szlaku Tatarów; d) *Szpolka*, płynie od Szpoły a wpada powyżej wsi Kalnebloto.

3) **Wielka Wyś**, 20 mil długa; z wioski t. n. płynie trochę ku północy, potem w kierunku zachodnim aż do połączenia się z Tykiczami. *Prawy* jej dopływ *Turya*, płynie od Łebedyna i Łebedyńskiego Monastéru za Złotopol. *Lewe* dopł.: a) *Mała Wyś*, z *lewym* dopływem *Swiniarka*; b) *Kilteń*, od wsi Chmielowe na Janopol płynie pod Nadłak czy Nadłask albo Kilteń.

4) **Siniucha**, od połączenia się Tykiczów z Wysią do ujścia do Bohu pod Bohopolem, ma z 15 mil długości odgraniczając, zaczawszy od m. Targowicy, Chersońskiej guberniję od Kijowskiej i Podolskiej. *Prawe* dopływy: a) *Jatrán*, z za Humania płynie na Korzów i Łebedynkę, wpada za Pokotyłową i przyjmuje z *lewą* strony: α) *Humankę*, pod Humanem i β) *Babankę*,

- która od Krasnopółki na Babany i Babankę płynie pod Korzów i b) *Woniuczka*, która od Żurawlunki płynie pod Płoskie. Z *lewéj* strony wpadają do Siniuchy: a) *Kamiotka*, z za Kahorłyka (teraz Wiktorstadt), płynie pod Maćkową; b) *Suchy Taszlik* albo *Stenkowata*, z za Suchego Taszlika zdąża pod Dobrzanę i c) *Czarny Taszlik*, od Iwanówki wije się na Czarny Taszlik (teraz Nowo-Ukrainka), Pieszczany Bród, Lubomirkę, Łysą Górę za Kałmazowę do Siniuchy. *Prawy* dopływ jego: *Pleciony Taszlik*, płynie z północy na południe, a *lewe*, płynące w kierunku północnym: α) *Taszlik*, do którego z *prawéj* strony: a) SZUTA i b) PIESZCZANA; β) *Iruzka* i γ) *Pomoszna*; płyną, jak Taszlik, z połud. ku półn. i wpadają pod Nowo Ukrainką (dawniej Czarny Taszlik).
15. **Korabelna**, z dwóch strug powstaje: a) Wielkiej Korabelnej i b) Małej Korabelnej.
16. **Martwe Wody**, wpadają pod Woznesieńskiem, od którego dopiero Boh splawny i żeglowny. Dopł. *pr.*: a) *Kostowata*; b) *Komyszewata*, c) *Arbuzenka*.
17. **Gniły Jełaniec**, z dopływem *Solona*.
18. **Inguł** (tat. Jeni-geł*), 45 mil długi a w prostym kierunku ledwo 27. Źródła blisko źródlowisk Surowego Taszlika i Wołtysza, lewych dopływów Taśminy; kierunek przeważnie południowy aż do ujścia do limanu Bohowego pod Nikołajewem. Z *prawéj* do Ingułu: a) *Suhakleja Kamienna* (bez liter S. K na mapie); b) *Suhakleja*, wpada nad 48° szer. z *prawym* dopływem *Bobryniec*; c) *Hormokleja*, z *prawem* dopł. *Bohodusznaja* i *Wodianaja*. Z *lewéj* do Ingułu: a) *Krutojarka* i b) *Werynka*, obie wpadają powyżej ujścia Suhaklei Kamiennéj; c) *Adżamka* i d) *Kamionka*. wpadają między ujściami

*) Wierzchowina Ingułu mylnie na mapie oznaczona literą S zamiast I.

obydwóch Suhaklei; e) B e r e z ó w k a i f) S a h a j d a k, uchodzą do Ingułu na średnim biegu jego.

Prawe dopływy:

1. **Mszaniec**, 3½ m. długi; płynie ze stepów Bębnowieckich do Czarnego Ostrowia.
2. **Wojtowina**, 2 m. dl.; płynie od Zieliniec do Grzędawicy.
3. **Płaska**, 3½ dl., od wsi Chomenki przez Wodyczki, płynie do Płoskirowa.
4. **Samiec**, od Kudryniec płynie za Rakowę.
5. **Wołk**, do 9 mil dl.; źródła w błotach za Wołkowcami pod Maliniczami, na wschód od Felsztyna; płynie na Derażnię, wpada poniżej Latyczowa; *prawy* dopływ *W o ł c z ę k* z za Wilczej Grobli płynie pod Derażnię.
6. **Zgar**, z pod Wojtowiec płynie na Mikulińce i Lityn. wpada za Miziakowem, przyjąwszy z *prawej* strony *Z g a r e k*, który wpada za Horbowcami.
7. **Wisznia**, z za Łukaszówki, wpada poniżej Winnicy.
8. **Rowiec**, od Dubowej płynie no Połtowce pod Gniwań.
9. **Rów**, wychodzi ze stawów Ochrymowskich; płynie przez Bar, Międzyrów i Brailów, wpada do Bohu pod wsią Mohylówką; z *lewój* strony przyjmuje: a) *R o w e k w y ż s z y*, pod Szerszniami i b) *R o w e k n i ż s z y*, albo *D u m k ę* pod Międzyrowem.
10. **Baran**, mała rzeczka wpada przy Woroszyłowce.
11. **Kraśnianka**, wypływa ze stawów Kraśniańskich a wpada pod Robożną.
12. **Szpikówka**, płynie przez Torków i wpada pod Wołczkiem Braclawskim, powyżej Braclawia.
13. **Sielnica**, od wsi t. n. przez Tulczyn dąży do Ładyżyna.
14. **Trościaniec**. od Krasnogórki przez Trościaniec płynie do Hliboczka.
15. **Dochna**, przy ujściu nazywana **Bernardynką**. poczyna się u Bondurówki; przyjmuje z *prawój* strony *B e r e ż a n k ę*, która od Szarapanówki płynie na Obodówkę, Balanówkę i Berszadę; a z *lewój* Berszadkę.

16. **Sawranka v. Czeczelnica**, w górnym biegu nazywana **Sawranką Czeczelnicką**, od Czarnomina płynie na Czeczelnik, Olhopol i Pieszczanę do Sawrania: *lewy* jej dopływ **J a ł a n i e c**.
17. **Sekretarka**, rzeczka, wpada poniżej Witoldowego Brodu.
18. **Kodema** albo **Kodyma**, przeszło 20 mil długa; od Bereżówki za Moszniagami, przez Bałtę i Krzywe Jezioro płynie do Koniecpola. Z Mokrym Jahorlikiem wpadającym do Dniestru, stanowiła niegdyś granicę od stepów Oczakowskich między Bohem a Dniestrem.
19. **Bakszała** i
20. **Czyczykleja**, stepowe rzeki za-kresowe.

III. Rzeki między Bohem a Dniestrem.

1. **Berezań**, wpływa do limanu będącego właściwie mniejszą, niż liman Bohowy, odnogą wielkiego limanu Dnieprowego. Następne rzeki mniejsze i większe:
 2. **Tylihuł** z lewemi dopł. **M o k r a** **Ż u r a** **w k a** i **B a** **ł a** **j c z u k**;
 - 3 **Adżałyk**;
 4. **Wielki Kujalnik**, z *lewym* dopł. **Fontany**, na koniec
 5. **Średni Kujalnik** z **M a** **ł y** **m** **K u** **j a** **l** **n** **i** **k** **i** **e** **m** i strugą **S w i** **n a** **j a**, wszystko to rzeki stepowe, wlewające się do słonych jezior nadbrzeżnych Czarnego Morza.

IV. Dniestr, Tyras, Danaster, rum. Nistrul, tur. Turla.

Źródła za wsią Wołcze, poniżej szczytu Rozlucza, pasmem gór oddzielone od blizkich źródeł Sanu. Do ujścia Strwiąża płynie, pod Sambor, w kierunku północno-wschodnim, tam zwraca się ku południowi i dalej płynąc w kierunku południowo-wschodnim pod Halicz, Niżniów, Zalesz-

czyki i Chocim, z małym wygięciem środka między ujściem Zbrucza i Jahorlika, minawszy Uszycę, Mohylów, Jampol Dubossary, Bender i Tyraspol, wpada do limanu pod Białogrodem (Akerman) z jednej strony limanu, a Owidiopolem z drugiej. Niżniów za ujściem Złotej Lipy i Dubossary poniżej ujścia Jahorlika mogą służyć za wytyczne punkta do podziału biegu Dniestru na górny, średni i dolny. Spławnym jest Dniestr od ujścia Strwiąża, żeglownym być zaczyna od Rozwadowa za ujściem Zubrzy, ale stale żeglownym i dostępnym dla większych statków jest dopiero od Zaleszczyk, przed ujściem Seretu. Długość Dniestru rozmaicie podają, od 110 mil do 150 i 200 (Stuckenberga do 1500 wiorst; Rossyjscy — 1400). W prostym kierunku od źródeł do ujścia mil 90, więc jeśli przyjąć 150 mil za najprawdopodobniejsze, to rozwój $1\frac{1}{4}$. Spławność $\frac{1}{3}$. Obszar dorzecza 1500 m. k.

Lewe dopływy:

1. **Strwiąż**, od wsi Strwiążka pod Ustrzykami, popod Chyrów, Felsztyn, wpada do Dniestru poniżej Sambora; od *lewego* brzegu przyjmuje Błóżewkę.
2. **Wereszyca**, raczej łańcuch stawów niż rzeka, płynie w kierunku południowym na Komarno, wpada naprzeciw wsi Monasterek.
3. **Zubrza**, od wsi Zubrza pod Lwowem do wsi Uście nad Dniestrem; *prawy* jej dopływ Szczérka v. Szczercz v. Stawczanka.
4. **Boberka**, od Hryniowa na Boberkę i Chodorów, płynie do Bortników; *prawy* dopływ Wybranówka, płynie równolegle z Boberką i wpada powyżej Chodorowa.
5. **Swierz**, z pod m. Swierz płynie pod Strzeliska. Podkaimień. Kniahnicze, wpada pod wsią Rakowiną.
6. **Lipa**, od wsi Lipowca na Przemyślany, Firlejów, Rohatyn i Bursztyn, tuż za Haliczem wpada do łąchy Dnie-

- strowój; *lewy* dopływ *Lipica* albo *Narajów* wpada pod Bulszowcem, przed ujściem Lipy do Dn.
7. **Złota Lipa**, z pod wsi Zalesie, na południe od Złoczowa, płynie na Pomorzany, Brzeżany, Zaturzyn, wpada przed Niżniowem.
 8. **Koropiec**, z za Kozowy płynie na Podhajce i Monasterzyska.
 9. **Strypa**, 16 m. dł. powstaje z dwóch strug, jednej z za Zborowa, drugiej z za Jezierny. łączących się powyżej Denisowa. Płynie na Buczacz; wpada poniżej Hubina. *Lewy* jój dopływ, niewielka struga *Olchowiec*; przepływa pod Jazłowcem.
 10. **Dżuryn**, od wsi Słobódka, na Dżuryn i Czerwonogród płynie do Uścieczka.
 11. **Sered lub Seret**, jak go zwą na wierzchowie i u ujścia; 22 mile długi; wypływa z tego pięknego, górzystego pogranicza, które oddziela dorzecza Bugu, Prypeci i Dniestru. Źródła ma za wsią Żarków, niedaleko od Oleska i Podhorzec, które wody swoje dają do Styru; płynie na Markopol, Tarnopol, Mikulińce, Czortków do Gródka, poniżej Zaleszczyków. Dopływy *prawe*: a) *Biała*, wpada powyżej Czortkowa i b) *Duba*, przed samém ujściem; *lewy* *Hruźna*; płynie z nad granicy od Zbaraża i wpada za Trembowłą.
 12. **Nikława**, nie wielka struga płynąca z za Kopyczyniec a wpadająca pod Uściem Biskupiem, do niej od *lewego* brzegu wpada *Mała Cyganka*, płynąca od Łosiacza przez Cygany i Krzywce.
 13. **Zbrucz**, długi mil 25; (bezzasadnie nazywany **Podhorce**), od wsi Szczęsnówki na płaskowzgórzu nazywaném **WOŁYŃSKIEM**, **AWRATYŃSKIEM** albo **WIERZCHOWINĄ ZBORNĄ** płynie na Ożogowce, Tarnorudę, Husiatyn, Zbrzezie i Skalę za Okopy Ś. Trójcy, zawsze na granicy Austrii z Rosyją. Dopływ *prawy*: *Gniła*, pły-

- nie od Skalatu przez Grzymałów z *Tajną*; zamykającą swym biegiem wierzchowinę Nikławy; *lewe* dopływy: a) *M e d ó w k a*, wpada powyżej Tarnorudy i b) *K i z i a*, wpada pod Zawałem.
14. **Żwaniec**, 10 mil dł.; od Skotynian na Lanckoronę. Orynin zdąża pod Żwaniec.
 15. **Smotrycz**, długi przeszło mil 20; rozgałęziony u góry jak żadna rzeka podolska; ramiona te łączą się w Gródku; płynie na Kupin, Smotrycz, Czercze, Kamieniec wpada pod Uściem. Do niego z *prawej* *J a r o m i r k a* wpada pod Smotryczem.
 16. **Muksza**, 6 m. długa; płynie na Balin, pod Mukszę.
 17. **Tarnawa**, z za Tynnój przez Kitajgród z *prawym* dopł. *T a r n a w k ą*.
 18. **Studenica**. z pod Sawiniec do Studenicy.
 19. **Uszyca**, od Sołdkowiec płynie do Uszycy; *lewy* jój dopływ *M a ł a U s z y c a*, płynie od Kadijówki do Kużelowa.
 20. **Kalusz v. Kalusik**. źródła ma za Wonkowcami, niedaleko od źródeł Rowu; płynie przez Letniowce (teraz Nową Uszycę) i Zielone Kuryłowce za Kalusz.
 21. **Żwan** albo **Werbowa**, płynie od Osłamowa na Zamiechów. Wierzbowiec i Żwan; wpada do Dniestru pod Biernaszówką.
 22. **Krajec** albo **Karajec**, z pod Snitkowa, płynie na Równe i Lipczany, wpada pod Kozłowem.
 23. **Ladawa**, przeszło 10 mil długa; powstaje z kilku strug łączących się pod Wierzhówką; płynie przez Kotiuzany, Winoż i Jaryszów, a pod Ladawą wpada do Dniestru.
 24. **Serebryja**, mała rzeczka przyjmuje *J u r k ó w k ę*.
 25. **Niemija**. $8\frac{1}{2}$ m. długa; z za Kopajgrodu płynie na Łuczyniec i Ożarzyńce; wpada w Niemii pod Mohyłowem.

26. **Derla**, 6 m. długa, z za Tropowej na Śledzie do Dniestru. wpada pod Mohylowem.
27. **Bronnica**. nastaje za Pilipami. wpada pod Bronnicą.
28. **Murafa** albo **Morachwa**, 20 mil długa, odgranicza Podole od Pobereża. Za nią dorzecze Dniestrowe zwięża się coraz bardziej. Nastaje za Kudowcami pod Kijanówką; płynie na Tarasówkę, Murafę, Czerniejowce i wpada pod wsią Białą. Dopływy *prawe*: a) **Muraska**, z pod Matwiejkowiec płynie przez Szarogród do Czerniejowiec i b) **Łozowa**, na Łozowę, Bielany i Serby do wsi Widły; *lewe* dopł.: a) **Sucha** albo **Wilczyca**, płynie przez Dżuryn i b) **Busza**, wpada pod Buszą. od której niedaleko Jaruga nad Dniestrem.
29. **Rusawa**, wpada w Jampolu przy porohach Dniestrowych; do niej z *lewej* strony wpada rzeka, przy której Komargród i Tomaszpol.
30. **Markówka**. zwana czasem **Szumiówką**, płynie od Markówki na Miaskówkę; *prawy* dopływ **Jelaniec**, a *lewy* **Olszanka**.
31. **Kisierniak**. 2 m. dł.; wpada pod Kuźminem.
32. **Kamionka**, płynie z północy. z pod Kuczmańskiego szlaku ma *lewy* dopł. **Chruszówę**.
33. **Raszkowa Dolina**,
34. **Biełocz**.
35. **Mołokisz** albo **Okny** i
36. **Rybnica**. niewielkie strugi, płyną z pod Kuczmańskiego szlaku do Dniestru
37. **Jahorlik Mokry** — kresowa rzeka, teraz graniczna gubernij, płynie od wsi Borszcz przez Okny do Jahorlika; *prawy* dopł. **Trościaniec**.
Za Jahorlikiem wpada do Dniestru kilka strug drobniejszych, a nakoniec:

38. **Kuczurhan**, przez liman Kuczurhański łączy się z Dniestrem, największy z *prawych* jego dopływów jest **O w r a d - d i e w k a**.

Prawe dopływy:

1. **Bystrzyca (Tyśmienicka)**, od wsi Bystrzycy płynie przez wsie Oziminy i Tynów; *prawy* jej dopływ Tyśmienica, do której z *lewej* strony wpada *Trudnica*, płynąca między Bystrzycą a Tyśmienicą.
2. **Kłodnica**, od Dobrołuki płynie na Dobrowlany; wpada jedną łachą naprzeciw Zubrzy, a drugą poniżej.
3. **Stryj**, 27 mil długi; płynie z Beskidu na wieś Międzybrody, od której spławny, na Stryj, od którego żeglowny; wpada poniżej Żydaczewa. Dopływy *prawe*: a) Ilnik, pod Ilnikiem i b) *O pier v. O por*, wpada pod Międzybrodami, przyjmuje od *lewego* brzegu α) *Tuchle* i β) *Oryawę*.
4. **Świca**, z pod Ludwikówki, płynie na Hoszów, Balicze i nieco niżej Żurawna wpada do Dn. *Prawy* dopływ: *Dolina*, wpada pod Baliczami; *lewe*: a) *Mizunia* od ujścia której Świca mogłaby być spławną, gdyby nie jazy i młyny i b) *Brzask*, płynie przez Bolechów, wpada naprzeciw Doliny (opuszczon. na mapie).
5. **Siwka**, niewielka rzeczka, z *lewym* dopływem *Bołoc h o w c e m*.
6. **Łomnica**, ma źródła w Beskidzie, na granicy Węgier, na północnym stoku góry Popadi, wpada powyżej Halicza; spławna od ujścia Duby. Dopływ jej *prawy*: *Bereźnica*, niewielka struga (nie oznaczona na mapie) a *lewe*: a) *Młod*, w górach, b) *Czeczwa* z *Dubą* na równinach.
7. **Łukawica**, niewielka rzeczka, równoległe z poprzednią płynąca, uchodzi do Dn. w Haliczu.
8. **Bystrzyca**, 16 mil długa; ostatni górski dopływ Dniestru od prawego brzegu, powstaje z połączenia się za

Stanisławowem dwóch rzek: Bystrzycy Sołotwińskiej i Bystrzycy Nadworniańskiej, do której od *prawego* brzegu wpada Wrona, nazywana także Tyśmienicą, a do niej, z *lewéj* strony *Strymba*. Bystrzyca z dopływami swemi wpada do Dniestru poniżej Jezupola.

9. **Tłumaczek**. wpada pod Niżniowem, ostatni prawy dopł. górnego Dniestru, za którym do niego płyną nieznaczne strugi stepowe aż de Reutu.
10. **Reut**, od wsi Rediu-Mare, płynie przeważnie w kierunku południowo-wschodnim: *lewe* jego dopływy: a) Kajnara, b) Kobołta; *prawe*: a) Kopaczanka b) Wielki Czulułuk; c) Średni Czulułuk; d) Kula. Wpada Reut do Dniestru przy nowych Dubossarach.
11. **Ikiel**, wpada przy st. Dubossarach; nakoniec
12. **Botna**. uchodzi do Dniestru, nieco powyżej Bender i Tyraspola.

V. Lewe niektóre dopływy Dunaju.

1. **Regen** — **Rzezen**. 22 mil długi; źródła niedaleko od źródeł czeskiej Włtawy albo Mołdawy.
2. **Ilz**. wypływa z nad granicy Czeskiej, wpada przy Passawie.
3. **Aist**, nie wielka struga; wpada poniżej ujścia r. Ens.
4. **Kamp**, **Chub**, **Kouba**, płynie z nad granicy Czech.
5. **Morawa-March**, tém jest dla Morawy, czém Włtawa dla Czech; płynie z Sudetów ku południowi na Ołomuniec, Kromieryż (Kremsier), Welehrad, wpada powyżej Pożonia (Pressburg). Dopływy *lewe*: a) **B e c z w a**, przy której Bile Kostely, Lipnik i Przerów; b) **O l s z a w a**,

przy której Brod Uhersky, Uherske Hradisztje; c) Ruda w a. *Prawe*: a) H a n n a, przy której Wyszków (Wischau) i Iwanowice (Ejwanowitz); b) I h l a v a (I g l a w a), wpada do Morawy u Trachtotyna (Tracht), do której z *prawej Dyja (Thaja)*, płynie pod Znoimo (Znaim) i Drnoholec (Dürnholz); z *lewej*: α) *Oslava*, płynie na Velky Meseric (Gross-Meseritz), Ivanczyce (Eibenschitz); β) *Czarnanka* albo *Swratka*, z *lewym* dopływem SWITAWA. przy połączeniu się których leży Brno (Brunn); γ) *Littawa*, przy której Budyszowice (Butschowitz) i Sławków (Austerlitz).

6. **Wag, Vagh. Waag.** 36 m. dł.; powstaje na południowym skłonie Tatrów, z dwóch strug górskich: Białego i Czarnego Wagu: do przyjęcia Orawy (Arwa), płynie Lipnowską doliną, między wyższymi i niższymi Tatrami. w kierunku zachodnim, potem się nachyla nieco ku północy, nagle potem zwraca ku południowi i w tym kierunku pod Komornem wpada do Dunaju. Z dopływów jego notujemy wpadającą od *prawego* brzegu O r a w ę, której *lewy* dopływ *Orawica*, wypływa z południowego skłonu Babiej Góry, z północnego skłonu której płynie Skawa do Wisły.
7. **Nitra. Neustra**, której dolina. również jak poprzedniej i następnej rzeki zachodzi daleko w Karpaty.
8. **Gran, Hron**, płynie z podnóża Kralowej hory, doliną między niższymi Karpatami albo Lipnowskimi górami od północy i węgierskimi Rudawami górami (Erzgebirge) od południa, zwraca się potem ku południowi i pod Parkanami, naprzeciw Granu wpada do Dunaju.
9. **Ipel, Ipola. Eipoly**, wpada poniżej Granu.
10. **Cissa. Tysa. Theiss.** źródła ma na południowo-zachodnim skłonie Beskidu Szerokiego, w okolicach Czarnej góry, z której wschodnio-północnego skłonu Prut wypływa. Dwie strugi górskie B i a ł a i C z a r n a C i s-

s a. pierwsza ze wschodu, druga z północnego wschodu płynące, łączą się w jedną rzekę, która zachodni prze-ważnie kierunek zmienia na południowy i wpada do Dunaju. **Prawe** dopływy Cissy: a) T o r a c z; b) T a b o r albo T a l a b o r; c) N a g y; d) B o d r o g z *prawy*m dopływem *Topla* a *lewym* *Latorcza*, która znów od *lewego* brzegu przyjmuje BORSOWĘ. Dalej do Cissy: e) H e r n a d z *lewym* dopływem *Bodawa*, do której z *lewej* strony wpada RIMAWA. **Lewe** dopływy Cissy: a) V i s z a, górską rzeką; b) S z a m o s z z dopływami, z których jeden górny *lewy* — *Bystrzyca* i c) K ö r ö s.

11. **Seret**, 75 mil dł.; powstaje na Bukowinie z połączenia Wielkiego i Małego Seretu, płynie na wierzcholinie ku północy, a potem ku wschodniemu południowi. Od *prawego* brzegu przyjmuje: a) S u c z a w ę, rzekę Bukowińską, na której, graniczne te-raz, miasto Suczawa; b) M o ł d a w ę albo M o ł d a w i c ę, której górna część w Bukowinie, a dolna w Mołdawii i c) B y s t r z y c ę, która w górnym bie-gu tylko sięga Bukowiny, odgraniczając ją raz od Węgier, drugi raz od Multan.
12. **Pрут**, powstaje ze źródeł na północnym skłonie Czarnej Góry; płynie do Delatyna w kierunku północnym, po-tem się zwraca ku wschodowi na Kołomyję, Śniatyn, Czerniowce, Lipezany, od których płynie w kierunku wschodnio-południowym aż do ujścia do Dunaju. Prut ma do 100 mil dług.: spławnym jest od Delatyna, że-głownym od Czerniowiec. Dopł. jego *prawe*: a) P i s t y n k a, płynie od Pistyna; b) R y b n i c a, od Kosowa do poniżej Zabłotowa; b) C z e r e m o s z, powstał z po-łączenia C z a r n e g o i B i a ł e g o C z e r e m o s z a, który odgranicza Pokucie od Bukowiny; d) B a-

szen; e) Zizia i f) Byrlat, wpadają do Prutu już na Multanach. Do Zizi z *prawéj* strony wpadają: α) *Sikna*, β) *Mitak* i γ) *Bahluj*; -ostatni płynie przez Jassy. *Le we* dopływy Prutu: a) *Rokitna*, odgranicza Bukowinę od Rossyi; dalej drobne nieznaczne strugi.

JEZIORA.

A. Między Łabą a Odrą.

1. **Plön, Płońskie**, w Szlezwigu; dawniej na granicy Wagrów z Zasięką Saksońską (limes Saxonicus).
2. **Ratzeburg, Racesburg, Racibór**, z którego Wochenica płynie do Trawny, na ziemi Połabian.
3. **Schall**, dziś w Lauenburgu nad granicą Meklenburską, dawniej także w ziemi Połabian.
4. **Schwerin, Żwierzynskie**, w krainie Obotrytów Reregów.
5. **Sude**, z którego wypływa prawy dopływ Łaby tegoż nazwiska, także w ziemi Połabian.
6. **Kumerow**, przez rzekę Pianę (Peene), łączy się z zatoką i morzem.
7. **Malchin**, przez r. Pianę łączy się z poprzedniem i również jak ono leżało na granicy Czerezpienian od Warnabów i Dolenczanów.
8. **Kraków — Krakowskie**, także na granicy związku Obotryckiego z Weletabskim czy Lutyckim.
9. **Plau, Pława**, również jak następne, — jezioro Obotryckie.
10. **Malchow** może **Kołpińskie** jezioro, łączy się z poprzedzającym i z następnem rzeką Eldeną, która ich wody odprowadza do Łaby.
11. **Müritz, Moryca**, w pagu Murizzi — Morycy — największe z jezior północno-niemieckich, bo prawie 4 mile

- dlugie a 2 szerokie, na granicy związku Obotryckiego z Lutyckim czy Weletabsko-Sorabskim.
12. **Tollense. Dolenieckie** (?) przez które przepływa rzeka t. n. — Dolenica w ziemi Dolenczanów v. Dołęczanów.
 13. **Ober-Ucker** i
 14. **Unter-Ucker**, na wschodnim krańcu, U k r a i n i e, związku Weletabów; wody tych jezior, przez rzekę Ukrę (może Wkrę) i jej dopływy. ściągają się do morza Bałtyckiego.

B. Między Odrą a Wisłą.

1. **Madüe**, które wraz z wyżej nieco leżącym jeziorem **Plöne** (1') przez rzekę Plöne zlewa do zatoki czy do jez. **Dammskiego**.
2. **Drahimskie** lub **Drawskie jez. Drazig**, w dawnym starostwie Drahimskim; przy niém mm. Czaplinek (Tempeburg) i Drahim. a przezeń przepływa r. Drwa lub Drawa.
3. **Lübbe**. przez które przepływa Drwa po wyjściu z jeziora Drahimskiego.
4. **Wierzchowe jez.**, niem. **Virchov-See**, z którego wypływa rzeka Gda, Gwda, Głda albo Wda (niem. Kuddow).
5. **Wilm** lub **Wilzen** (może **Wilcze jez.**) na południe od poprzedzającego, przez nie także płynie Głda pod Szczecińkiem (Neu-Stettin).
6. **Pepiin**, na granicy dawnego wwa Pomorskiego i Pomorza Brandenburskiego; na wschód od niego pod 54° szer. jezioro **Wzdydze**.
7. **Gopło**, 4 mile długie a prawie 1 m. szerokie. przez Noteć spływa do Warty a przez r. Szyszynę łączy się południowa część Gopła. jezioro **Łuszczewskie** z jeziorem

Brdowskiem i Długiem. Ma wiele zatok, wysepek i kilka półwyspów. Na północnym końcu przy nim starożytna Kruszwica; tamże przy wyjściu Noteci wieś Szarlej, a nawprost Kruszwicy, z drugiego końca Gopła, Wawrzynów.

8. **Powidzkie** jezioro na południowy zachód od Gopła, 2 mile prawie długie, a w połowie swój długości 1 milę szerokie, wraz z łączącemi się z niem jeziorami granicznymi od Prus **Wilczyńskiem, Marszewskiem i Budziszawskiem**, przez rzeczkę Meszną wlewa się do Warty.
9. **Śleszyńskie** albo **Ślesińskie**, stanowiące niegdyś wraz z jeziorem **Meinem** dalszy ciąg Gopła, przelewa się ku Warcie poniżej Konina, pod Morzysławiem. Było niegdyś jednem wielkiem jeziorem; dziś, po opadnięciu wód, rozerwane na części: **Śleszyńskie** pod Śleszynom i **Mikorzyńskie** łączące się z jeziorem **Pątnowskiem**, które od wschodu ma przy sobie jez. **Licheńskie**, a od zachodu **Gostawskie**. Te 5 jezior, za pomocą rzeczek błotnych i przekopów, łączą się z jeziorem Gopłem i z Wartą.
10. **Lubstowskie**, jeszcze bardziej ku wschodowi odsunięte znajduje się, jak i poprzednie, na samym punkcie przewagi między Wartą a Gopłem. Do Warty zlewa się pod wsią Grójcem, między Koninem a Kołem przez r. **K r ę p i n i** i **Kopanice**.
11. **Trląg**, w którym Noteć łączy się z Małą Notecią.
12. **Żnińskie** jeziora **Wielkie** i **Małe**, między którymi stare miasto Żnin.

C. Między Wisłą a Niemnem.

1. **Drużno** albo **Elbląskie**, przez r. Elbląg v. Elbing łączy się z zatoką Swieżą (a przez rzeki wpadające doń:

- Tuja, Dzierzgoń, Drela, Wązka i Elszka ściąga do morza wody jezior okolicznych.
2. **Czołpie, Ewing**, część północna, a
 3. **Ieziorak, Geserich**, południowa część grupy jezior, których wody przez rzekę Dzierzgoń, Sorge, łączą się z prawym brzegiem Wisły, a przez jezioro Drużno i r. Elbląg zlewają się do zatoki.
 4. **Drwęckie albo Drzwiące, Drevenz**, na polskich Mazurach, bierze nazwę od Drwęcy, prawego dopł. Wisły, która płynie przez nie.
 5. **Długie, Schilling**, na wschód od Drwęckiego.
 6. **Morağ, Mohrung**, w dawnych Prusach Elektoralnych na wschód od r. Pasłęki.
 7. **Nurien lub Narien może Nurskie**, największe z jezior między Pasłęką a Drwęcą.
 8. **Melno, Mühlen**; na przesmyku między tém jeziorem a Owidzkiem albo Dąbrowskiem na wschód od niego leżącym, zaszła w r. 1410 bitwa Grunwaldzka.
 9. **Działdowskie, Soldau**, z którego płynie Wkra.
 10. **Pasłęka, Plautzig**, u źródeł rzeki Pasłęki, Passarge.
 11. **Łania, Lanzig v. Lansker**, przez które płynie Łania v. Łyna (Alle), dopływ Pregoly.
 12. **Romanowskie**, na wierzcholinie r. Wkry.
 13. **Pasyńskie, Schoben**, w łańcuchu innych jezior ściąga wody swe do r. Omulewa.
 14. **Sniardowy, Spirding**, przez r. Pysz splywa do Narwi.
 15. **Niewolin, Mauer**, największe w Prusach, obejmuje jez. Niewolin, Dobrskie i Dargeńskie.
 16. **Niegocin, Löwentin**, między jeziorem Sniardowy na południe, a Niewolin, na północ od niego leżącym.
 17. **Łukowskie, Mucker See**, na wschód od j. Sniardowy.
 18. **Mokre, Nieder See**, na południe od j. Sniardowy.
 19. **Wilkińskie, Laschmieden**, na wschód od j. Sniardowy i

20. **Warsiowskie** lub **Warszawskie**. Sellment, zlewają wody do Pyżu.
21. **Dobrskie**.
22. **Dargeiner See** i
23. **Mauer**, złączone stanowią największe w Prusach jezioro **Niewolin**.
24. **Skomećkie**. w dawnym powiecie Sędowskim.
25. **Łyckie**, na rzece Łyk lub Łęk, graniczne teraz od Prus.
26. **Rajgrodzkie**, na dopływie Łyku — Jegrznie.
27. **Wisztynieckie**. także graniczne, łączy Pissę pd. Pregoły i Cz. Hańczę.
28. **Wigry**, przez które płynie Czarna Hańcza.
29. **Augustowskie jeziora** (**Necko**, **Sajno**, **Białe**, **Długie** i **Serwy**) na kanale Augustowskim.
30. **Dusie**. z którego płynie Dawina pd. Szeszupy.
31. **Paserniki**, z niego Serejka ld. Białej Hańczy.
32. **Wiejsieje**, łączy Kirsznę pd. Szeszupy z Białą Hańczą.
33. **Rospuda**, na granicy pruskiej; z niego płynie r. Rospuda prawa wierzchowina r. Netty.
34. **Abele** i
35. **Metele**. z których płynie do Niemna lewy jego dopływ Pietczajka.

D. Między Niemnem a Dźwiną.

- a) **Lepelskie**, węzeł połączenia Dźwiny z Dnieprem: z niego bowiem płynie do Dźwiny r. Uła, a wlewa się doń Jessa, łącząca się przez jez. Bereszto i Pławio z Berezyną.
- b) **Bereszto**, z którego płynie r. Bereszta do Essy v. Jessy.
- c) **Pławio**. na r. Sergut, lewym dopływie Berezyny Dnieprowej.

- d) **Tetcza**,
- e) **Czerstwiaty i**
- f) **Ottołowo**, największe w oddzielnej grupie jezior między Ułą, Uszczem i lewym brzegiem Dźwiny.
- g) **Swirskie**, zlewa się do Wiliji przez r. Śniaglicę.
- h) **Wiszniewskie**, także na Śniaglicy.
- i) **Narocz**, przez rzekę t. n. spływa także do Wiliji
- j) **Batorzyn i**
- k) **Miadziol**, złączone z sobą, leżą na wschód od jez. Narocz.
- l) **Serwecz lub Weszniańskie**, z którego wypływa r. Serwecz, lewy dopływ Wiliji.
- l') **Szto**, odosobnione jezioro, którego odpływy giną w moczarach Berezyny.
- l) **Plissa**, przez Mniutę zlewa się do Dzisny.
- m) **Przebrodzie i**
- n) **Ukla**, złączone szeroką szyją, leżą między Janką ld. Dzisny, a Druką, ld. Dźwiny.
- o) **Snudy**,
- p) **Strusta i**
- q) **Drywiaty albo Brasławskie**, zlewają swe wody przez Drukę do Dźwiny.
- r) **Dryświaty**, daje początek Dryświatycy lub Koziance i przez nią odpływa do Dzisny.
- s) **Riczi**, na północ od Dryświaty, z nią złączona.
- t) **Opiwarda**, (na mapie mylnie oznaczone literą Ł.), zlewa się do Dryświatycy od prawego brzegu.
- u) **Pruta**, złączona z Opiwardą odpływa także do Dryświatycy.
- w) **Dzisna i Dzisniszcze** (południowe), na której jest wyspa L i p ó w k a, dają początek rzece Dziśnie.
- x) **Dukszty**,
- y) **Łodzie i**
- z) **Samawa**, największe w grupie jezior między Dzisną a r Lantz.
- ż) **Dusiata**, której wody rzeka Święta zabiera do Wiliji.

E. Nad prawym brzegiem Dźwiny.

1. **Kudowe**, łączące się z następném i zlewające się przez r. Żiznę do Dźwiny.
2. **Żizec** albo **Żizma**, z którego wypływa rzeka t. n.
3. **Dźwinie** lub **Dźwińsko**, z niego płynie rzeczka Dźwinka, którą dawniej mylnie brano za początek samej Dźwiny.
4. **Wielin**, wraz z poprzedniem zlewa się do Dźwiny.
5. **Horodośne**, na wznioślejszém miejscu leżące, bo z niego wypływa i Uświata i graniczna Lutynica.
- 5'. **Uświat**, którego wody zabiera w bieg swój r. Uświata.
6. **Tiosto**, przez które przepływa Uświatyca lub Owsianica, ld. Uświaty.
7. **Jezioryszczce**, z którego płynie r. Obol. Na północy od niego leży jezioro **Newelskie**.
8. **Wedeto**, jedno z grupy jezior z których płynie r. Połota. (Kołpino, Turyczyno, Nieklucz).
9. **Dryssa**, od którego nazwę przybrała rzeka, która powstała z połączenia się w niem dwóch rzek: jednej z zachodu płynącej a drugiej (Uszczy z jez. **Uszczo**, opuszczonej na mapie) z północy.
10. **Jazno**, zlewa się przez rzekę t. n. do jez. Dryssy, a potem do Dźwiny.
11. **Nieszczerdo**, przez rz. t. n. spływa do Dźwiny.
12. **Ołbito** i
13. **Niszczco**, przez rzekę Niszczę zlewają się do Dźwiny.
14. **Lisno** i
15. **Nieczerico**, na rzece Swolna albo Swółka, prawym dopływem Dźwiny.
16. **Siebież**, na północ od poprzedzającego, na zetknięciu się granic niegdyś Połockich, Inflanckich i Nowogrodzkich; z dwoma Siebieżami: połockim i nowogrodzkim.

17. **Oświeja**, prawie 2 mile długie a 1 szerokie. Kanałem przeprowadzonym przez jez. Ormię do jeziora Lisno, połączone z r. Swolną dla spławu drzewa.
18. **Biża**, z którego płynie Saryanka, pd. Dźwiny.
19. **Ražno**, przeszło 1 milę kw. powierzchni mające, otoczone wzgórzami, z zatoką na północnym brzegu, znaną pod nazwą **D u k s z t y g a ł a**. Z niego pośrednio płynie Rzeżyca. prawa wierzchowina Ewikszty.
20. **Łubań**, w którym Rzeżyca łączy się z Małtą i daje początek Ewikszcie.
21. **Maryenburskie**, przez Aluksztę zasila Peddeć i Ewiksztę; przy niémié nigdyś twierdza nadgraniczna Mieczowców.

F. Na płaskowzgórzu Wałdajskiem.

Do Dźwiny:

- a) **Ochwat** albo **Ochwat-Żadenije**, przez które przepływa Dźwina po wyjściu z jeziora Dźwiniec, tuż za niémié leżącego a nie oznaczonego na mapie.
- g) **Słomiane** i **Sielskie**, zlewają się przez r. Toropę do Dźwiny, również jak przyległe jeziora: **Kudyńskie**, **Jassy** i **Striežno**.
- h) **Żabro**, przez rzeczkę t. n. zlewa się do Dźwiny po wyjściu jéj z jeziora Ochwat.

Do Wołgi:

- b) **Werchota** i **Sterż**, pierwsze jeziora, przez które przechodzi Wołga.
- c) **Wsielug** i **Pepo**, do których wchodzi Wołga po wyjściu ze Sterża.
- d) **Wołgo**, przez które przepływa Wołga na 16-ém mili swego biegu.

- e) **Sig.** leży na południe od następnego.
- f) **Seliger**, grupa jezior połączonych z sobą szerokimi zatokami, czy jedno wielkie błotniste jezioro z kępami i wyspami, z którego wypływa r. **Selizaówka** i wody jego wraz z wodami jeziora **Sig** sprowadza do **Wołgi** i morza **Kaspijskiego**.

G. Nad lewym brzegiem Prypeci.

1. **Pulmo**, najbardziej ku zachodowi wysunięte, przy samym **Bugu**.
2. **Świtez**, od którego niedaleko m. **Szack** i początek **Prypeci**.
3. **Tur**, od którego przeprowadzona kopanica — **Kanał batowy**, na północ do jeziora **Łuki** i do rzeczki **Rytěj**, ld. **Muchawca**, a na wschód tak zwana kopanica **Turska** do jezior oznaczonych na mapie liczbą 6.
4. **Orzechowo v. Orzechowiec**, z którego kopanicą także dostać się można do r. **Rytěj**.
5. **Licemir** i **Czarne**, przy jeziorze **Switiazu** także pod **Szackiem** z drugiej strony.
6. **Grupa jezior**, przy ujściu **Wiźnicy**. Z nich większe **Ostrowiec**, **Święte** i **Białe**; przez dwa ostatnie przechodzi przekop **Biełozierski**, łączący **Prypeć** z kanałem **Dniepro-wsko-Bugskim**. Mniejsze jeziora w tej grupie: **Płocicze**, **Tuczne**, **Łuka** i **Rogowo**.
7. **Nobel**, przez które przepływa **Prypeć**.
8. **Czarne na Dorohobużce**, które przez rzekę **Dorohobużkę** wlewa się do **Jasiołdy**.
9. **Sporowskie** i
- 9'. **Metelskie**, jeziora których wody **Jasiołda** ściąga do **Prypeci**. Poniżej jez. **Metelskiego** przekopany kanał **Ogiński**ego, łączący **Jasiołdę** ze **Szczarą**.

10. Pohost, pod które prawym brzegiem podchodzi rzeka Bobryk zabierająca do Prypoci jego wody, wraz z wpadającą do niego Wislicą.
11. Wieczera czy Wieczora, przy lewym brzegu Ptyczy z wlewającą się do niego rzeczką Ruchawką
12. Kniaź albo Żyd, największe z jezior na Poprypeciu, bo do 1½ mili kwadratowej powierzchni mające, przez Wiedrycz łączy się z Prypecią.

SKOROWIDZ ALFABETYCZNY.

Ważniejsze skrócenia w Skorowidzu.

v. —, oznacza częściej vide patrz, rzadziej znaczy albo, lub; najczęściej bowiem rozliczne nazwy tej samej rzeki, wyliczone razem, oddzielone są przecinkami, zresztą wszystkie powtarzają się w skorowidzu; d. znaczy dopływ; ld, częściej tylko l, oznacza lewy dopływ, lewego dopływu; pd., częściej p, — prawy dopływ, prawego dopływu; w. — wierzchovina, pw. — prawa wierzchovina, lw. — lewa wierzchovina; g. — górny, górnego, górnej; d. — dolny, dolnego, dolnej; m. B. — morze Bałtyckie; m, Cz. — morze Czarne; z. — zatoką; r. — rzeką; j. — jezioro; Dnp. — Dniepr, Dniepru; Dns. — Dniestr, Dniestru, Ws. — Wisły; Wr. — Warty.

Na mapie rzeki oznaczone są pierwszą literą nazwy najbardziej uogólnioną; większe jeziora, albo liczbami, albo literami alfabetu temi samymi, które są przy nich w tekście objaśniającym.

Rzeki ze znakiem * przy nazwie, bez odsyłacza u dołu znajdują się na mapie, ale opuszczone w tekście.

W skorowidzu nazwy rozmaite tej samej rzeki powtarzają się wszystkie od wiersza, z wskazaniem dokładnym jakiej rzeki dopływem jest rzeka wymieniona, a to dla łatwiejszego jej odszukania na mapie, bez zagładania do samego tekstu.

Jeziora wymienione w odpowiednich działach tekstu, mają przy sobie większą literę alfabetu dla oznaczenia działu, do którego należą i znak liczbowy albo małą literę alfabetu, tę samą, która się przy nich znajduje na mapie. Tak np. w Skorowidzu jezior: Biża, E. 18 — wskazuje że szukać go należy w dziale E, jezior nad prawym brzegiem Dźwiny leżących, pod liczbą 18. Inne jeziora, nie oznaczone na mapie osobnymi znakami, ale wspomniane w tekście przy opisie rzek, pomieściłem także w skorowidzu z wskazaniem rzeki, przy opisie której położenie jeziora dostatecznie się określa.

Omyłki znaczniejsze dostrzeżone przeczennie wskazałem w erracie, nie dostrzeżone czytelnik łatwo sam sprostuje, a mnie łaskawie przebaczy.

I. RZEKI.

A.

	str.
Aa p., Gauj-Aa, Govia, Gawija d.m. B.	47
Aa, Lewanpa, Lentla-Aa, -tla-Uppe,	41
Abawa, Abau, pd. Windawy d. m. B.	40
Abbot, p. Gawiji, d. m. B.	47
Abela, l. Niewiaży p. Niemna	39
Ader, Odra, Oder, Suevus, Vandalus	7
Adler, Orlica, ld. Elby	3
Adwa, pd. Dźwiny	46
Adżałyk, d. jeziora lim. Czarnego m.	77
Adżamka, ld. Ingułu, l. Bohu	75
Aglona, l. Minogi, d. m. B.	40
Aist, l. Dunaju	83
Akszinka, l. Soży, l. Dniepru.	51
Aktir, Ugra, p. Ogiera, p. Dźwiny.	47
Aland, ld. Elby.	4
Albis, Elba, Łaba, Lab, Elbe.	3
Alle, Wegrza, Ława, Łyna, ld. Preg.	32
Alonta, Olonta, l. Minogi, d. m. B.	40
Alster, pr. d. Elby	6
Aluksne, p. Peddeci, p. Ewik., p. Dźw.	46
Alula v. Alolija, pd. Wielikiéj d.j. Czud.	47
Alta, Łta, Olta, p. Trubieży, l. Dnp.	53
Amalit, l. Abawy, p. Wind., d. m. B.	40
Anca, l. Szeszuwy, l. Jury, p. Niem.	39
Anga, p. Berauna, l. Mołdawy, l. Elby	4
Anger, Angera, l. Wiel. Irby, d. m. B.	41
Angerap, Angerapia, Angrama, Rapa, Wgrza, Węgorapia, l. Pregoly	32
Angern rzeka jeziorna, d. m. B.	41
Angrama, Rapa, Węgrza, Węgorapia patrz Angerap.	32
Anoszcza, Opocza, l. Niemunia, d. Aa	42
Arbuzenka, p. Martwe Wody, l. Bohu	75

str.

Argel, Dauchne, Nemonin, do zatoki Kurońskiej.	32
Arva, Orawa, l. Wagu, l. Dunaju	84
Arżat', Rżat', l. Meży, l. Dźwiny.	43
Aupe, Upa, Upawa, l. Elby.	3
Auxine, l. Pregoly, do zat. Świeżej.	32

B.

Babanka, ld. Jatrani, p. Sin. ld. Bohu	74
Babicz, l. Druci, p. Dnp.	56
Bachorzec, -chorku. l. Zgłow., l. Wisły	20
Bahluj, pd. Zizi, pd. Prutu	86
Bahwa, l. Uh. Tyk., w. Sin., l. Bohu	74
Bakazała, p. Bohu	77
Baldówka, p. Neru, p. Warty	13
Bałajczuk, p. Tiliguła	77
Bałamutka, p. Nastasz., p. Rosi, p. Dnp.	68
Banawa, Bahnau, do zatoki Świeżej	31
Baniówka, p. Berezyny W.	57
Baran, ld. Przemszy, ld. Wisły g.	16
Baran, p. Bohu	76
Barthe, do morza Balt.	6
Bartow, do m. B.	40
Bartsch, Barycz, pr. d. Odry	9
Barycz, Bartsch, p. Odry	9
Basia, p. Proni, p. Soży, l. Dnp.	51
Baskun, p. Rosi, p. Dup.	68
Bassen, pd. Prutu	85
Baude, do Zatoki Świeżej	31
Beczwa, ld. Morawy, ld. Dunaju	83
Beistein, l. Frisching'u, do z. Świeżej	32
Bełz, ld. Zolokiji, ld. Bugu	25
Bełzec, ld. Bugu, p. Wisły	26
Benawa, Liebe, p. Wisły d.	31
Beraun, Mże, Mies, l. Mołdawy, l. Elby.	4

str.

Berestowaja, p. Orel, l. Dnp.	55	Bielsk, p. Rawki, p. Bzury, l. Wisły	20
Bereza, ld. Szczary, ld. Niemna.	35	Bielaja, l. Obszy, l. Meży, l. Dźwiny	43
Bereżań, do Limanu m. Czar.	77	Bielocz, ld. Dnstr.	81
Berezianka, l. Rosi, p. Dnp.	68	Bielocz, ld. Prypeci.	60
Berezka, p. Turji, p. Prypeci	61	Bielous, pd. Desny, ld. Dnp.	53
Berezówka, l. Ingulu, l. Bohu.	76	Biereza, l. Meży, l. Dźwiny	43
Berezówka, l. Zgn. Tyk., w. Sin., l. Bohu	74	Biese, (Pyża), p. Alandu, l. Elby.	4
Berezyna, Bereza, p. Niemna	36	Biesiedź, l. Soży, l. Dnp.	51
Berezyna (Wielka), pd. Dniepru.	57	Biezuniica, l. Ptyczy, l. Prypeci,	60
Bereźna, l. Muchawca, pd. Bugu	27	Bille, pr. d. Elby	6
Bereźna, p. Dnp.	56	Birowa, pr. d. Odry	9
Bereźnica, p. Dżisny, l. Dźw.	44	Blanica, p. Ottawy, l. Mołdaw., l. El.	4
Bereźnica, p. Łomnicy, p. Dniestru	82	Blesznia, p. Uszy, p. Prypeci	66
Bereżanka, p. Dochny, p. Bohu	76	Bliwa, p. Słuczy, p. Horynia, p. Pryp.	64
Bernardynka, Dochna, p. Bohu	76	Błonica, l. Mołdawy, l. Elby	4
Berszadka, l. Dochny, p. Bohu	76	Błóżewka, ld. Strwiążu, ld. Dnstr.	78
Berze, ld. Aa, d. m. B.	42	Boberka, ld. Dniestru	78
Bezimienna (Bojnia?), p. Uły, l. Dźw.	44	Bobr, Biebrza, p. Narwi	29
Bezimienna, (Klecka), l. Słuczy,	64	Bobr, l. Berezyn W.	58
Biała, l. Bi. Przem., ld. Cz. P., l. Wis.	16	Bobr, p. Słuczy, p. Horynia, p. Pryp.	65
Biała, p. Dunajca, p. Wisły g.	22	Bóbr, Bobrawa, Bober, Bobara, l. Odry	8
Biała, Bielanka, ld. Orlanki, l. Nawi	28	Bobrowa, l. Dnp.	51
Biała, p. Raty, l. Bugu	25	Bobrunga, p. Minogi, d. m. B.	39
Biała, pd. Seretu, ld. Dnstr.	79	Bobryk, ld. Prypeti	59
Biała, l. Supraśli, p. Narwi	29	Bobryk, l. Teterowa, pd. Dnp.	67
Biała, pd. Wisły g.	21	Bobryk, p. Uszy, p. Prypeci	66
Biała, p. Zajemny, p. Bukowny, p. Sanu	24	Bobryniec, p. Suhaklei, p. Ing. l. Bohu	75
Biała Hańcza, ld. Niemna	35	Bobrzyca, p. Cz. Nidy, l. Nidy, l. Wisły	17
Biała Krynica, p. Słonówki, p. Styru	62	Bochotnica, Bystra, p. Wisły	24
Biała Przemsa, l. Cz. Prz., ld. W. g.	16	Bodawa, ld. Hernadu, p. Cissy, l. Dun.	85
Biała rzeka, Biela, p. Nissy śl., l. Odry	8	Bode, l. Soły, l. Elby.	4
Białka, Biała Wiselka, wierz. Wisły	15	Bodrog, p. Cissy (Tysy), ld. Dunaju	85
Białka, p. Dunajca p. Wisły g.	22	Boh (Bug zachod.), Hypanis d. m. Cz.	71
Białka, l. Krzny, l. Bugu	26	Bohataja, p. Orel, l. Dnp.	55
Białka, Choteza, Iża, Iżanka l. Wis.	18	Bohodusznaja, p. Ilormoklei p. Ing. l. B.	75
Białka, Szczełkica, l. Pradły, l. Piliey	19	Bojarka, l. Zgn. Tykicz, w. Siniuc, l. B.	74
Białka, p. Teterowa, p. Dnp.	66	Bojnia, p. Jessy, p. Uły, l. Dźwiny	44
Białka, p. Tyśmienicy, p. Wieprza.	24	Bokowa, p. Ingulca, p. Dnp. d.	71
Białozórka, l. Dnp. d.	55	Bokowenka, p. Ingulca, p. Dnp. d.	71
Biały potok, Biela, p. Nissy śl., l. Odry	8	Bołochowiec, ld. Siwki, p. Dnstr. g.	82
Białystok, pd. Bugu	27	Bołota v. Bołoczanka, l. Swisl., p. B. W.	57
Biebrza, Bóbr, p. Narwi	29	Bołotenk. Ramus. l. Sud., p. Dsn. l. D.	52
Biela (Biała), ld. Elby	4	Bołotianka l. Dnp.	51
Biela, Biała rz., p. Nissy śl., l. Odry	8	Bołotnia, l. Teterowa, p. Dnp.	67
Bielanówka, l. Druci, p. Dnp.	56	Bołotnica, Swidów., Czerwonka, p. Ubor.	65
Bielczanka, l. Radomki, ld. Wisły	19	Boltyszka, Woltyusz, l. Taśmin. p. Dnp.	69
Biele, Białe Potok, p. Nissy śl., l. Odr.	8	Bołwa, l. Desny, l. Dnp.	53
Bielica, ld. Dubośny, pd. Dnp.	56	Boracka, pd. Prypeti, p. Dnp.	65
Bielinka, p. Czar. pod Piekłem, l. Piliey	19	Boroda, p. Kaspli, l. Dzwinsky	43
Bielka, l. Słuczy, p. Horyn., p. Pryp.	64	Boromla. Boremla, pd. Worsky, l. Dnp.	54

	str.		str.
Borsowa, l. Latorezy, l. Bodroga, p. C. l. D.	85	Byk, l. Ossokarówki, l. Dniepru d.	55
Borszczówka, l. Dup.	51	Byriat, pd. Prutu.	86
Borzna. l. Dnp.	52	Bystra, Bochotnica, p. Wisły	24
Borzna, l. Desny, l. Dnp.	53	Bystra, l. Proni, p. Soży, l. Dnp.	51
Bożek, Brożek. p. Berezyny W.	57	Bystrica, l. Ostra, l. Desny, l. Dnp	53
Botna, pd. Dniestru	83	Bystrzyca, p. Dnstru g.	82
Botynka, p. Rytej, l. Much, p. Bugu	27	Bystrzyca, Bystrica l. Szam., l. Cis., l. D.	85
Bożek, l. Bohu	72	Bystrzyca, p. Seretu, l. Dunaju	85
Bożystok, ld. Warty	10	Bystrzyca, l. Wieprza	24
Brahinka, p. Dnp. i l. Prypeci	58 i 61	Bystrzyca, p. Tyśmienicy, p. Wieprza,	24
Brama, Złotniczka, Lipnica, l. Nid. l. W.	17	Bystrzyca Nadworniań. w. p. Bys., p. Dn.	83
Branwica, p. Bukowny, p. Sanu, p. Wis. g.	24	Bystrzyca Sołotwińska, w. l. Bys., p. Dn.	83
Braune, l. Ossobłoki. l. Odry	7	Bystrzyca Tyśmienicka, p. Dnst. g.	82
Brda (Brahe), l. Wisły d.	20	Bzura ld. Wisły	19
Brda v. Zana, l. Głdy, p. Not. p. Warty	14		
Brecz, l. Turyi, l. Snowa, p. Des., l. Dnp.	53	C.	
Breczyca, l. Brezca, l. Turyi, l. Sn., p. Ds.	53	Carewicz, p. Wopi, p. Dnp.	56
Brednia pd. Warty	12	Cata, p. Wagi, p. Snowu, p. Des., l. Dn.	52
Bren z Brenką, p. Wisły g.	22	Cecern, Zezern, p. Windawy, d. m. B.	40
Bressel, (Bressel.) p. Gawii, d. m. B.	47	Cenne, p. Missy, p. Ekawy, p. Aa	42
Broczek, p. Broku, pd. Bugu	27	Ceperka, l. Łani, l. Prypeci	60
Brodnia, p. Berezyny W.	57	Cerem, l. Słuczy, p. Horynia, p. Pryp.	64
Brok, pd. Bugu	27	Cesarka, Moszczenica, p. Bzury, l. W.	19
Bronnica, ld. Dnstr.	81	Cetynia, l. Bugu, p. Wisły	26
Brosna, p. Czarnej Wody, l. Wisły d.	21	Cezarka, p. Szeszupy, l. Niemna	36
Broza, Brosza, Pozdwinka, p. Ber. W.	57	Chabowa, Habowa, Hawoła, Havel, l. El.	5
Brudzinka, Stkra, Skrwa, p. Wisły	30	Chalunca, l. Uswiaty, p. Dźwiny	45
Brusiata, l. Berezyny W.	58	Chechla, ld. Wisły g.	16
Brynica, * p. Cz. Przem, l. Wisły g., przy	16	Chemnitz (Kamienica) p. Muldy, l. El.	4
Brynica v. Popława, p. Odry	9	Chmara, l. Soży, l. Dnp.	51
Brzaska, l. Świcy, p. Dnstru g.	82	Chmost. p. Dnp.	56
Brzozowa, p. Wisłoka, l. Sanu, p. W. g.	23	Choczowa, l. Teterowa, pd. Dnp.	67
Brzuśnia, p. Drzewicy, p. Pilicy, l. Wis.	19	Chodeczka, p. Zgłowiączki, l. Wisły	20
Buczynka, Sterdynka, Chudzina, l. Bug.	26	Chodel, pd. Wisły	24
Budup, p. Nemonina, d. Zat. Kurońs.	32	Chotowa, Chotówka, p. Pilicy, l. Wisły	19
Budyło, (10) poroh. Dnieprowy.	50	Chomor, l. Słuczy, p. Horyn., p. Pryp.	64
Bug, pd. Wisły	26	Chomorzec, l. Chom., l. Słucz., p. Hor.	64
Buha, l. Irpieni, p. Dnp.	67	Choroł, p. Psiola. l. Dnp.	54
Bukno, p. Noteci, p. Warty	13	Choroput', l. Iputi, l. Soży, l. Dnp.	52
Bukowiec, niem. Lüben, ld. Odry	8	Chortyca, wyspa na Niżu Dniepr.	50
Bukowiec, Murów, l. Stobrawy., p. Odr.	9	Choteza, Białka, Hża, -nka, l. Wisły.	18
Bukowina, p. Lupowa, do Zat. Śwież.	15	Choteza, ld. Hżanki, ld. Wisły	18
Bukowna, p. Sanu, p. Wisły g.	24	Chrudimka, l. Elby	3
Burkacz, Sudylówka, l. Styru, p. Pryp.	62	Chrustowa, ld. Kamionki, l. Dnstr.	81
Burdy, l. Uhor Tykieza, w. Sin., l. Boh	73	Chrzastówka, p. Widawy, p. Warty	12
Busiążka, p. Hrywdy, l. Szczer., l. Niem.	35	Chub, Konba, n. Kamp, l. Dunaju	83
Busza, l. Murały, ld. Dnstru	81	Chudzina, Sterdynka, Buczynka, l. Bug.	26
Butkówka, l. Sobu, l. Bohu	72	Chwola, p. Oressy, p. Pteczy, l. Pryp.	60
Buzułuczek, p. Buzuluku, p. Dnp.	70	Ciekąca, Radnia, p. Skodni, p. Cz., l. W.	17
Buzuluk, p. Dnp.	70	Ciełęjniki pr. d. Warty g.	12
Bużecka, Sarnaki, l. Bugu, p. Wisły	26		

	str.		str.
Cienia v. Stawka, Koprzywnica, Trojanówka, p. Proсны, l. Warty	11	Czeremosz pd. Prutu	85
Cienka, Jasionka, p. Rządzy, l. Bugu	26	Czeremosz Biały, p. Czerem. p. Prutu	85
Cierucha, l. Soży, l. Dnp.	52	Czeremosz Czarny, lw. Czerem. p. Prut.	85
Cissa Biała, l. w. Cissy, l. Dunaju	84	Czernica, p. Łuczesy, l. Dźwiny	43
Cissa Czarna, p. w. Cissy, l. Dunaju	84	Czerniejka, p. Kaspli, l. Dźwiny	43
Cissa, Tysa, Theiss, ld. Dunaju	84	Czerniejówka, p. Bystrzycey, l. Wiep.	25
Cna, l. Hajny, p. Berezyny W.	57	Czertek, l. Słowieczny, p. Prypeci	65
Cna, l. Prypeci	60	Czerwonka, l. Liwca, l. Bugu	26
Cwietocha, p. Horynia, p. Pryp.	63	Czerwonka, Bołotnica, Swidówka, p. Uborti. p. Prypeci.	65
Cwila, p. Słuczy, p. Horynia, p. Pryp.	65	Czibriz, Kriukowa, p. Snow., p. Desny.,	52
Cwilina, Kwilinka, p. Nidy, l. Wisły	17	Cziczera, p. Soży, l. Dnp.	51
Cybina, pd. Warty	13	Czopawa, ld. Muldy Frejeb., ld. Elby	4
Cybulnik, p. Dniepru	70	Czułuk średni; pd. Reuta, pd. Dnstr.	83
Cycellia, ld. Żgnił. Tyk., w. Siniuchy, l. B.	74	Czułuk Wielki, p. Reutu, pd. Dnstr.	83
Cydlina, pd. Elby górnej	4	Czumak, p. Orzycey, p. Suły, l. Dnp.	54
Cygany, p. Jeziorny, p. Wisły g.	23	Czutka*, p. Taśminy, p. Dnp. przy	69
Cynna v. Zinne, Zimna, ld. Odry	7	Czyczykleja, p. Bohu	77
Cytówka, l. Dubissy, p. Niemna	39	Czurna, Tschirne, l. Bobrawy, l. Odry	9
Czapelna, Pokrzywnica, Kielbaska. l. Warty	11		
Czarna, p. Długiéj, l. Bugu z Narwią.,	26	D.	
Czarna pod Lendyczkiem, p. Głdy, p. Noci, p. Warty	14	Dahme, Damna, l. Hawoły, l. Elby	5
Czarna, ld. Niemna	34	Damitz, ld. Prosnicy	15
Czarna, Schwarze, ld. Odry	8	Damna, Dahme, l. Hawoły, l. Elby	5
Czarna, Waldpusz, l. Omulewa, p. Narwi	30	Danga, d. m. B.	40
Czarna (p. Piekłem), l. Pilicy. l. Wisły	19	Darba, l. Saki, d. m. B.	40
Czarna (p. Taraską): p. Pilicy. l. Wisły	19	Datnówka, p. Niewiaży, p. Niemna	39
Czarna, ld. Wisły g.	17	Daube, l. Instruci, p. Pregoły	32
Czarna pod Czerskiem, ld. Wisły	19	Dauchne, Argel v. Nemonin. do z. K.	32
Czarna Hańcza, ld. Niemna	35	Dauszówka, l. Leśniczanki, p. Niemna	37
Czarna Natopa, p. Soży, l. Dnp.	51	Dawina, p. Szeszupy, ld. Niemna	36
Czarna Nida, Morawica Długoszal. Nid,	17	Dąbrówka, Silnica, l. Bobrzycey, p. Cz. Nidy, l. Nidy, Wisły	17
Czarna Przemsza, ld. Wisły g.	16	Debena, Dubna, Ubna, p. Dźwiny	46
Czarna Struga, Kosówka, l. Bugu.	26	Dejma, -na, Dcime, -ne, do zat. Kur.	32
Czarna Struga, ld. Warty	11	Delwenau, pr. d. Elby	6
Czarna Wisetka, wierzchow. Wisły	15	Derażnia, p. Biesiedzi, l. Soży, l. Dnp.	52
Czarna Woda, Schwarz Was. 1, l. Od.	8	Dereniówka, p. Obiad., p. Nien., l. Pryp.	61
Czarna Woda., Schwarzw. 2, l. Kacb.	8	Derewiczka. l. Słuczy, p. Hor., p. Pryp.	64
Czarna Woda., Wda, Schwarzw, l. W.	21	Derla, ld. Dnstr.	81
Czarnanka, Svratka, l. Ihlavy, l. Mor. l. Dunaju.	84	Desna Bohowa, l. Bohu	72
Czarnówka, l. Moszcz., p. Bzur., l. Wis.	19	Desna, ld. Dniepru	52
Czarny Taszlik, ld. Siniuchy., l. Boh	75	Desnek, Desnok, l. Desny, l. Dnp.	53
Czartomelik, Czortomyk, p. Dnp.	70	Dębówka, nazwa Wisłoki, p. Wisły g.	23
Czechówka ld. Bystrzycey, l. Wieprza	25	Diabełek, Przedpolna, p. Zgłow. l. Wis.	20
Czeczelnica, Sawranka, p. Bohu	77	Diagowo, p. Miény, p. Desny, l. Dnp.	52
Czeczwna, l. Łomnicy, p. Dna.	82	Dimmer, Wandung, Pisch, v. Pysz	32
Czerebieszna. l. Kaspli, ld. Dźwiny	43	Dittowa, p. Auxine, l. Pregoły	32
Czerecha, p. Wielikiéj, d. jez. Czudsk	48	Dłubnia, ld. Wisły g.	16
		Długa, l. Bugu z Narwią, p. Wisły	26

	str.		str.
Dniepr, Borysthenes, Dan., Uzu, Eksy	49	Dubka, Podunaj, Eglon, l.Dźwiny	45
Dnieprzyca, Niedź., l.Wiedr., p.Dnp.	58	Dubna, Debena, Ubna, pd.Dźwiny	46
Dnieprzyk, struga źródłowa Dniepru	55	Dubna, l.Wabli, p.Sud., p.Desn., l.D.	52
Dniestr, Tyras, Danaster, d. m. Czar.	77	Dubowiec, p.Wil., p.Teterowa, p.Dnp.	66
Dobośna, Dubośna, Dobysna, p.Dnp.	56	Dubówka, Dubow., p.Usy z Dub. p.N.	36
Dobryń, d. Soży, l.Dnp.	51	Dubrawa, l. Elby	3
Dobrzączka, Knapica, p.Cz. N., l.N.W.	17	Duleba, l.Olsy, l.Berezyny W.	58
Dobrzyca, p.Drnei, p.l.Dnp.	56	Dumka, Rowek niższy; l.Rowu, p.Bohu,	76
Dobrzyca*), p.Piły, p.Gldy, p.Noteci,	14	Dunaj, Donau d. Czar. m.	83
Dobrzyńka, l.Gldy; p.Noteci, p.War.	14	Dunajec, D. Biał. i D. Czar. p.Wis. g.	22
Dobrzyńka, l.Neru, p. Warty	12	Dwertta, l.Hukszty, l.Dźwiny	45
Dochna, Bernardynka, p. Bohu	76	Dyja, Thaya, p.Ihlavy, p.Mor, l.D.	84
Dojca, p. Obry, l. Warty	12	Dyska, l.Bystrzycey, l.Wieprza	25
Dokołka, p.Ptyczy, l.Prypeci	60	Działdówka, Wkra, p.Narwi	30
Dolenica v. Tollense, p. Piany, d. m. B.	6	Dzierżgon, Sorge. do jez. Družno	31
Dolina, l.Słuczy, p.Horynia, p.Pryp.	64	Dziewcza, l. Wisły d.	21
Dolina, p. Swicy, p.Dniestru	82	Dzisiaj, l.Dźwiny	44
Dołżenka, p.Drucei, p. Dnp.	56	Dzitwa, p.Lidoji, p. Niemna	37
Dołżyca, p.Sapszy, l.Meży, l. Dźwiny	43	Dziwno, ramię d. Odry	7
Domacha, Wielka Ruda, ld.Bohu	72	Dźwieja, l.Uszy, l.Niemna	34
Domnitz, Domnica, l.Stopnicy, p.Elby	5	Dźwigorzówka, ld. Warty	11
Domotkań, p. Dnp.	70	Dźwina, Dłne, Daugawa, Rub, Cher.	42
Dorohobużka, l.Jasiołdy, l.Prypeci	59	Dźwinka, pd. Dźwiny.	45
Dorohowska, l.Koptyły. p.Biesiedzi, l.	52	Dźwinosa, ld. Wilji, pd.Niemna	38
Soży. l. Dnp.	5	Dzwoniec, (6) potok. Dniepru	50
Dosse, Dosza, p.Hawoli, p. Elby	5	Dziwnyn, ld.Dniestru	79
Dowgiwa, Dowgiwiana p.Muszy, d.Aa	41		
Drage, Drwa, Drawa, p.Not. p.War.	14		
Drahin, l.Nadwy, l.Iputi, l.Soży., l.Dnp	52		
Dratwinia, p.Dubissy, p.Niemna	39		
Drausen, Družno, Druzna, jez. i rzek.	31	Eger, Ohrza, Oharka, l.Elby.	4
Drwa, Drwa, n. Drage, p.Not. p.W.	14	Egel v. Jagel, Jegel. W. i M. p.Dzw.	47
Drehle, do jez. Družno	31	Eglon, Podunaj, Dubka, l.Dźwiny	45
Druć, p. Dnp.	56	Ehle, pd Elby	5
Drujka, ld. Dźwiny	44	Ejder, Eidora, pd. Störu, pd.Elby	6
Drużna, Drausen, do Zat. Świeżej	31	Ejlang, pr.Odry	10
Drużna. l.Chomora, l.Słuczy, p.Hor.	64	Elpoly, Ipel, Ipola, l. Dunaju	84
Drwa v. Drawa, p. Noteci, p. Warty	14	Ejsra, p.Jüge, p. Niemna	39
Drwęca, p.Pasłęki, do Zatoki Ś.	31	Elde v. Eldena, p.Elby	5
Drwęca. -ąca, Drzwiąca, Drzew. p.W.	31	Ekawa. Ekau, p.Aa, d. m. B.	42
Dryssa, pd. Dźwiny	45	Elba, Elbe, Lab, Łaba, Albis, d. m. B.	3
Dryświatyca, -ta, Kozianka. l. Dzis. l. D.	44	Elske, Elszka, d. j. Družno	31
Drzwiąca, Drzwiąca, Drw., -ęca, p.W.	31	Elstera Biała, B. Halszt. p.Soły., l.El.	4
Drzewica, -czka, p.Pilicy, l. Wisły	19	Elstera Czarna, Cz. Halsztrow, p. Elby	5
Drzwiąca, Drzew., Drwac, -ęca. p.W.	31	Elstera Mała, m.Halsztrow, p.Cz. El.	5
Duba, p.Czczewy, l.Łomn., p.Dnstr. g.	82	Elszka, Elske do jeziora Družno	31
Duba, p.Seretu, l.Dnstr.	79	Essa, Jessa, p.Uły, l.Dźwiny	44
Dubissa, p. Niemna	39	Ewest v. Ewenesta, Ewłkszta, p.Dźw.	46
		Ewikszta, Ewest, Ewenesta, p.Dźwin.	46

*) W tekście objaśniającym stron. 14 mylnie nazwana Dobrzyką.

	str.		str.
F.			
Falka, p.Missy, p.Ekawy, p.Aa, d.m.B.	42	Guber, p.Węgrzy (Alle), l.Pregoly	32
Fejmianka, p.Dubny, p.Dzwiny	46	Gulcz, ld.Noteci, pd.Warty	13
Ferse, Wierzwsza, l.Wisły d.	21	Gwda, Głda, Wda, Czar.Woda, l.W.d.	21
Forkeusche dó zatoki Świeżej	32	H.	
Flohe, p.Muldy Freib. l.Elby	4	Habowa, Chab, Hławola, Havel, p.El.	5
Fłószę v. Miniska, p. d. Odry	9	Hacken i Zier, l.Głdy, p.Not., p.Warr.	14
Fontany, p.Wiel. Kujaln., d. j. l.Cz.	m.77	Hadiuczyl, Wilnyj (13) poroh. Dniepr.	50
Frisching, do zat. Świeżej	31	Hajna, p.Berezyny W.	57
G.			
Gabbia, p.Desny, l.Dniepru	52	Halsztrow v.Elster, Elstera, B., Cz.Maly,	45
Gać, ld.Narwi	28	Hałka, p. Udaja, p. Suly, l. Dnp.	54
Garbarka, p.Krzny, l.Bugu	26	Hanna, p. Morawy, l. Dunaju	84
Gawija, Gauj-Aa, Govia, Aa, Aa pół- nocna, d. m. B.	47	Hańcza, jez. V. r. Biała Hańcza, l. Niemna	35
Gawija, pd.Niemna	37	Hasau, Uszawa	40
Gągolina, Pisia, Radziejówka, p.Bzury.	20	Hassenplotz, Ossobłoka, ld. Odry	7
Gąsawka, ld.Noteci, pd.Warty	13	Havel, Hławola, Habowa, Cbab., p.Elby	5
Gera, p.Unstruttu, ld.Soly, ld.Elby	4	Hawola, Hławola, Habowa, Havel, p.Elby	5
Giełczew, Radomirka, l.Wieprza	24	Helme, l. Unstruttu, l. Soly, l. Elby	4
Gilge, niem. nazwa lew. ujścia Niemna	33	Heinad, pd. Cissy (Tysy), ld. Dunaju	85
Gilija, Lilija, lit. nazwa lew. ujścia N.	33	Hilboczek, l.Chomora, l. Słucz., p.Hor.	64
Giniawa, l.Dubissy, p.Niemna	39	Hłuczka, p. Teterowa, p. Dnp.	66
Głda v. Gruda, n. Kudow, p.Not.p.W.	14	Hniezna, l. Rossy, l. Niemna	35
Głęboka dolina, Oczeretianka, p.Hor.	63	Hniłopiat, p. Pustolów, l. Bohu	72
Główna, pd. Warty	13	Hniłopiat, p. Teterowa, p. Dnp.	66
Głumia, l.Głdy, p.Noteci, p.Warty	14	Hobza, p. Kaspli, ld. Dzwiny	43
Głuszycza, ramię Turyi, p.Prypeci	61	Hoczewka, l. Sanu, p. Wisły g.	23
Gnida, pd.Neru, pd.Warty	13	Hottwa, l. Psiola, l. Dnp.	54
Gniła, p.odnoga Noteci, p.Warty	14	Hormokleja, p. Ingułu, l. Bohu	75
Gniły Jelaniec, l. Bohu	75	Horoehwatka, Orechow., l. Rosi, p. Dnp.	67
Gniły Taszlik, Taszlik, l. Taśm. p.D.	69	Horoehwatka, l. Rosi, p. Dnp.	68
Goldap, Goldapia, p.Anger. l. Pregoly.	32	Horodeczna, p.Bereż., l. Much., p.Bugu	27
Gostomka, ld. Pilicy, ld.Wisły	19	Horodnia, l. Smiacza, p.Snow., p.Des., l.D.	52
Gostynia, ld.Wisły	16	Horodnica, p. Wochry, p. Soży, l. Dnp.	51
Gozdawica, p.Skrwy, p. Wisły	30	Horynka, l. Horynia, p.Prypeci,	63
Górny Tykicz, Uhorski Tyk., w. Sin.	73	Horyń, p. Prypeci	63
Grabia v. Grabówka, p.Wid. p.War.	12	Hreźła, l. Druei, p. Dnp.	56
Grabow, do morza Bałt.	15	Hreźła, l. Uszy, p. Prypeci	66
Grabówka v. Grabia, p.Wid., p. War.	12	Hron, Gran, l. Dunaju	84
Gran, Hron, ld. Dunaju	84	Hruzka, l. Czar. Tazlika, l. Sin., l. Bohu	75
Grochowski potok, p.Liwca., l.Bugu.,	26	Hruźna, ld. Seretu, ld. Dnstru	79
Gruda v. Głda, Kudow, p. Not., p. W ar.	14	Hrywda, ld. Szczary, ld. Niemna	35
Gruda, ld. Męczański, pd. Niemna	37	Huczwa, ld. Bugu	25
Gruń, p. Psiola, l. Dnp.	54	Hujwa, p. Teterowa, p. Dnp.	66
Grzywka, Lantz, Lanca, ld. Dzwiny	45	Humanka, l. Jatrani, p. Sien., l. Bohu	74
		Huska, l. Cwietelcy, p. Hor., p. Prypeci	63
		Hutka, l. Nidy, l. Wisły	17
		Hwoźna, pd. Narewki, ld. Narwi	28

	str.		str.
I.		Jaczonka, pd. Niemna	36
Igrewa, ld. Pedeci, pd. Ewik., pd. Dźwiny	46	Jadlanka, p. Tyśmienicy, p. Wieprza	24
Ihlava, Ihlau, pd. Morawy, ld. Dunaju	84	Jagel, Jegel, Egjel Wielki, p. Dźwiny	47
Ihna zgniła, l. Stopnicy, p. Odry d.	14	Jägelitz, Jagielnica, p. Haw., p. Elby	5
Ihne, pd. Odry dol.	14	Jagielnica, v. Jägelitz	5
Ihumenka, l. Wołmy, l. Swisl., p. Ber. W.	57	Jagielnica, Jaglelna, p. Wieprza	24
Ikiel, pd. Dnstru	83	Jahorlik mokry, ld. Dnstr	81
Ikopot', l. Słuczy, p. Horynia, p. Prypeci	64	Jalaniec, p. Sawranki, p. Bohu	77
Ikwa, l. Bohu	72	Jamiołka, Słina, Łopuchowo, ld. Narwi	28
Ikwa, p. Styru, p. Prypeci	62	Jamnica, ld. Trojan, pd. Proś., ld. Warty	11
Ilija, Isza, l. Uszy, p. Prypeci	66	Janka, d. Dzisny, ld. Dzw.	44
Ilija, ld. Willji, pd. Niemna	38	Jara, Szateksznica, p. Świętej, p. Willji	38
Iliwka, ld. Wisły	18	Jaraczewka, ld. Pełtwi, ld. Bugu	25
Ilm, l. Soły, l. Elby	4	Jardęga, pd. Ossy, pd. Wisły d.	31
Ilme, p. Węgrzy (Alle), l. Pregoty	32	Jar kretowa Bąłka, l. Rasawy, l. Rosi, p. D.	68
Ilmenau, (Lunia), l. Elby	4	Jaromirka, pd. Smotrycza, ld. Dnstru	80
Ilnik, p. Stryja, p. Dnstru g.	82	Jary Użyn, p. Rasawy, l. Rosi, p. Dnp.	68
Ilsza, Ilija, l. Uszy, p. Prypeci	66	Jasęł, pd. Wisłoki, pd. Wisły g.	23
Ilz, ld. Dunaju	83	Jasienica, pd. Bugu	27
Iłksza, l. Dźwiny	45	Jasiółda, l. Prypeci	59
Iłza, Iłzanka, Białka, Chotcza, l. Wisły	18	Jasionka, Cienka, p. Rządzy, l. Bugu z N.	26
Imalit, ld. Abawy, p. Windawy d.m.B.	40	Jasionówka, l. Stochoda, p. Prypeci	61
Indra, pd. Dźwiny	46	Jaskrzonka, pd. Narwi	29
Ingulec, p. Dnp.	71	Jaślana, Żeleźnianka, Łączna, p. Kam.	18
Inguł, l. Bohu	75	Jastrzębianka, p. Biebrzy, p. Narwi	29
Inster, Instruć, pd. Pissy i Pregoty	32	Jasza, p. Dubny, p. Dźwiny	46
instruć, Inster, p. Pissy i Pregoty	32	Jatrań, p. Siniuchy, l. Bohu	74
Ipa, l. Prypeci	61	Jaworka, pd. Szczary, ld. Niemna	35
Ipel, Ipola, Eipoly, ld. Dunaju	84	Jazno, p. w. Dryssy, p. Dźwiny	45
Iput' Ipuć, l. Soży, l. Dnp.	52	Jazownica, Wiązown., l. Rad., l. Wis.	19
Irduń, Błota Irduńskie, pd. Dnp.	69	Jeetze, Jeetzel, Jesna v. Jeża, l. Elby	4
Irklej, ld. Dnp.	54	Jegrzna, l. Łyka, p. Biebrzy, p. Narwi	29
Irpa, p. Snowa, p. Desny, l. Dnp.	52	Jelnia, pd. Niemna	37
Irpien, p. Dnp.	67	Jelnia, l. Soży, l. Dnp.	51
Irsza, l. Teterowa, p. Dnp.	67	Jelsza, Sapsza, l. Meży, l. Dźwiny	43
Irwaniec, l. Rewny, l. Snowa, p. Des., l. D.	53	Jelaniec, pd. Markówki, ld. Dnstr	81
Iser, pd. Elby	4	Jelowica, p. Ikwy, p. Styru, p. Pryp.	62
Istocz, l. Berezyny, p. Niemna	37	Jesia, ld. Niemna	36
Issa, pd. Szczary, ld. Niemna	35	Jesna, Jeża, Jeetze, Jeetzel, l. Elby	4
Issa, ld. Wielkiej, d. jez. Czud.	48	Jessa, Essa, pd. Uły, ld. Dźwiny	44
Iwanka, pd. Teterowa, pd. Dnp.	61	Jeziorka, l. Dowg., p. Muszy, d. Aa, d.m.B.	41
Iwol', l. Desny, l. Dnp.	53	Jeziorna, ld. Wisły	19
Izd warta (W. Pol), v. Liczwarta	10	Jeziorna, p. Wisły górnej	23
Ized, l. Istoczy, l. Berez., pd. Niemna	37	Jezus, l. Sejmu, l. Desny, l. Dnp.	53
Izwa, ld. Niemna	34	Jeżówka, Łupia, Skierniewka, p. Bzury	20
		Joda, l. Niewiaży, p. Niemna	39
		Jöge, pd. Niemna	39
		Josta, p. Niewiaży, p. Niemna	39
		Jur, l. Wysokić, p. Szeszupy, l. Niemna	36
		Jura, pd. Niemna	39
		Jurk, d.m.B.	47
Jablńnica, p. Radomki, ld. Wisły	19	Jurkówka, ld. Serebryji, ld. Dnstru	80
Jablonka, ld. Gaci, ld. Narwi	28		

J.

	str.		str.
K.		Kislówka, p. Rosi, p. Dnp.	69
Kacbacha, Katzbach, ld. Odry	8	Kizia, ld. Zbrucza, ld. Dnstru	80
Kacynka, pd. Liczwarty, ld. Warty	10	Klěna, p. Iputi, l. Soży, l. Dnp.	52
Kaczka, Zucnówka, p. Kam., l. Wisły	18	Klewa, l. Berezyny W.	58
Kahamłyk, l. Dnp.	54	Kleweń, p. Sejnu, l. Desny, l. Dnp.	53
Kajnara, l. Reutu, p. Dnstru	83	Klęka, v. Pisia, v. Pichna, p. Warty	12
Kalelis, l. Windawy, d.m.B.	41	Klimontówka, Konarska, Piskrzyna, l. Wrony, l. Wis.	18
Kaleniczka, p. Ostawy, l. Sanu, p. Wis.g.	23	Kłodnica, pd. Odry	9
Kalusz, v. Kalusik, ld. Dnstru	80	Kłodnica, p. Dnstru	82
Kamenka, Kam., p. Dn. przy Star. Siezy	70	Knapica, Dobrzączka, p. Cz. Nidy, l. Nidy	17
Kamienica, Chemnitz, p. Muldy Cw., l. El.	4	Kobołta, l. Reutu, p. Dnstru	83
Kamienica, p. Dunajca, p. Wisły g.	22	Kobryński Rów, l. Muchawca, p. Bugu	27
Kamieniczka, p. Stawu, l. Warty	10	Kobylaczyk, p. Worskły, l. Dnp.	54
Kamieniczka, p. Wisły	30	Kobylanka, Piaski, Chot., l. Iłży, l. Wis.	18
Kamienna, ld. Wisły	18	Kobylna, l. Desny Bohowój, l. Bohu	72
Kamionka, l. Biebrzy, p. Narwi	29	Kobyszcza, l. Bystricy, l. Ostra, l. Desny	53
Kamionka, p. Brdy, l. Wisły d.	21	Kocięca, p. Zgłowiączki, l. Wisły	20
Kamionka, (Strum.), ld. Bugu	25	Kodema, Kodyma, p. Bohu	77
Kamionka, ld. Dnstr	81	Kodenka, l. Hujwy, p. Teterowa, p. Dnp.	66
Kamionka, ld. Ingutu, l. Bohu	75	Kodra, p. Teterowa, p. Dnp.	66
Kamionka, p. Izle., l. Istłocy, l. Berez. N.	37	Kojanka, p. Rosi, p. Dnp.	68
Kamionka, l. Mchawca, p. Bugu	27	Kołuż, ld. Dubny, pd. Dźwiny	46
Kamionka, l. Rosi, p. Dnp.	68	Kołypta, p. Biesiedzi, l. Soży, l. Dnp.	52
Kamionka, ld. Siniuchy, ld. Bohu	75	Kolomak, l. Worskły, l. Dnp.	55
Kamionka, p. Spopoti, l. Desny, l. Dnp.	53	Kołona, pd. Narwi	28
Kamionka, ld. Teterowa, pd. Dnp.	67	Komajka, p. Orżwen, p. Dzisny, l. Dźwiny	44
Kamionka, p. Uszy, p. Prypeci	66	Komyszewata, p. Mokréj Sury, p. Dnp.	70
Kamionna, l. Warty	11	Konarska, Klimontów., Piskrzyn., l. Wr.	18
Kamon, p. Jöge, p. Niemna	39	Koneła, p. Uh. Tykicza, w Sin., ld. Bohu	73
Kamp, Chub, Kouba, l. Dunaju	83	Konik, l. Ceperki, l. Łani, l. Prypeci	60
Kamyszewata, p. Martwe Wody, l. Bohu	75	Konopla, p. Styru, p. Prypeci	62
Karajec, Krajec, ld. Dnstru	80	Konotopka, p. Jezusa, l. Sej., l. Des., l. Dnp.	53
Karasiówka, l. Tuczyny, p. Sanny, p. Wis.	24	Końska, Końska woda, l. Dnp. dol.	55
Karpówka, Szkarpówka, ramię Wisły	16	Kopaczanka, pd. Reutu, pd. Dnstru	83
Karthan, l. Stopniey, p. Elby	5	Koprzywanica, Koprzywnica, Wrona,	17
Kaspla, ld. Dźwiny	43	Koprzywnica, v. Cienia, lub Stawka, Trojanówka, p. Proсны, l. Warty	11
Kaszlanka, l. Bohu	72	Korabelna Mała, l. Korab. Wiel., l. Bohu	75
Kaszubka, Łobzonka, p. Noteci, p. Warty	14	Korabelna Wielka, l. Bohu	75
Kąpiel, pd. Rgilówki, pd. Warty	13	Korabiewka, Sucha, p. Bzury, l. Wis.	20
Kekau, ld. Dźwiny	45	Korczyk, l. Słuczy, p. Horyni, p. Prypeci	64
Kialna, p. Żejmiany, p. Wiliji, p. Niemna	38	Korelicze, Kutycy, l. Serweczka, l. Niemna	34
Kiblicz, l. Sobu, l. Bohu	72	Kormin, p. Styru, p. Prypeci	62
Kiczeta, p. Wabli, p. Sud., p. Desn., l. Dnp.	52	Koropiec, ld. Dnstru	79
Kieleźnica, p. Pilicy, l. Wisły	19	Kōros z dop., ld. Cissy (Tysy) ld. Dun.	85
Kielbaska, Pokrzywn., Czapelna, l. Wrt.	11	Korsarka, p. Taśminy, p. Dnp.	69
Kilceń, Kallna, p. Samaru, l. Dnp. d.	55	Korytka, ld. Okrzei, pd. wisły	25
Kilteń, l. W. Wysi, w. Siniuchy, l. Bohu	74	Korzenica, ld. Pszczynki, l. Wisły	12
Kirszna, p. Szeszupy, ld. Niemna	36	Kosieniec, l. Leniwój, p. Rad., l. Wis.	16
Kisierniak, ld. Dnstr.	81	Kosówka, v. Czarna Struga, ld. Bugu	96

	str.		str.
Kostowata, p. Martw. Wód, l. Bohu	75	Kudak, v. Kojdak, (l.) poroh Dnstru	50
Korytnica, p. Pradły, l. Pilicy, l. Wisły	19	Kuddow niem, Głda, Głda, l. Not., p. W.	14
Kosta, p. Sudości, p. Desny, l. Dnp.	52	Kudieb', l. Wielikiej, ld. jez. Czuds.	48
Kostrzewska woda, p. Liczw., ld. Warty	10	Kudrynka, l. Bohu	72
Kostrzyn, l. Liwca, l. Bugu, p. Wis.	26	Kue, Kuje, Kuhe, pd Ewik., pd. Dźwiny	46
Koszanka, l. Proni, p. Soży, l. Dnp.	51	Kuklewa, Piotrówka, Tuczna, p. Gągo-	
Koszarawy potok, p. Wisły g.	21	liny, p. Bzury	20
Koszelówka, l. Ceremu, l. Słuczy, p. Hor.	64	Kula, pd. Reutu, pd. Dnstru	83
Kotra, pd. Niemna	37	Kulwa, p. Muszy, d. Aa, d.m.B.	41
Kotuńka, l. Wiliji, l. Horynia, p. Pry.	63	Kumele, l. Wyrwity, l. Wind., d.m.B.	40
Kouba, Kamp, v. Chub	83	Kunia, p. Łowati, d. jez. Ilmeń	48
Kowraszcz, ld. Irkleja, l. Dnp.	54	Kur, l. Rokitnicy, l. Rzewy, p. Bzury,	20
Koza Bychawka, p. Bystrzyey, l. Wieprz	25	Kura, p. Wiady, l. Wielik., d. j. Czud.	48
Kozar, p. Kozy Bych., p. Bystrz., l. Wiep.	25	Kurówka, pd. Wisły	24
Kozianka, Dryświata, -yea, l. Dzis. l. Dź.	44	Kurówka, l. Wolborki, l. Pilicy, l. Wis.	19
Kozica, l. Giełzwi, l. Wieprza	24	Kurtówka, p. Dubissy, p. Niemna	39
Krajec, v. Karajec, ld. Dnstru	80	Kutyca, Korelicze, l. Serweczy, l. Niem.	34
Krakowska, p. Wiszni, p. Sanu p. W. g.	23	Kwiaz, Kwissa-sza, Queiss, l. Bobr., l. Od.	8
Krapwel, p. Stopnicy, p. Odry doln.,	14	Kwilcz. l. Warty	11
Krapiwna, ld. Zolotonoszy, ld. Dnp.	54	Kwilinka, v. Cwilina, p. Nidy, l. Wisły	17
Krasna, l. Czarnéj p. Taraska, p. Pilicy	19	Kwissa, -sza, -iaz, Queiss, l. Bobra, l. Od.	8
Krasna, p. Dnp	67		
Krasna, p. Jeziornej, ld. Wisły	19	L.	
Kraśnianka, p. Bohu	76	Lab. Łaba, Elba, Elbe, Albis	3
Krepianka, ld. Wisły	18	Ladawa, ld. Dnstru	80
Krewka, p. Berezyny, p. Niemna	37	Lantz, Lanca, Grzywka. l. Dźwiny	45
Krępin, pd. Warty (przed Koninem)	13	Lasocina, ld. Nidy, l. Wisły g.	17
Krępin, ld. Warty, v. Lubst. jez. B.10.	89	Latoreza, ld. Bodroga, p. Cissy, l. Dun.	85
Krickau, pd. Elby d.	6	Laucna, -(ne), l. Elby	3
Kristalic, p. Pedeci, p. Ewik., p. Dźwiny	46	Lauschnitz, v. Luźnica	3
Kriukowa, Czib., p. Snowa, p. Des., l. Dnp.	52	Leba, do zatoki Swieżej	15
Kroja, p. Muszy, d. Aa, d.m.B.	41	Lebiedzianka, p. Biebrzy, p. Narwi	29
Kropiwna, p. Korcezyka, l. Słuczy, p. Hor.	64	Lebioda, pd. Niemna	37
Kropiwna z Żerewą, l. Teter., p. Dnp.	67	Leden, pd. Ekwisizty, pd. Dźwiny	46
Kropiwna, l. Wiliji, p. Teterowa, p. Dnp.	66	Leite, p. Memla, Niemna	39
Kroźenta, p. Dubissy, p. Niemna	39	Leniwa, p. Radomki, l. Wisły	19
Kruczenka, l. Dn, niżej Uży, przec. Wopi	50	Leniwa, odnoga Wisły u ujścia	16
Kruhowski Strumień, wierz. Bugu	25	Lenze, p. Eilangu, p. Odry	10
Krupnia, l. Zadumki, p. Bies., l. Soży, l. Dn.	52	Leśna v. Lśna, pd. Bugu	27
Kruticz, ramię Turyi, pd. Prypeci	61	Leśniczanka, pd. Niemna	37
Krutojarka, l. Inguł, l. Bohu	75	Leszczna v. Leśna, l. Nurca, p. Bugu	27
Krynica, p. Łutowni, l. Narewki, ld. Nar.	28	Lesznia, p. Biesiedzi, l. Soży, l. Dnp.	52
Krywinka, ld. Dźwiny	43	Lewanpa, Lentla-Aa, Lentla-Upe, Aa,	41
Krywula, Krzywka, Peszna, l. Bugu,	26	Leźnica, p. Uszy, pd. Prypeci	66
Krzemuszówka, p. Nalibówki, l. Niem.	34	Liczwarta, Liszwarta, Lizdwarta, v. Izd-	
Krzepianka, pd. Włodawy	26	warta, l. Warty	10
Krzna, Trzna, l. Bugu	26	Lidoja, Lidzieja, p. Niemna	37
Krzywka, Krywula, Peszna, l. Bugu,	26	Lidzieja, Lidoja, pd. Niemna	37
Kuchwa, ld. Wielikiej, d. jez. Czuds.	48	Liebe, Benawa, pd. Wisły	31
Kuczurhan, ld. Dnstru	82		

	str.		str.
Liksna, p. Dźw., między Indrą a Dubną	46	Łazarówka, p. Wiodrycza, p. Dnp.	58
Lilija, Gilija, lit. nazwa l. ujścia Niemna	33	Łączna, Jastana, Zeleźnianka, p. Ka-	-
Limonija, ld. Szezary, ld. Niemna	35	miennej, l. Wisły	18
Lipa, ld. Dnstru	78	Łąka, pd. Wisły g.	23
Lipa, p. Soży, l. Dnp. wyżej Uzy	51	Łba, p. Obszy, l. Meży, ld. Dźwiny	43
Lipianka, Orczyk, p. Orel, l. Dnp.	55	Łek. Łęg, Łek, Łyk, p. Biebrzy, p. Narwi	29
Lipianka, Lipnica, Mień, p. Wisły	31	Łętownia, l. Wieprza, p. Wisły	24
Lipica, Narajów, l. Lipy, ld. Dnstru	79	Łobaczycza, pd. Taśminy, p. Dnp. przy	69
Lipnica, Brama, Złotnicz., l. Nidy, l. Wis.	17	Łobzonka, Kaszubka, p. Noteci, p. War.	14
Lipnica, Lipianka, Mień, p. Wisły	31	Łobżanka, l. Soży, l. Dnp.	51
Lipnica, p. Wiady, l. Wielik., d. j. Czud.	48	Łochań (4) poroh Dnieprowy	50
Lipówka, p. Druci, p. Dnp.	56	Łochwa, p. Dnp.	56
Lisa, l. Pyczy, l. Prypeci	60	Łochwica, p. Suły, ld. Dnp.	54
Lit, p. Uh. Tykicza, w. Sin., l. Bohu	73	Łódka, p. Neru, p. Warty	13
Litra, l. Jury, p. Niemna	39	Łoknia, l. Łowati, d. j. Ilmeń	48
Littava, ld. Ihlavy, pd. Moravy, ld. Dun.	84	Łoknica, p. Kotry, pd. Niemna	37
Liwiec, l. Bugu, p. Wisły	26	Łoknica, l. Łokni, l. Łowati, d. j. Ilmeń	48
Liza, ld. Narwi	28	Łoknica, l. Narwi	28
Łocknitz, Łunkino, Łęczna, p. Elby	5	Łomina, l. Psiola, l. Dnp. (niżej Hołtwy)	54
Lohe, Laue, Słeza, ld. Odry	8	Łomnica, p. Dnstru g.	82
Lonast, ld. Wielkiej Irby, d. m. B.	41	Łomnica (Łomnitz), l. Otta., l. Moł., l. Elb.	4
Lsta, l. Soroti, p. Wielkiej, d. j. Czud.	48	Łopnica, l. Stochodu, p. Prypeci	61
Luba, v. Łuba, pd. Bartowa, d. m. B.	40	Łopuchowo, Jamiołka, Słina, l. Narwi	28
Lubaczówka, p. Sanu, p. Wisły g.	24	Łoska, p. Desny, l. Dnp.	52
Lubatówka, l. Wisłoka, l. Sanu, p. Wis. g.	23	Łososina, l. Dunajca, p. Wisły g.	22
Lūben, Bukowiec, ld. Odry	8	Łosośna, ld. Niemna	35
Lubsia, l. Łobzonki, p. Noteci, p. War.	14	Łosza, ld. Niemna	33
Lubst, pd. Nissy Łużyckiej, ld. Odry	9	Łosza, l. Oszmiany, l. Wiliji, p. Niemna	38
Luchówka, p. Sanu, p. Wisły g.	23	Łotynica, Lutynica, pd. Dźwiny	45
Luciąża, ld. Pilicy, ld. Wisły	19	Łowat, d. jez. Ilmeń	48
Lucymia, Stawka, Zwolenka, l. Wisły	18	Łozowa, pd. Murafy, ld. Dnstru	81
Lupowa, Lupow, do Zatoki Świeżej	15	Łta, Olta, Alta, p. Trubioży, l. Dniepru	54
Lusznica, Lauschnitz, p. Mołd., l. Elby	3	Łuba, Łuba, p. Bartowu, d. m. B.	40
Lutryna, ld. Osy, pd. Wisły d.	31	Łubianka, p. Kamiennej, l. Wisły	18
Lutyca, l. Styru, p. Prypeci	62	Łubianka. Szezarbierz. p. Słuczy, p. H.	65
Lutynia, l. Warty	11	Łubnica, Łubienica l. Wirowyl. Tanwi,	-
Lutynica, Łotynica, pd. Dźwiny	45	p. Sanu	24
Lwa, v. Mostwa, p. Stwłgi, p. Pryp.	65	Łuczajka, p. Madziolki, p. Dżisny, l. Dż.	44
		Łuczesa, Werchita, ld. Dźwiny	43
		Łuczesa, l. Meży, l. Dźwiny	43
		Ług, pd. Bugu	27
		Łukawa, Opatówka, l. Wisły	18
		Łukawica, p. Dnstru g:	82
		Łukna, ld. Minogi d. m. B.	40
		Łuknia, l. Dubissy, p. Niemna	39
		Łunia, (Ilmenau) l. Elby	4
		Łupia, Jeżówka, Skierniewka, p. Bzury,	20
		Łutownia, ld. Narewki, ld. Narwi	28
		Łużajka, l. Ostra, l. Soży, l. Dnp.	51
		Łużyca, p. Prosn, l. Warty	11

Л.

Łaba, Elba, Lab, Albis, Elbe	3
Łabunka, l. Wieprza, p. Wieprza	25
Łachozwa, p. Szezary, l. Niemna	35
Łada, p. Tanwi, p. Sanu, p. Wisły g.	24
Ładzica, p. Łady, p. Tanwi, p. Sanu, p. W.	24
Łagowica, v. Łagówka, ld. Czar., l. Wis.	17
Łan, l. Prypeci	60
Łasiocha, v. Łasiczka, p. Bzury, l. Wis.	20
Ława, Łyna, Węgrza, Alle, l. Pregoly	32
Ławena, p. Muszy, d. Aa, d. m. B.	41

	str.		str.
Łydynia, Łydnia, l. Wkry, p. Narwi	30	Mereżanka, p. Niemna	37
Łyk, Łek, Łęg, Łęg, p. Biebr., p. Nar.	29	Mereja, l. Dnp.	50
Łyna, Ława, Węgrza, Alle, l. Pregoly	32	Merl, Merla, l. Worskły, l. Dnp.	55
Łyszni (12) poroh Dniepru	50	Meskupe, l. Instruci, p. Pregoly	32
Łża, pd. Utroji, ld. Wiel., d. jez. Czuds.	48	Meszna, p. Warty	13
M.			
Machaj-bołoto, l. Uh. Tyk., w. Sin., l. B.	74	Mettau, Metawa, Metuja, l. Elby	3
Machołka, p. Iputi, l. Soży, l. Dnp.	52	Metuja, Metawa, Mettau, l. Elby	3
Majaczka, l. Orel. l. Dniepru	55	Meża, l. Dżwiny	43
Malke, Mathe, Malte, p. Spr. l. Haw. p. El.	5	Miadziółka, Małanka, p. Dżisny, l. Dż.	44
Małanka, Miadziółka, p. Dżisn., l. Dżwi.	44	Miedzianka, p. Liwea, l. Bugu, p. Wis.	26
Malapiana, Małapanew, Wałdapew,		Mielnica, l. Stochodu, p. Prypeci	61
Malopana, Malepano, p. Odry	9	Miena, p. Desny, l. Dnp.	52
Mała Cyganka. l. Nikławy, l. Dnstr.	79	Mienia, Mięca, p. Swidra, p. Wisły	26
Mała Irba, d. m. B.	41	Mienka, Mianka, p. Nurca, p. Bugu	27
Mała Kocawa, p. Kłodnicy. p. Odry	9	Mień, Lipnica, Lipianka, p. Wisły	31
Mała Noteć, l. Noteci, p. Warty	13	Mierzawa, p. Nidy, l. Wisły	17
Mała Saryanka, p. Słęzy, l. Odry	8	Mies, Mże, l. Berauna, l. Mold., l. Elby	4
Mała Stoła*), l. Małapiany, p. Odry	9	Mietzel, p. Odry z jez. Soldyńskiego	14
Mała Suła, Wolk, p. Sermiażki, p. Nmn.	36	Mięca, Mienia, p. Swidra, p. Wisły	26
Mała Troja, l. Zimnej, l. Odry	7	Milde, p. Biesc, p. Alandu, l. Elby	4
Mała Uszyca, l. Uszycy, l. Dnstru	80	Milowinka, p. Pułkówki, l. Hor., p. Pryp.	63
Mała Wełna, l. Wełny, p. Warty	13	Minija, Minoga, Minga, d. m. B.	39
Mała Wyś., Talnianka, p. Uh. Tyk.,		Minina, l. Wieprza, p. Wisły	25
w. Siniuchy, l. Bohu	73	Miniska, Flösze, p. Odry	9
Mała Wyś, l. W. Wysy, w. Sin., l. Bohu.	74	Minoga, Minija, Minga, d. m. B.	39
Małopana, Malapiana, Małapa., Ma-		Mirka, (nie Miska), p. Uszy, l. Niemna	34
łapanew, Wałdapew, p. Odry	9	Missa, Misse, p. Ekawy, p. Aa, d. m. B.	42
Mała, d. jez. Łubań, w. Ewik., p. Dżw.	46	Mitak, p. Zizi, p. Prutu	86
Mały Kujalnik, l. Kujalnika Sredniego.	77	Mitwa, p. Niemna	39
Mały Tiażyłów, l. Bonu	72	Mitwa, p. Prypeci	65
Mara lub Mera, l. Żejm. p. Wil., p. Nmn.	38	Mizunia, l. Swicy, p. Dnstru	82
March, Morawa, l. Dunaju	83	Mlecza, p. Wisłoka, l. Sanu, p. Wisł. g.	23
Margonin, l. Noteci, p. Warty	13	Mleczna, Radomka, p. Rad. l. Wisły	19
Markówka, Szumilówka, l. Dniestr	81	Mława, Montawa, l. Wisły d.	21
Markówka, p. Mienki, p. Nurea, p. Bugu	27	Mławka, l. Wkry, p. Narwi	30
Martwe Wody, l. Bohu	75	Młyńska Wschodnia, p. Noteci, p. War.	13
Maryanka, p. Uh. Tykicza, w. Sin., l. B.	73	Mniuta, p. Dżisny, l. Dżwiny	44
Marycha, Sejna, l. Czar. Hańczy, l. Nmu	35	Modrzejowica. v. Choteza. l. Ilży, l. W.	18
Maskawa, p. Warty	13	Mogiełnica, l. Pilicy, l. Wisły	19
Mathe v. Malte, Malke., p. Spr., l. Haw.	5	Mohra, Morawica, p. Opawicy	7
Medwedówka, l. Zbrucz, l. Dnstru	80	Mokownica, p. Wisły	31
Medwedówka, p. Taśminy, p. Dnp.	69	Mokra Sura, p. Dnp.	70
Melupa, l. Berze, l. Aa, d. m. B.	42	Mokra Żurawka, p. Tilligula	77
Memel, niem. nazwa Niemna	33	Mokry Kahorlik, l. Ras., l. Rosi, p. Dn.	68
		Molnica, l. Krasnej, p. Jeziornej, l. Ws.	19
		Molstow, p. Regi, d. m. B.	14
		Moteładź, l. Niemna	34
		Mołdawa, Moldau-, Włtawa l. Elby	3
		Moldawa, Moldawica, p. Seret., l. Dun.	85
		Mołochwa, p. Wochry, p. Soży, l. Dnp.	51

*) Ten dopływ Małopiany przez nieuwagę, mylnie zamieszczony w tekście strn. 9 przy Brynicy;—na mapie dobrze.

	#tr.		str.
Mołoczna, p.Rosi, p.Dnp.	68	Nacza, l. Obszy, l. Meży, l. Dźwiny	43
Mołoda, l.Łomnicy, p.Dns. g.	82	Nacza, d. jeziora Pelas	37
Mołokisz v. Okny, l. Dniestru.	81	Nadwa, l. Iputi, l. Soży, l. Dnp.	52
Mołtawa, p. Wisły	30	Nadwa, Orleja, p. Dnp.	56
Montawa, Mława, l. Wisły d.	21	Nagy, p. Cissy (Tysy), l. Dunaju	85
Morachwa, Murafa, l.Dnstr.	81	Nakot', l. Desny, l. Dnp.	53
Morawa, March, l.Dunaju	83	Nalibówka, l. Niemna	34
Morawa, l. Wisłoka, l.Sanu, p. Wis. g.	23	Nanynlna, l. Soży, l. Dnp.	52
Morawica Długosza v. Czarna Nida	17	Narajów, Lipica, l. Lipy, l. Dnstru	79
Morawica, p.Cz. Nidy, l.Nidy, l. Wis.	17	Narow, p. Wisły	27
Morawica v. Mohra, p. Opaw, l.Odry	7	Narewka, l. Narwi	28
Morocz, Moża, p.Śluczy M., l.Prypeci	60	Narocz, p. Wiliji, p. Niemna	38
Moskowka, l.Dnp. d.	55	Narowlanka, p. Prypeci	65
Mostwa, Lwa, p.Świgi, p.Prypeci	65	Nastaszka, p. Rosi, p. Dnp.	68
Moszczenica, Cesarka, p.Bzury, l. Wis.	19	Nawa, czy Nowa, p. Szeszupy, l. Niemna	36
Moszczenica, p. Wolborki, l. Pilicy	19	Nawła, v. Nawlija, l. Desny, l. Dnp.	53
Moszczenna, l. Taszliczki, l. Bohu	73	Nebel, p. Warnawy, d.m.B.	6
Motława, ld. Wisły d.	21	Nemonin, Dauchne, Argel, do z. Kuroń.	32
Mozgawa, p.Mierzawy, p.Nidy, l. Wis.g.	17	Ner, p. Warty	12
Moża, l. Bobra, l. Berezyny W.	58	Nereśi, p. Narwi, p. Wisły	29
Moża, Morocz, p. Śluczy M., l.Prypeci	60	Nereta, p. Dźwiny	46
Mraj, p. Berezyny W.	57	Neretwa, p. Bugu, p. Wisły	27
Mroga, p. Bzury, l. Wisły	20	Nerfut, p. Niemunia, d. Aa, d.m.B.	41
Mrowa, Utrata, Rżewa, p.Bzury, l. Wis.	20	Nest, d.m.B.	15
Mrowla, l. Wisłoka, l. Sanu, p. Wis.g.	23	Netta, p. Biebrzy, p. Narwi	29
Mrożyca, l. Mrogi, p. Bzury, l. Wisły	20	Netze, Noteć, pd. Warty	13
Mszaniec, p. Bohu	76	Newda, l. Serweczy, l. Niemna	34
Muchawiec, p. Bugu	27	Nida, l. Wisły g.	17
Muchawka, l. Liwca, l. Bugu, p. Wis.	26	Nidzica, l. Wisły g.	17
Müglitz, l. Prośnicy, d.m.B.	15	Niebudziż, l. Instruci, p. Pregoty	32
Muksa, l. Dnstrn	80	Niechwarszcz, p. Czar. Wody, l. Wis.d.	21
Mulda, Mulde, l. Elby	4	Nieciecz, l. Widawy, p. Warty	12
Mulda Cwikawska (Zwik. Mulde) l. Elby	4	Niedra, l. Trubieży, l. Dnp.	54
Mulda Frejberska, l. Elby	4	Niedźwiadka, Dnieprz. l. Wied., p. Dnp.	58
Muldowa, Wielka Rzeką, Wielikaja	47	Niedźwiedzica, p. Biebrzy, p. Narwi	29
Mümmel, Niemuń d. Aa, d.m.B.	41	Niemen, Memel, Chronus	33
Murafa, Morachwa, l. Dnstru	81	Niemija, l. Dnstr	80
Murawka, l. Orzyca, p. Narwi	30	Niemoszezona, p. Dnp. g.	56
Mnraszka, p. Murafy, l. Dnstru	81	Niemuń, Mümmel, d. Aa, d.m.B.	41
Murow v. Bukowiec, l. Stobrawy, p. Odry	9	Niemykła, p. Chaluncy, l. Uśw., p. Dźw.	45
Musa, p. Wiliji, p. Niemna	38	Nienasyteć, v.-szyniec, (8) poroh Dnp.	50
Musza, dopływ Aa, d.m.B.	41	Nienocz, l. Prypeci	61
Myka, l. Teterowa, p. Dnp.	67	Nieplitz, l. Nuthel, l. Sprewy, l. Haw., p. El.	5
Myszanka p. Szezary, l. Niemna	35	Niepryska, p. Tanwi, p. Sanu, p. Wis.g.	24
		Nieratówka, l. Ptyczy, l. Prypeci	60
		Niorusa, l. Desny. l. Dnp.	53
		Niesieta, p. Olsy, l. Berezyny W.	58
		Nieszarka, l. Lusznicy, p. Mold., l. Elby	3
		Nieszczesda, Uście, p. Dryssy, p. Dźwiny	46
		Nieszub, l. Proсны, l. Warty	11
		Niewiaża, p. Niemna	39

N.

Nabla, l. Bressla, p. Gawli d.m.B.	47		
Nacza, p. Bobra, l. Berezyny W.	58		
Nacza, l. Dźwiny	44		
Nacza, p. Łani, l. Prypeci	60		

	str.		str.
Niewodnica, l. Białej, l. Supr., p. Nar.	29	Olsza, pd. Odry g.	9
Nikława, l. Dnstru	79	Olszana, Olszanka, l. Rosi, p. Dnp.	69
Nissa łużycka, Neisso, Nizan, l. Odry	9	Olszanka, p. Berezyny, p. Niemna	37
Nissa szalona, p. Kaebachy, l. Odry	8	Olszanka, l. Desny Bohow., l. Bohu	72
Nissa Szląska, Neisse, l. Odry	7	Olszanka, ld. Markówki, ld. Dnstru	81
Niszczka, p. Dryssy, p. Dźwiny	46	Olszanka, Olsza, p. Łuczesy, l. Dźw.	43
Nitra, Neustra, l. Dunaju	84	Olszowa, Olsova, l. Morawy, l. Dunaju	83
Niwna, p. Śluczy, p. Horynia, p. Prypeci	64	Olta, Alta, Łta, p. Trubiczy, l. Dnp.	54
Nogat, l. ramię Wisły u ujścia	16	Omel, l. Ilmy, p. Węgrzy, l. Pregoly	32
Noryń, l. Uszy, p. Prypeci	66	Omelniczek, p. Psiola, l. Dnp.	54
Nosowka, Wjunica, l. Ostra, l. Des., l. Dn.	53	Omelniczek, Suchy Omelnik, p. Dnp.	70
Noteć, Netze, p. Warty	13	Omelnik, p. Dnp.	70
Nurezyk, l. Nurca, p. Bugu	27	Omulew v. Omulów, pd. Narwi	30
Nurzec, p. Bugu	27	Opakowski v. Opacki Bużek, wier. Bugu	25
Nuth (Nuta), l. Sprewy, l. Hawoli, p. Elby.	5	Opatówka, Łukawa, ld. Wisły	17
O.			
Obiadówka, p. Nienoczy, l. Prypeci	61	Opawica, Opawa, Opawica, Opa, ld. Odry	8
Obol. Obal, p. Dźwiny	45	Opiar, Opor, p. Stryja, p. Dnstru	82
Obol, l. Łuczesy, l. Dźwiny	43	Opcza, Anoszcza, l. Niemunia, d. Aa	42
Obra, l. Warty	12	Opczenka, l. Wiady, l. Wielik, d. j. Czud.	48
Obsza, Obszcza, l. Meży, l. Dźwiny	43	Oppa-Opawa, Opawica, Opa, ld. Odry g.	7
Oceda, p. Niemna	36	Oranka, p. Merezanki, p. Niemna	37
Ochela, Ochel, l. Odry	8	Orawa, l. Wagu, l. Dunaju	84
Ochnia, l. Bzury, l. Wisły	20	Orawica, l. Orawy, l. Wagu, l. Dunaju	84
Ochówka, Wisza, p. Ipy, l. Prypeci	61	Orezyk, Lipianka, p. Oreli, l. Dnp.	55
Oczeretianka, Głęb. dolina p. Ilorynia	63	Orechowaciec, Horochw., l. Rosi, p. Dnp.	67
Oczesa, p. Iputi, l. Soży, l. Dnp.	52	Orela, Orel, Orel, dawny Uhl, l. Dnp.	55
Oderu, d. m. B.	41	Orelka, l. Oreli, l. Dnp.	55
Odra, Oder, Suevus, Viadrus, Vandalus	7	Oressa, p. Ptyczy, l. Prypeci	60
Odstupienka, l. Dnp.	51	Orla, Orle, p. Barycza, p. Odry	10
Oelse, Oleśnica, p. Widawy, p. Odry	9	Orlanka, l. Narwi	28
Ogier, Oger, p. Dźwiny	47	Orleja, Nadwa, p. Dnp.	56
Ohlau, Olawa, l. Odry	8	Orlica, Adler, Dzika i Cicha, l. Elby	3
Ohre, l. Elby	4	Orłowiec, l. Taśminy, p. Dnp.	70
Okmiana, l. Jury, p. Niemna	39	Orszyca, Orszanka, p. Dniepru	56
Okny, Mołokisz, l. Dnstru	81	Oryawa, l. Opiera, p. Stryja, p. Dnstru	82
Okra, l. Dnp.	51	Oryż, l. Narwi	28
Okrzejka, v. Okrzejka, p. Wisły	25	Orzawiec, p. Suły, l. Dnp.	54
Oksa, p. Liszwarty, l. Warty	10	Orzwentu, p. Dzisny, l. Dźwiny	44
Ola, Olsa, Wolsa, l. Berezyny, p. Dnp.	58	Orzyca, p. Suły, l. Dnp.	54
Olawa, Ohlau, l. Odry	8	Orzycz, p. Narwi	30
Olchowiec, l. Strypy, l. Dnstru	79	Osa, p. Wisły	31
Olchówka, wierz. Uzd., l. Ussy, p. Niem.	36	Oset, p. Rjeti, l. Desny, l. Dnp.	53
Oleśnica, v. Oelse, p. Widawy, p. Odry	9	Osetnica, Skrwa, l. Wisły	20
Oleśnica, l. Warty	10	Osinka, Oślik, p. Druci, p. Dnp.	56
Olsa, p. Mitwy, p. Niemna	39	Ośla, l. Zgłowiączki, l. Wisły	20
Olsa, Wolsa, Ola, l. Berezyny W.	58	Oslava, l. Ihlavy, p. Morawy, l. Dunaju	84
Olsza, Olszanka, p. Łuczesy, l. Dźwiny	43	Oślik, Osinka, p. Druci, p. Dnp.	56
		Ośma, Wośma, l. Dnpru	50
		Osmań, p. Rieti, p. Desny, p. Dn.	53
		Ostawa, l. Sanu, p. Wisły g.	23

	str.		str.
Osota, Rosota, p. Taśminy, p. Dnp.	69	Piaseczna, p. Swidra, p. Wisły	25
Osownica, Osownia, l. Liwca, l. Bugu	26	Piaski, Kobylanka, l. Modrzejowicy,	
Osseat, l. Budupa, p. Nemonina	32	l. Chetezy, l. Ilży, l. Wisły	18
Ossobłoka, Hassenplotz, l. Odry	7	Piasnica, d.m.B.	15
Ossokarowka, l. Dnp, d.	55	Pierzchówka, Perehonka, p. Soży, l. Dnp.	51
Ossokorowka, Kamionka, p. Dnp.	70	Pieski, l. Odry, l. Warty	12
Oster, l. Desny, l. Dnp.	53	Piesoczanka*, p. Dnp., wyż. Brahinki	58
Oster, l. Soży, l. Dnp.	51	Pieszczana, p. Taszlika, l. Cz. Taszlika,	
Ostop, Ostup, p. Wielkiéj Irby, d.m.B.	41	l. Siniuchy, l. Bohu	75
Ostrawica, p. Odry	9	Pietezajka, l. Niemna	35
Ostroroga, l. Warty	11	Pijana, ramię d. Odry	7
Ostrówka, Ostrowska, p. Prośny, l. Warty	11	Piksla, p. Peuceci, p. Ewikszty, p. Dźw.	46
Ostryk, p. Ostra, l. Soży, l. Dnp.	51	Pilaup, p. Gawiji, d.m.B.	47
Osuga, l. Wazuzy, p. Wołgi g.	48	Pilawa, Peilau, l. S.W., l. W., l. Odry	8
Osupka, p. Uły, l. Merezanki p. Niem.	37	Pilca, dawniej Pilca, l. Wisły	19
Oszmiana, l. Wiliji, p. Niemna	38	Pilwa, p. Szeszupy, l. Niemna	36
Otria, Wotria, p. Wopi, p. Dnp.	56	Piła, p. Głuy, p. Noteci, p. Warty	14
Ottawa, Wattawa, Watt., l. Moł. l. Elb.	4	Pina, l. Prypeci	59
Owanta, Wirynta, l. Sw., p. Wiliji, p. Nie.	38	Pinnau, p. d. dol. Elby	6
Owrad-Diewka, Diewka, p. Kucz., l. Dnst.	82	Piotrówka, Kuklewka, Tuczna, p. Ga-	
Owsianica, Uświat., p. Uśw., p. Dźwiny	45	gol, p. Bzury.	20
P.			
Paltze, p. Gawiji, d.m.B.	47	Pisch, Dümmer, Wandung, Pysz	32
Parok, nazwa Prypeci za Ratnem	58	Pisia, v. Pichna, v. Kleka, p. Warty	12
Pacynka, p. Miecznój, p. Rad. l. Wis.	19	Pisia, l. Neru, p. Warty	12
Paklica, l. Obry, l. Warty	12	Pisia, Radziejówka, Gągolina, p. Bzury	20
Pakułka, l. Dnp.	52	Piskrzyna, Konarska, Klimontówka,	
Paluż, p. Biesiedzi, l. Soży, l. Dnp.	52	l. Wrony, l. Wisły	18
Parthe, p. B. Elstery, p. Soły, l. Elby	4	Pissa, Pisia, Pisna, Pisz, Pyż, p. Narwi	29
Pasecznica, l. Omulewa, p. Narwi	30	Pissa, Pisse, p. Węgrzy (Alle) l. Preg.	32
Pasłęka, Passarge, do Zatoki Świeżej	31	Pissa, wierzchovina Pregoly	32
Passarge, Pasłęka, do Zatoki Świeżej	31	Pistynka, p. Pruta	85
Pedeść, Peddetz, p. Ewiksz. p. Dźwiny	46	Piwesa, p. Ławeny, p. Muszy, d. Aa,	41
Peene-Piana, d.m.B.	6	Piwontia, p. Tyśmienicy, p. Wieprza	25
Peilau, Pilawa, l. Sw. Wyst., l. W., l. Odr.	8	Pizaros, l. Bartowa, d.m.B.	40
Pelasa, dopływ jez. Pelas	37	Plane, Płonia, l. Sprewy, l. Ilaw., p. Elby	5
Pelau, l. Porze, p. Dźwiny	47	Plaszewka, p. Styru, p. Prypeci	62
Peltew, l. Bugu	25	Pleca, ld. Drwy, p. Noteci, p. Warty	14
Pente, p. Nawy, p. Szeszupy, l. Niem.	36	Pleciony Tasz., p. Cz. Tasz., l. Sin., l. Bohu	75
Perchata, p. Ussy, p. Niemna	36	Pleisse, p. B. Elst., p. Soły, l. Elby	4
Perehonka, Pierzechówka, p. Soży, l. Dnp.	51	Pletnica, p. Gldy, p. Noteci, p. Warty	14
Pereholszcz., l. Irszy, l. Toterow., p. Dnp.	57	Plisia lub Pilsia, p. Widawy, p. Warty	12
Perespa, l. Dnp.	51	Pliska, l. Borzny, l. Desny, l. Dup.	53
Peresznicza, l. Słuczy M., l. Prypeci	60	Plissa, p. Berezyny W.	57
Perewód, p. Udaja, p. Soły, l. Dnp.	54	Plissa, l. Bobra, l. Berezyny W.	58
Perewoloka, l. Leśnej, p. Bugu	27	Plissa, l. Niemna	34
Perewoźnia, p. Słuczy, p. Horyn, p. Pryp.	65	Pliszka, Pleiske, p. Odry	10
Persante, Prońnica, d.m.B.	15	Płone, Płona, p. Odry dolnej	14
Peszna, Krzywka, Krywula, l. Bugu,	26	Płodownica, p. Omulewa, p. Narwi	30
Piana, Peene, d.m.B.	6	Płonna, p. Wkry, p. Narwi	30
		Płoska, p. Bohu	76
		Płoska, l. Supraśli, p. Narwi	29

Pniewka, p. Proni, p. Soży, l. Dnp.	51	Przembasza, l. Wisłoki, p. Wisły g.	23
Podgoszcza, Tarczanka, l. Jezior., l. Wis.	19	Przylepnica, p. Mławki, l. Wkry, p. Narwi	30
Podhorce, Zbrucz, l. Dnstru	79	Przysieka, l. Drwy, p. Noteci, p. Warty	14
Podleśna, l. Leśny, p. Bugu	27	Przysowa, l. Bzury, l. Wisły	20
Podpolna, p. Dnp.	71	Psarka, p. Ponikły, p. Świśliny, l. Pokrz.	
Podunaj, Dubka, Egłon, l. Dźwiny	45	p. Kamiennej, l. Wisły	18
Pohanka, l. Chomora, l. Sluczy, p. Horyn.	64	Psioł, l. Dnp.	54
Pohulanka, poczatek Peltwi, l. Bugu	25	Pszkowa, p. Wielikiej, d. jez. Czuds.	48
Pokoń, l. Soży, l. Dnp.	51	Pszczyńska, l. Wisły g.	16
Pokrzywianka, p. Kamien., l. Wisły	18	Ptycz, l. Prypcei	60
Pokrzywnica, Czapel, Kielbaska, l. War.	11	Pulsnitz, l. Cz. Elstery, p. Elby	5
Pokrzywnica, l. Trojan., p. Pros., l. War.	11	Pulwa, p. Bugu, p. Wisły	27
Polska woda, (P. Wasser), l. Bar., p. Odry	10	Pustocha, l. Hnjwy, p. Teter., p. Dnp.	66
Polkwa, p. Horynia, p. Prypcei	63	Pustoly, l. Bohu	72
Polonka, Tykwa, l. Styru, p. Pryp.	62	Putiłowka, Putiwłanka, l. Hor., p. Pryp.	63
Polota, p. Dźwiny	45	Putiwłanka, -łowka, l. Horynia, p. Pryp.	63
Polowica, p. Dżisny, l. Dźwiny	44	Pyra, p. Łoknicy, p. Kotry, p. Niem.	37
Polowja, p. Kaspli, l. Dźwiny	43	Pysz, Pisch, Dimmer, Wandung, p.	
Pomoszna, i. Cz. Tasz., l. Sin., l. Bohu	75	Węgrzy, l. Pregoly	32
Ponia, p. Berezyny W.	57	Pyż, Pissa, Pisia, Pisna, Pisz, p. Narwi	29
Ponikła, l. Meży, l. Dźwiny	43	Pyża, v. Biесе, l. Elby	4
Ponikła, p. Świś., l. Pok., p. Kam., l. Wisły	18		
Ponora, p. Ikop., l. Sluczy, p. Hor., p. Pryp.	64		
Ponora, p. Jelowiecy, p. Styru, p. Pryp.	62		
Popława, v. Brynica, p. Odry	9	Queiss, Kwissa, Kwisza, Kwiaź, l. Bobr.,	
Popówka, l. Lita, p. Uh. Tykicza, w. Sin.	73	l. Odry	8
Poprad, v. Poprut, p. Dunajca, p. Wis. g.	22		
Poprawka, l. Nastaszki, p. Rosi, p. Dnp.	68		
Por (Sampor), ld. Wieprza, p. Wisły	24		
Porohy (Progi) Dnieprowe	50	Raba, p. Wisły g.	22
Porze, pd. Dźwiny	47	Raciaznica, p. Wkry, p. Narwi	30
Potok, p. Stracz, p. Wiliji, p. Niemna	38	Radbusa, p. Berauna, Mold., l. Elby	4
Powa, ld. Warty	11	Radegast, l. Stepnicy, d.m.B.	6
Pozdwinka, Broża, Brosza, p. Ber., p. Dnp.	57	Radeńka, p. Uszy, p. Prypcei	66
Pradła, l. Pilicy, l. Wisły	19	Radnia, Ciekąca, p. Skod., p. Czar., l. W. g.	17
Prądnik, l. Wiśły	16	Radnia, Rednia, l. Swidra, p. Wisły	25
Prądnik, v. Prudn., p. Braun., l. Os., l., Odry	7	Radomirka, Giełezew, l. Wieprza	24
Pregel, Pregola, Pregora, do Zat. Świeżej	32	Radomka, Mleczna, p. Rad., l. Wisły	19
Prismara z Prismarką, l. Desny, l. Dnp.	53	Radomka, dawna Radomierza, l. Wis. 18	
Promnik, Promnica, p. Wisły	25	Radoszewa Gać, p. Luciąży, l. Pil., l. Wis.	19
Piomsza, p. Mołeczadzi, l. Niemna	34	Radue, Radwa, p. Prośnicy, d.m.B.	15
Pronia, p. Soży, l. Dnp.	51	Radunia, Radna, Radaune, ld. Wis. d.	21
Prosna, l. Warty, l. Odry	11	Radwa, Radue, p. Prośnicy	15
Prośnica, fersante d.m.B.	15	Radziejówka, Pisia, Gag., p. Bzury, l. W.	20
Protok Protowy, l. Dnp. d.	55	Rakarka, p. Widawy, p. Warty	12
Protoka, l. Rosi, p. Dnp.	68	Rakitka, p. Noteci, p. Warty	41
Prudka, l. Luciąży, l. Pilicy, l. Wisły	19	Rakonica, l. Berauna, l. Mold., l. Elby	4
Prut, l. Dunaju	85	Rakowa, p. Bukowny, p. Sanu, p. Wisły g.	24
Prut, p. Obrzy, l. Warty	12	Rakuta, l. Dnp.	51
Prypceć, Prypceć, p. Dnpru	58	Ramusucha, l. Sudości, p. Desny, l. Dnp.	52
Przedpolna, Diabelek, p. Zgłow., l. Wis.	20	Randow, p. Ukry, d.m.B.	6

R.

	str.		str.
Rapa, Węgrza, Węgorapia, Angrama,		Rowiec, p. Bohu	76
Angerap, Angerapin, l. Pregoly	32	Rozoga, Rosoga, p. Narwi	30
Rasawa, l. Rosi, p. Dnp.	69	Rubezenka, l. Kosi, p. Dnp.	68
Rasmar, l. Frischingu do Zat. Świeżej	32	Ruchawka, dopływ jez. Wieczera	60
Rastawica, l. Rosi, p. Dnp.	68	Ruda, p. Odry	9
Razzkowa dolina, l. Dnstru	81	Ruda, v. Roda, l. Oleśnicy, l. Warty	10
Rata, l. Bugu	25	Ruda, l. Porewodu, p. Udaja, p. Suł., l. Dnp.	74
Rause, p. Gawiji, d.m.B.	47	Ruda, Rosa, Rusa, p. ram. ujścia N.	33
Rawka, p. Bzury, l. Wisły	20	Rudawa, Rudawa, l. Morawy, l. Dun.	84
Recknitz, (Raxa), d.m.B.	6	Rudawa, l. Wisły	16
Rednia, Radnia, l. Swidra, p. Wisły	25	Rudawka, p. Narwi	28
Rega, d.m.B.	14	Rudawka, p. Swisłoczy, l. Niemna	35
Regen, v. Rzezen	83	Rudenska, Smiacz, p. Snowa, p. Des., l. Dnp.	52
Resa, p. Windawy, d.m.B.	49	Rudna, l. Łobzonki, p. Noteci, p. War.	14
Reta, v. Resta, p. Proni, p. Soży, l. Dnp.	51	Rudnia, l. Nienoczy. l. Prypeci	61
Retiwa, p. Snowu, p. Desny, l. Dnp.	52	Rumbi, p. Pizarosia, l. Bartowa, d.m.B.	40
Reut, Rediu-mare, p. Dnstru	83	Rusawa, l. Dnstru	81
Rewna, l. Snowa, p. Desny, l. Dnp.	53	Ruziec, l. Drweczy, p. Wisły	31
Rewina, p. Wysu, l. Biebrzy, p. Narwi	29	Ruziec, l. Czarnej (pod T.) p. Pil., l. Wis.	19
Rgilówka, p. Warty	13	Ruż, l. Narwi	28
Rheda, do Zatoki Puckiej	15	Rybniea, l. Dnstru	81
Rhin, (Rym, Rojua), p. Hawoli, p. Elby	5	Rybniea, p. Prutu	85
Riek, d.m.B.	6	Rylsk, p. Rawki, p. Bzury, l. Wisły	20
Rimava, l. Bodawy, l. Hernadu, p. Cissy	85	Rym, Rojna, (Rhin), p. Hawoli, p. Elby	5
Rjat', Riet', p. Sejnu, l. Desny, l. Dnp.	53	Rynga, p. Windawy, d.m.B.	40
Rjet', l. Desny, l. Dnp.	53	Rypeniea, l. Drweczy, p. Wisły	31
Robesz, Susej mały, l. Dźwiny	45	Ryś, w. Ilszy, L. Uszy, p. Prypeci	66
Röcknitz, l. Sude, l. Schale, p. Elby	5	Ryta, l. Muchawca, p. Bugu	27
Roda, v. Ruda, l. Oleśnicy, l. Warty	10	Rywa (Riewen), d.m.B.	40
Roder, l. Cz. Elstery, p. Elby	5	Rządza. l. Bugu z Narwią	26
Róg, Roh, l. Sudości, p. Desny, l. Dnp.	52	Rzeczyca. l. Horynia, p. Prypeci	63
Roja, d.m.B.	41	Rzezen, Regen, l. Dunaju	83
Rokitna, l. Prutu	86	Rzezyca, d. j. Żubań, w. Ęwiesz., p. Dź.	46
Rokitna, l. Pilicy, l. Wisły	19	Rzat', Arzat', l. Meży, l. Dźwiny	43
Rokitna, l. Rosi, p. Dnp.	68	Rzawiec, l. Dnp.	51
Rokitnica, l. Rzewy, p. Bzury, l. Wis.	20	Rżewa, Űtrata, Mrowa, p. Bzury, l. Wis.	20
Rominta, l. Pregoly	32	Rżyska, p. Wisły g.	23
Romen, p. Suły, l. Dnp.	54		
Ropa, l. Wisłoki, p. Wisły g.	23		
Ros, p. Dnp.	67		
Rosa, Rusa, Ruda, p. ramię uj. Niemna	33	Saale, Soła, Solawa, l. Elby	4
Roška, p. Rosi, p. Dnp.	68	Sahajdak, l. Ingułu, l. Bohu	76
Rosochowata, p. Sobu, l. Bohu	72	Saka, d.m.B.	40
Rosota, Osota, p. Taśminy, p. Dnp.	69	Saksahan, l. Ingulea, p. Dnp. d.	71
Respada, p. w. Netty, p. Bieb, p. Narwi	29	Salnieha, Salnica, w. Sniwody, l. Bohu	72
Roś, Rossa, l. Niemna	35	Salwa, p. Suseja, p. Niemunia, d. Aa	42
Rotniezanka, p. Niemna	37	Salanta, p. Minogi, d.m.B.	39
Rów, p. Bohu	76	Samar, l. Dnpru d.	55
Rowek niższy, Dumka, l. Rowu, p. Bohu	76	Samiea Wschodnia, l. Warty	11
Rowek wyższy, l. Rowu, p. Bohu	76	Samiea Zachodnia, l. Warty	11

	str.		str.
Samiec, p. Bohu	76	Sikna, p. Zizi, p. Prutu	86
Samotkan, p. Dnp.	70	Silnica, Dąbrówka, l. Bobrzey, p.	
Sampor, Por, l. Wieprza, p. Wisły	25	Cz. Nidy, l. Nidy, l. Wisły g.	17
San, Sian, p. Wisły g.	23	Sina, l. Indry, p. Dźwiny	46
Sanica, l. Skodni, p. Czarnój, l. Wis.	17	Sinaja, l. Wielikiój, d. jez. Czuds.	48
Sangen, p. Windawy, d.m.B.	40	Siniawa, p. Horyuia, p. Prypeci	63
Sanna, p. Wisły	24	Sinica, l. Bohu.	73
Sanoczek, l. Sanu, p. Wisły g.	23	Sinica, p. Wieprza, p. Wisły	24
Sapsza, Jelsza, l. Moży, l. Dźwiny	43	Siniucha, l. Bohu	73 i 74
Sarjanka, p. Dźwiny	46	Siwiczanka, l. Wólki, l. Ist., l. Berez. Niem.	37
Sarnaki, Bużecka, l. Bugu, p. Wisły	26	Siwka, p. Dnstru g.	82
Sawranka Czeczelnicka, Sawr., l. Bohu	77	Skakunka, p. Sobu, l. Bohu	72
Sawranka, Czeczelnica, p. Bohu	77	Skawica, l. Skawy, p. Wisły g.	21
Sazawa, p. Moldawy, l. Elby	4	Skawina, p. Wisły g.	22
Scha, l. Berezyny W.	58	Skideika, l. Kotry, p. Niemna	37
Schale, p. Elby	5	Skierniewka, Jeżówka, Łupia, p. Bzury	
Schnelle Deichsel, p. Cz. Wody l. Kacb.,	8	l. Wisły	20
Schodnia, Szkod., Wsch., p. Czar., l. Ws.	17	Skrwa, Skwa, p. Narwi	30
Schöps Biały i Czarny, p. Spr., l. Haw. p. El.	5	Skrwa, Ossetnica, l. Wisły	20
Schwartow*, l. Trawny, d.m.B.	6	Skrwa, Stkra i Brudzinka, p. Wisły	30
Schwarzbach, l. Wejłd., p. Gawii, d.m.B.	47	Skrwilno jez. v. Skrwa, p. Wisły	30
Schwarze, Czarna, l. Odry	8	Skwirka, l. Rosi, p. Dnp.	68
Schwarz-Up, d.m.B.	47	Śleporód, p. Suły, l. Dnp.	54
Schwarzwasser, Czar. Woda 1-a, l. Odry	8	Śleza, niem Lohé, Laue, l. Odry	8
Schwarzwasser, Czar. Woda 2-a, l. Kacb.	8	Ślina, Jamiołka, Łopuchowo, l. Narwi	28
Schwarzwasser, Głda, Wda, Cz. Woda,		Slizka, l. Narwi	28
l. Wisły d.	21	Stat', l. Rewny, l. Snowu, p. Desny, l. Dnp.	53
Scienawa, Steine, l. Nissy śl., l. Odry	8	Stona, l. Buzułuku, p. Dnp. d.	70
Sejm, l. Desny, l. Dnp.	53	Stonówka, p. Styru, p. Prypeci	62
Sejna, Marycha, l. Cz. Hańczy, l. Niemna	35	Stotwina, p. Bugu	27
Sekretarka, p. Bohu	77	Stowieczna, p. Prypeci	60
Sense, p. Węgrzy (Alle), l. Pregoty	32	Stucz Mińska v. Pińska, l. Prypeci	60
Serebryja, l. Dnstru	80	Stucz, p. Horynia, p. Prypeci	64
Seret, Seret, l. Dnstru	79	Stupia, Stolpe, d.m.B.	15
Serejka, l. Białej Hańczy, l. Niemna	35	Stupianka, p. Pokrzyw., p. Kamien., l. Ws.	18
Seret, l. Dunaju	85	Suiacz, p. Desny, l. Dnp.	52
Sergut, Sergucz, l. Berezyny W.	57	Smiaz, Rudenka, p. Snowu, p. Des. l. Dnp.	52
Sermiażka, p. Suły, p. Niemna	36	Smierć, Smert', l. Prypeci	60
Serna, Stawka, l. Styru, p. Prypeci	62	Smolanka, Weresocz, l. Des., l. Dnp.	53
Serwecz, l. Niemna	34	Smoleż, l. Desny, l. Dnp.	53
Serwecz, p. Willji, p. Niemna	38	Smółka, l. Stuczy, p. Horynia, p. Pryp.	64
Sesarka, l. Świętej, p. Willi, p. Niem.	38	Smotrycz, l. Dnstru	80
Siderka, l. Biebrzy, p. Narwi	29	Sniaglica, p. Narocz, p. Willi, p. Niem.	38
Sikierna, Swiślina, l. Pok., p. Kam., l. Ws.	18	Snieżet', l. Desny, l. Dnp.	53
Sielicka, l. Soży, l. Dnp.	51	Sniwoda, l. Bohu	72
Sielnica, p. Bohu	76	Snow, p. Desny, l. Dnp.	52
Sienna, l. Soży, l. Dnp.	51	Sob, l. Bohu	72
Sienniczka, p. Skwida, p. Wisły	25	Sokolda, Sokółka, p. Supraśli, p. Narwi	29
Sierpienica, l. Skrwy, p. Wisły	30	Sokółka, Sokolda, p. Supraśli, p. Narwi	29
Siew. l. Nerusy, l. Desny, l. Dnp.	53	Sola, p. Dnp. g.	56

	str.		str.
Solawa, Soła, Sala, Saale, l. Elby	4	Stobrawa, v. Stober, pd. Odry	9
Soleza, l. Mereczanki, p. Niemna	37	Stobychwa, l. Stochodu, p. Prypcei	61
Solikucz, p. Prypcei	65	Stochód, p. Prypcei	61
Solinka. l. Sanu, p. Wisły g.	23	Stoezek, p. Świdra, p. Wisły	25
Solona, l. Gn. Jelańca, l. Bohu	75	Stoki, p. Skrwy, l. Wisły	20
Soła, Solawa, Sala, Saale, l. Elby	4	Stolpe, Stupia, d.m.B.	15
Soła, p. Wisły g.	21	Stołbowaja, p. Ingułu, l. Bohu	75
Sompolna. p. Brdy, l. Wisły d.	21	Stołbunka, l. Biesiedzi, l. Soży. l. Dnp.	51
Sona, l. Wkry, p. Narwi	30	Stopenitz-Stopnica. p. Odry d.	14
Sopot, v. Sobot. p. Tanwi, p. Sann, p. W. g.	24	Stopyrka, l. Wyżwy, p. Prypcei	61
Sorge, Dzierżgon do jez. Družno	31	Stor, p. Elby d.	6
Soroka, p. Borzny, l. Des. l. Dnp.	53	Stotła, l. B. Przemsz., l. Cz. Przem. l. Ws. g. 16	16
Soroka, l. Sobu, l. Bohu	72	Stracza, p. Wilji, p. Niemna	38
Sorot', p. Wielikiéj, do jez. Czud.	48	Stradomka, Żarnów, l. Warty	10
Sośnica, p. Dzwiny	45	Stradunia, Stradaune, l. Odry	7
Sosonia, l. Widawy, p. Warty	12	Strawa, l. Luciąży, l. Pilicy, l. Wis. l. Dnp.	19
Soż, Soża, l. Dnp.	51	Strawa, p. Desny, l. Dnp.	38
Sożenka, l. Soży, l. Dnp.	51	Strednica. l. Wieprza. d.m.B.	15
Sponiczenka, l. Soży, l. Dnp.	52	Strela, l. Berauna, l. Mold. i. Elby	4
Spopot', l. Desny l. Dnp.	53	Striapa, p. Desny, l. Dnp.	52
Spree (Sprewa, Sripawa), l. Haw., p. Elby	5	Strin, l. Instruci, p. Pregoly	32
Sprewa, Sprovia, Sripawa, Spree, l. Haw. p. Elby	5	Strizenka, p. Desny, l. Dnp.	53
Sprotawa, Sprotte, p. Bobra, l. Odry	8	Stróza, Strużka, l. w. Stróżyw Wiz., p. Ws	24
Średni Kujalnik, d. jez. lim. C. m	77	Stróza, Wiszniówka, Wizniówka, p. Ws.	24
Stanówka. l. Bystrz., p. Tyśm., p. Wiep.	24	Strudeń, Struga, ld. Wisły	17
Stara, l. Luchówki, p. Sanu, p. Wisły g.	24	Struga, Strudeń. l. Wisły	17
Starka, p. Kaspli, l. Dzwiny	43	Strumień, nazwa Prypcei za j. Nobel	59
Stas*, p. Horwnia, p. Prypcei	63	Strumień, l. Neru, p. Warty	12
Statitza, l. Ottawy, l. Mold. l. Elby	4	Strumień, niższa część Stochodu, p. Pryp.	61
Staw, p. Słucz, p. Ilorynia, p. Pryp. p. Dnp.	65	Struna, p. Straczy, p. Wilji, p. Niem.	38
Staw, l. Warty	10	Strwiąż, l. Dnstru g.	78
Stawezanka, Szczerka, -ec, p. Zub., l. Dns.	78	Srygowska Wstrzyca, l. Wyst. l. Odr.	8
Stawga, Serna, l. Styru, p. Prypcei	62	Stryj, p. Dnstru	82
Stawka, v. Cienia, v. Koprzywnica, Trojanówka, p. Proсны, l. Warty	11	Strymba, l. Worony, p. Byst., p. Dnstru g.	83
Stawka, Lucymia, Zwolenka, l. Wis.	18	Strypa, l. Dnstru	79
Steinau, Stynawa, p. Nissy śl., l. Odry	8	Strzelezy (5) poroh Dnieprowy	50
Steine, Seienawa, l. Nissy śl., l. Odry	8	Strzyszawa. l. Skawy, p. Wisły g.	21
Stekienica, Steeknitz, p. Trawny, d.m.B.	6	Stubel, l. Horynia, p. Pryp.	63
Stemzeń, p. Rewiny, p. Wvsu, l. Bieb., p. N.	29	Stubla, p. Styru, p. Pryp.	62
Stende, l. Wielkiej Irby, d.m.B.	41	Studenica, l. Dnstru	80
Stenkowata Suchy Tazlik, l. Sin., l. Bohu	75	Studzianka, p. Bugu, l. Wisły	27
Stepenitz, (Stepnica), p. Elby	5	Stuhna, p. Dnp.	67
Stepnitz, Stepnica, d.m.B.	6	Stwiga, p. Pryp. l. Dnp.	65
Sterdynka, Buczynka, Chudz., l. Bugu,	26	Stynawa v. Steinau, p. Nissy śl. l. Odr.	8
Stober-Stobrawa, p. Odry	9	Styr, p. Prypcei. p. Dnp.	62
*) Opuszczony w tekście, wpada przed ujściem Żulni, za w. Lubaszą, naprzeciw Żulna i Zbuża.			
		Suchaja Orzyca, p. Orzyce, p. Suly, l. Dnp.	54
		Suhakleja Kamienna, p. Ingułu, l. Bohu	75
		Suhakleja druga, p. Ingułu, l. Bohu	75
		Sucha, Korabiewka, p. Bzury, l. Wis.	20
		Sucha wielka, p. Styru, p. Prypcei	62

	str.		str.
Sucha, Wilezyca, l. Murawy, l. Dnstru	81	Świsłina, Siekierna, l. Pokrzywianki	18
SuchyKahorlik, l. Kasawy, l. Rosi, p. Dnp.	68	Kam., l. Wis.	57
Suchy Omelnik, Omelniczek, p. Dnp.	70	Swisłocz, p. Berezyny W.	35
Suchy Potok, Id. Wisłoki, p. Wis.g.	23	Swisłocz, l. Niemna	46
SuchyTaszlik, Stenkowata, l. Sin., l. Bonu	75	Swolna, p. Dryssy, p. Dźwiny	61
SuchyTaszlik, l. Taśminy, p. Dnp.	69	Sworotówka, l. Stoehodu, p. Pr. przy	62
Suczawa, p. Seretu, l. Dun.	85	SyrajaOrzyca, l. w. Orzyev, p. Suły, l. Dnp.	54
Sude, l. Sehaie, p. Elby	5	Sytenka, p. Stonówki, p. Styru, p. Pryp.	62
Sudost', Sudośe, p. Desny, l. Dnp.	52	Szadkówka, p. Bredni, p. Warty	12
Sudyłówka, Burkacz, l. Styru, p. Pryp.	62	Szałpia, l. Wiewierzy, l. Minogi d.m.B.	40
Sudzilówka, p. Jasioldy, l. Prypeci	59	Szamos z dopł., l. Cissy (Tysy), l. Dunaju	85
Suevus, v. Odra, Viadrus, Vandalus	7	Szatawa, l. Luby, p. Bartowa d.m.B.	40
Sufraganiec, l. Bobrzyey, p. Cz. Nidy, l. Nidy, l. Wisły	17	Szateksznia, Jara, p. Świętej, p. Wilji, p. Niemna	38
Sulica, p. Suły l. Dnp.	54	Szaua, Tenenis, Tena, l. Minogi d.m.B.	40
Suła, l. Dnp.	54	Szawsza, l. Dubissy, p. Niemna	39
Suła, p. Niemna	36	Szczara, l. Niemna	34
Supoj, l. Dnp.	54	Szczarbiez, map. ros. I. Lubianka, p. Slucz.	65
Supraśl, p. Narwi	28	Szczebra, l. w. Netty, p. Biebrzy, p. Narwi	29
Sura, Mokra Sura, p. Dnp.	70	Szczelkiewa, Białka, l. Prady, l. Pil., l. Ws.	19
Surow, p. Biesiedzi, l. Soży, l. Dnp.	51	Szczerka, Szczerzee, Stawczanka, p. Zubrzy, l. Dnstru	78
SurowyTaszlik, l. Taśminy, p. Dup.	69	Szpece Biały i Czarny, v. Schops B. i C.	5
Surski (3) poroh Dnieprowy	50	Szert', l. Desny, l. Dnp.	53
Susej mały, Robesz, l. Dźwiny	45	Szesnica, l. Meży, l. Dźwiny	43
Suszej, p. Niemuni, d. Aa, d.m.B.	42	Szesta, p. Wielikiéj, d. jez. Czudsk	47
Susza, l. Olsy, l. Berezyny, W.	58	Szeszupa, l. Niemna	36
Svitava, l. Czarnan., l. lhl., p. Mor., l. Dun.	84	Szeszuwa, l. Jury, p. Niemna	39
Svratka, Czarnanka, l. lhl., p. Mor., l. Dun.	84	Szkarpa, Szkarpa, od. Wis. p. ujś.	16
Swentyna, d.m.B.	6	Szkroda, l. Pyża, p. Narwi	29
Świada, Świdź, p. Berezyny W.	82	Szlachowa, l. Taszliczki, l. Bohu	73
Świtea, p. Dnstru	25	Szłaska Kopanica, l. Barycza, p. Odry	10
Świder, p. Wisły	8	Szmelca, l. Drwy, p. Noteci, p. Warty	14
Świdnicka Wystrzyca, p. Wyst., l. Odr.	8	Szpikówka, p. Bohu	76
Świdówka, Bołotnica, Czerw., p. Ub., p. Pr.	65	Szpołka, l. Zgnił. Tyk., w. Siniuch., l. Bohu	74
Świecia*, p. p. Wisły	31	Szpora, l. Maskawy, p. Warty	12
Świecza, p. Uły, l. Dźwiny	44	Szreniawa, Strzeniawa, l. Wisł. g.	17
Świdź, Świada, p. Berezyny W.	57	Sztok, Shtok, Shtokenbek, l. Aa	42
Świerż, l. Dnstru	78	Szum, p. Tanwi, p. Sanu p. Wisły g.	24
Święta, Szwent Aa, d.m.B.	40	Szumiłówka, Markówka, l. Dnstru	81
Święta, p. Wilji, p. Niemna	38	Szunia, l. Jury, p. Niemna	39
Świna dopł. lim. bujalnickiego	77	Szuszwa, p. Niewiaży, p. Niemna	39
Świna, ramię d. Odry	7	Szuta, p. Tasz., l. Cz. Tasz., l. Sin., l. Bohu	75
Świniara, Schweine, l. Ilmy, p. Węg., l. Preg.	32	Szwent Aa, Święta, d.m.B.	40
Świniarka, l. M. Wysi, p. W. Wysi, w. Siniuchy, p. Bohu	74	Szwędra-Szwędryw Śwędra, p. Prośny l. Warty	11
Świniarka, Ulatówka, p. Orz., p. Narwi	30	Szwętopis, nazwa gór. części Dubissy	39
Świniowody, p. Prypeci	65	Szwintelka, p. Żejm., p. Wilji, p. Niem.	38
Świnna, l. Obola, p. Dźwiny	45	Szychta, Uhrynowka, Usmiczka, Wąreżanka, l. Bugu	25

*) Na mapie oznaczona literą I za-
miast S.

	str.		str.
Szylwianka, p. Berezyny, p. Niemna	37	Tnia, p. Stuczy, p. Hor. p. Prypeci	65
Szymajna, p. Szyrwinty, l. Szeszupy, l. Niemna	36	Toezna, l. Bugu, p. Wisły	26
Szyrwinta, l. Świętej p. Wilji, p. Niemna	38	Tollense, Dolenica, p. Piany. d.m.B.	6
Szyrwinta, l. Szeszupy, l. Niemna	36	Tolma, Talka, p. Swisl., p. Berez. W.	57
Szywra, l. Maskawy, p. Warty	13	Tomakówka, p. Dnp.	70
T			
Tabogina, p. Windawy d.m.B.	40	Topiec, ld. Warty	11
Tabor, Talabor, p. Cissy, l. Dunaju	85	Topla, pd. Bodroga, p. Cissy. l. Dun.	85
Tahamłyk (mokry), l. Worskły, l. Dnp.	55	Toporówka, -nica, l. Łabnki. l. Wieprza	24
Tajna, p. Gniłój p. Zbrucza, l. Dnstru	80	Toracz, p. Cissy (Tysy), l. Dunaju	85
Talabor, Tabor, p. Cissy (Tysy) l. Dun.	85	Torez, Torezycza, p. Rosi, p. Dnp.	68
Talica, p. Oressy, p. Ptyczy, p. Pryp.	60	Toropa, p. Dźwiny	45
Talka, p. Teterowa, p. Dnp.	66	Toszczanka, p. Dnp.	56
Talka, Tolma, p. Swisl., p. Berez. W.	57	Tot'ma, l. Żukopy, p. Wołgi	48
Talnianka, Mała Wyś. p. Uh. Tyk., w. Sin.	73	Trawna, Trave, d.m.B.	6
Tanew, p. Sanu, p. Wis. g.	24	Trebla, v. Trebel, l. Piany, d.m.B.	6
Tanger, ld. Elby	4	Tremla, l. Ptyczy, l. Prypeci	60
Tarczanka, Podgosz., l. Jeziorny, l. Ws.	19	Trościanica, Trościaniec, p. Bohu	76
Tarnawa, l. Dnstru	80	Trościanica, p. Irszy, l. Tet. p. Dnp.	67
Tarnawka, p. Tarnawy, l. Dnstru	80	Trościanica, l. Muchawca, p. Bugu	27
Tartak, l. Łachozwy, l. Niemna	35	Trościaniec, p. Jaborlika, l. Dnstru	81
Taśmina, p. Dnp	69	Trośnica, l. Welesy, l. Dźwiny	43
Taszańska Grun, l. Psiola, l. Dnp.	54	Trubież, l. Dnp.	54
Taszliczka, l. Bohu	73	Trubież, p. Saowu, p. Desny, l. Dnp.	52
Taszlik, Gniły Taszlik, l. Taśminv, p. Dnp.	69	Trudnica, l. Tyśmienicy, p. Bystrzycey	82
Taszlik, l. Cz. Taszl., l. Sin., l. Bohu	75	Tyśm., p. Dnstru g.	82
Tatarka, l. Łosośny, l. Niemna	35	Trumia, Trumpa, l. Windawy, d.m.B.	41
Tawań (Witold. Jaźnia) wyspa na Niżu D.	50	Trumpa, l. Minogi, d.m.B.	40
Tarżyna, l. Wisły	20	Tryb, Trybówka, l. Omulewa, p. Narwi	30
Teleszyna, l. Warty	11	Trzna, Krzna, l. Bugu	26
Temna, l. Taszliczki, l. Bohu	73	Trzopka, l. Kaeynki, p. Liczw. l. War.	10
Tena, Tenenis, Szauda, l. Minogi	40	Tuchla, l. Opiera, p. Stryja, p. Dnstru	82
Tenenis, Szauda, Tena, l. Minogi	40	Tucholka, p. Bugu	27
Tepl, p. Złaty, p. Egeru, l. Elby	4	Tuczna, Kuklew. Piotrów., p. Gąg., p. Bz.	20
Teplik, p. Udycza, l. Bohu	73	Tuczyna, p. Sanny, p. Wisły	24
Ternówka Mała, p. Samaru, l. Dnp. d.	55	Tud', p. Wołgi	48
Ternówka, l. Udycza, l. Bohu	73	Tuja, Thiene do jez. Družno	31
Ternówka Wielka, p. Samaru, l. Dnp.	55	Turczanka, l. Niemna	33
Peterów (Ciecierów), p. Dnp.	66	Turija, v. Turya, l. Niemna	33
Peterówka, p. Teterowa, p. Dnp.	66	Turija, v. Turya, l. Snowu, p. Des, l. Dnp.	53
Trojanówka, v. Cienia, v. Koprzywnica, v. Stawka, p. Prośny, l. Warty	11	Turija, v. Turya mała, l. Prypeci	61
Thaya, Dyja, p. Ihlavy, p. Morawy, l. Dun.	84	Turija, v. Turya w. p. Pryp. (l. Stoch.)	61
Thiene, Tuja, do jez. Družno	31	Turija, Turya, l. w. Wysy, w. Sin., l. Bohu	74
Thue, p. Odry dolnej	14	Turośl, p. Pyza, p. Narwi	29
Tiahiniee v. Kniaży, porok Dnp.	50	Turośl, Turośna, p. Narwi	23
Łłomaczek, p. Dnstru g.	83	Turośna, l. Ipuci, l. Soży, l. Dnp.	52
		Turośna, Turośl, p. Narwi	28
		Tuskar, p. Sejmu, l. Desny, l. Dnp.	53
		Tużbina, p. Dżisny, l. Dźwiny	44
		Tykwa, Połonka, l. Styru, p. Prypeci	62
		Tyligul, d. jez. lim. Czarnego m.	77

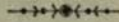
	str.		str.
Tynia, p. Tni, p. Słuezy, p. Hor. p. Pryp.	65	Uśmiczka, Uhrynówka, Szyehita, Wa-	
Tyrsa, p. Gawiji, d.m.B.	47	rężanka, l. Bugu	26
Tysa, Cissa, Theiss, l. Dunaju	84	Usza, p. Sejmu, l. Desny, l. Dnp.	53
Tyśmienica, Worona, p. Bys., p. Dnstr.	83	Ussa, p. Niemna	36
Tyśmienica, p. Bystrz. Tysm., p. Dnst.	82	Ustrom, l. Dnpru	50
Tyśmienica, p. Wieprza, p. Wisły	24	Uświat, Uświata, p. Dźwiny	45
Tytwa, l. Snowa, p. Desny, l. Dnp.	53	Uświca, p. Wisły g.	22
		Usza, p. Berezyny, W., p. Dnp.	57
		Usza, p. Dubny, p. Dźwiny	46
		Usza, l. Niemna	34
		Usza, Uż, p. Prypeci	65
		Usza, l. Wiliji, p. Niemna	38
		Uszacz, Usacz, Usacza, l. Dźwiny	44
		Uszawa, Hasau, d.m.B.	40
		Uszcza, l. w. Dryssy, p. Dźwiny	46
		Uszyca, l. Dniestru	80
		Uť v. Uć, l. Soży, l. Dnp.	52
		Utońka, l. Soży, l. Dnp.	51
		Utrata, Mrowa, Rżewa, p. Bzury, l. Wis.	20
		Utroja, l. Wielikiej d. jez. Czud.	48
		Uza nie Uża, p. Soży, l. Dnp.	51
		Uzeń, l. Ros', p. Dnp.	68
		Uzła, l. Naroczy, p. Wiliji, p. Niemn.	38
		Uździanka, l. Ussy, p. Niemna	36
		Uż, Usza, p. Prypeci	65
		Uża, l. Dniepru	50
		Użyca, p. Dźwiny	46
U.			
Ubet', v. Ubid', p. Desny, l. Dnp.	52		
Ubna, Debena, Dubna, p. Dźwiny	46		
Ubot' p. Prypeci	65		
Uchte l. Alandu, l. Elby	4		
Uckelei, p. Zampeli, d.m.B.	14		
Ucker, Ukera, Wkra, d.m.B.	6		
Udaj, p. Suły, l. Dap.	54		
Uderka, v. Udra w. Wiazynki, l. Ilji, l. Wiliji, p. Niemna	38		
Udoga, p. Soży, l. Dnp.	51		
Udycz, l. Bohu	72		
Ugoszcz, l. Bugu, p. Wisły	26		
Ugra, Aktir, p. Ogera, p. Dźw.	46		
Ugra, p. Oki, p. Wołgi	48		
Uherka, l. Bugu	26		
Uhlas, l. Dnp.	51		
Uhorski Tykicz, v. Górny Tyk. w. Sin.	73		
Uhrynówka, Szyehita, Uśmiczka Wa- rężanka, l. Bugu	26		
Ulanka, Uła, l. Dźwiny	43		
Ulatówka, Swiniarka, p. Orż. p. Nar.	30		
Uła, l. Mereczanki, p. Niemna	37	Vagh, Wag, Waag, l. Dunaju	84
Uła, Ulanka, l. Dźwiny	43	Vandalus, Viadrus, patrz Odra	7
Uniejówka, p. Pilicy, l. Wisły	19	Viadrus, Suesus, Vandalus, Odra	7
Unawa, p. Ipieni', p. Dnp.	67	Visza, l. Cissy (Tysy), l. Dun.	85
Uniecza, l. Iputi, l. Soży, l. Dap.	52	Völzern, p. Odry dolnej	14
Unstrutt, l. Soły, l. Elby	4		
Upa, l. Anezy, l. Szeszuwy, l. J. ry, p. N.	39		
Upa, Upawa, Aupe, l. Elby	3		
Upita, l. Niewiaży, p. Niemna	39	Wabla, p. Sudosti, p. Desny, l. Dnp.	52
Urzcza, p. Talicy, p. Oressy, p. Ptyczy	60	Wag, Vagh, Waag, l. Dunaju	84
Urzędówka, p. w. Stróży, p. Wisły	24	Waga, p. Snowa, p. Desny, l. Dnp.	52
Usa, p. Berezyny W.	57	Waka, l. Wiliji, p. Niemna	38
Usa z Dubówka, p. Niemna	36	Wakenitz (Wochenica), p. Trawny, do m. Balt.	6
Uście, l. Horynia, p. Prypeci	63	Waldpusz, Czarna, l. Omulewa, p. Narwi	30
Uście, Nieszczerdza, p. Dryssy, p. Dźw.	46	Walsza, Walsch, p. Pasłęki, do Za- toki Świeżej	31
Usiaż, p. Hajny, p. Berezyny, W.	57		
Usława, p. Berauna, l. Mold., l. Elby	4	Waldapew, Małapiana, Malopanew, Malopana, p. Odry	
Usławica, p. Bugu	27		

	str.		str.
Wandung, Dimmer, Pisch v. Pysz	32	Wiar, p. Sanu, p. Wisły g.	23
Wara, p. Sudości, p. Desny, l. Dnp.	52	Wiateza, Wileza, p. Rysia, w. Ilszy,	66
Wardawa, l. Windawy, do m. B.	40	l. Uszy, p. Prypeci	38
Wareżanka. Uchrynowka, Szyeha	25	Wiazynka, l. Iliji, l. Willji, p. Niem.	50
Uśmiezka, l. Bugu	6	Wiazma, l. Dnp. górnego	60
Warnow, Warnawa, do m. Balt.	10	Wiazka, l. Oressy, p. Pteczy, l. Pryp.	19
Warta, sredniow. Vurta, p. Odry	16	Wiązownica, Jazown. l. Radomki, l. Ws.	61
Warwas, l. B. Przemszy, l. Cz. Prz.	43	Wić, l. Prypeci, p. Dnp.	9
l. Wisły przy	4	Wichrowa, Wicherau, l. Świni, l.	32
Wasilewka, l. Sapszy, l. Meży, l. Dźw.	4	Ilmy, p. Węgrzy, l. Pregoly	12
Watt, Wattawa v. Ottawa	48	Widawa, Weid., p. Odry	43
Wazawa, Wazau, p. Widawy d. m. B.	31	Widawa, p. Warty	58
Wazuza, p. Wołgi g.	21	Widzba v. Wid'ba, l. Dźwiny	60
Wazka, Weske, do jez. Družno	47	Wiedrycz, p. Dniepru	47
Wda, Gwda, Głda, Cz. Woda. l. Wis.	9	Wiedrycz, l. Prypeci, p. Dnpru	8
Weidawa, Weidau, p. Gawiji, d. m. B.	39	Wiego, p. Gawii, do m. B.	69
Weide, Widawa, p. Odry	43	Wielikaja, Wielka R., Muldowa, do	41
Weistriz, Wystrzyca, l. Odry	9	jez. Czudskiego	72
Weistzuk, p. Memla (Niemna)	13	Wielka Dyżewa, l. Rosi, p. Dnp.	7
Welesa, l. Dźwiny	26	Wielka Irba, d. m. B.	74
Welse, l. Odry dolnej	35	Wielka Ruda, Domacha, l. Bohu	77
Welna, p. Warty	40	Wielka Rvglica, odnoga Odry	15
Wielnianka, l. Bugu, p. Wisły	52	Wielka Wys, w. Sinjucy, l. Bohu	24
Wielnianka, l. Rossy, l. Niemna	71	Wielki Kujalnik, d. j. lim. Czare. m.	4
Wenta, Wenete, Windau, Windawa,	80	Wieprz, Wipper, do m. Balt.	25
d. m. B.	43	Wieprz, p. Wisły	21
Werbiczewka, p. Snowa, p. Desn., l. Dnp.	66	Wieprz (?) Elbiański, Wipper, l. So-	37
Werbowa, l. Wysuni, p. Ing., p. Dnp.	53	ty, l. Elby	65
Werbowa, Żwan, l. Dniestru	37	Wieprzec, p. Wieprza, p. Wisły	21
Werchita, Łuczesa, l. Dźwiny	78	Wieprzówka, l. Skawy, p. Wisły g.	12
Werchówka, l. Proni, p. Soży, l. Dnp.	51	Wiercieca, p. Warty	37
Weresnia, p. Uszy, p. Prypeci	66	Wiersznia, p. Niemna	63
Weresocz, Smolanka, l. Desn., l. Dnp.	69	Wiersznica, p. Słuczy, p. Horynia, p. Pr.	21
Weresoka, l. Merezanki, p. Niemna	75	Wierzysza, Ferse, l. Wisły d.	63
Wereszczanka, p. Taśminy, p. Dniepru	81	Wietlica, p. ramie d. Horynia, p. Pr.	53
Wereszyca, l. Dniestru	31	Wiet'ma, l. Desny, l. Dnp.	40
Werynka, l. Ingułu, l. Bohu	42	Wiewierza, l. Minogi, d. m. B.	66
Weske, Wazka, d. jez. Družno	5	Wileza, Wiateza, w. Ilszy, l. Uszy, p. Pr.	81
Wessal. l. Abawy, p. Windaw., d. m. B.	42	Wileczyca, Sucha, l. Murafy, l. Dnstru	38
Wessit, Weżył, p. Niemun., d. Aa. d. m. B.	22	Wilejka, l. Willji, p. Niemna	25
Wessnitz (Wiosennica), p. Elby	30	Wilga 1, p. Wisły	63
Weżył, Wessit, p. Niemun., d. Aa. d. m. B.	19	Wilga 2, p. Wisły g.	38
Węgiarka, p. Ożycza, p. Narwi	32	Wilija, l. Horynia, p. Prypeci	66
Węglanka, l. Drzewicy, p. Pil., l. Wis.	57	Wilija, p. Niemna	39
Węgrza, Węgorapia, Itapa, Angrama	43	Wilija, p. Teterowa, p. Dnp.	50
Angerap, Angerapia, l. Pregoly,	57	Wilk, p. Jöge, f. Niemna	29
do zatoki Świeżej	43	Wilnyj, Hadiuczuj (13) poroh Dnpr.	
Wiacza, l. Swisloczy, p. Berezyn. W.		Wincenta, l. Pyża, p. Narwi	
Wiada, l. Wielikić, d. jez. Cz.			

	str.		str.
Windawa, Wenta (Wente, Windau) do m. Balt.	40	Wolna, Wolna, l. Swisl., p. Berez. W.	57
Winija, l. Łoszy, l. Niemna	33	Wolsa, Olsa, Ola, l. Berezyny W.	58
Wiosennica, Wessoitz. p. Elby	5	Wolchwa, p. Słuczy M., l. Prypeci	60
Wipper, Wieprz, do m. Balt.	15	Wolcza, l. Samaru, l. Dniepru d.	55
Wipper (Wieprz). l. Soły, l. Elby	4	Wolczek, p. Wolka, p. Bohu	76
Wipper mały, p. Unstruttu, l. Soły, l. Elby	4	Wolga, do m. Kaspjiskiego	48
Wir Zamglaj, l. Soży, l. Dnp.	52	Wolk, p. Bohu	76
Wirki, l. Horynia, p. Pryp.	63	Wolk, Mała Suła, l. Suły, p. Niemn.	36
Wirowa, l. Tanwi, p. Sanu, p. Ws. g.	24	Wołkusz, p. Czar. Hańczy, l. Niemna	35
Wirynta, Owanta, l. Świętej, p. Wili	38	Wolłowicz, Wołowca, l. Niemna	34
Wisieżeza, p. Solezy, l. Merczanki p. Niemna	37	Wołnianka, l. Dniepru d.	55
Wislanówka, p. Diabelka, p. Zgło- wiczki, l. Wisły	20	Woloka, p. Korezyka, l. Słuczy, p. Horyn.	64
Wisłica d. j. Pohost, p. Bobryka, l. Prypeci	59	Wolominow, (2) poroh Dnieprowy	50
Wisła, Biała Woda, Weichsel, Wis- tula, Vandalus do m. Balt.	15	Wolosarka, l. Sanu, p. Wisły	23
Wisłok, l. Sanu, p. Wisły g.	23	Wolozynka, p. Iśl., l. Berez. Niemn.	37
Wisłoka, p. Wisły g.	22	Woltysz, Boltyszka, l. Taśm. p. Dnp.	69
Wissa, Wys, Wyssa, l. Biebrzy, p. Narwi	29	Wop, p. Dniepru	56
Wisza, Ochówka, p. Ipy, l. Prypeci	61	Wopiec. p. Dnp. g.	56
Wisznia, p. Bohu	76	Woprit', l. Nadwy, l. Iputi, l. Soży, l. Dniepru	52
Wisznia, p. Sanu, p. Wisły g.	24	Worona, Tyśm, p. Bystrzycey, p. Dnst.	83
Wisznówka, Wiźniówka, Wiźnica, Stróża, l. Wisły	24	Woronica, l. Iputi, l. Soży, l. Dnp.	52
Witter-Up, d. m. B.	47	Woronowa zaporą (9) poroh. Dnp.	50
Wittich, p. Nissy łuż., l. Odry	9	Woronuca, l. Iputi, l. Soży, l. Dnp.	52
Wiźnica, l. Prypeci	59	Worskła, l. Dniepru	54
Wiżupa, l. Świętej, p. Wiliji, p. Niem.	38	Wośma, Osma, l. Dniepru	50
Wjunica, Nosówka, l. Ostra, l. Desny.	53	Wotria, Otria, p. Wopi p. Dnpr.	56
Wkra, Dziadówka, p. Narwi	30	Woźnia, p. Irszy, l. Teterowa. p. Dnp.	67
Włodawa, l. Bugu	26	Wrona. Koprzywianka. Koprzywul- ca, l. Wisły	17
Włtawa, Moldawa (Moldau), l. Elby	3	Września, p. Warty	13
Woehenica, Wakenitz, l. Trawny, do m. Balt.	6	Wszywaja, l. Berestowej, p. Orelu, l. Dnp.	55
Wochra, p. Soży, l. Dnp.	51	Wüthende Neisse, Nissa szalona, l. Odry	8
Wodianaja, p. Hormoklei, p. Ingulu, l. Bohu	75	Wybranówka, p. Bobelki, p. Dnstr.	78
Wodkszta, p. Windawy, d. m. B.	40	Wycholka, p. Iputi, l. Soży, l. Dnp.	52
Wodynia, p. Swidra, p. Wisły	25	Wydra, p. Kaspli, l. Dźwiny	43
Wojtowina, p. Bohu	76	Wymnica, l. Kaspli, l. Dźwiny	43
Woniaczka, Żulnia, p. Horyn., p. Pr.	63	Wyrwa, l. Teterowa, p. Dnpr.	67
Wonieuzka, p. Siniuchy, l. Bohu	75	Wyrwita, l. Windawy, do m. B.	40
Wola, p. Wyżwy, p. Prypeci	61	Wys, Wysa, Wissa, l. Biebr., p. Nar.	29
Wolborka, l. Pilicy, l. Wisły	19	Wyś, część górnego Tykieza, wierz- chowina Siniuchy, l. Bohu	73
Wolca, p. Wieprza	24	Wysoka, p. Szeszupy, l. Niemna	36
Wólka, l. Isłoczy, l. Berezyny Niem.	37	Wytekła, p. Sniwody, l. Bohu	72
Wolma, l. Isłoczy, l. Berezyny Niem.	37	Wystrzyca, Weistriz, l. Odry	8
		Wysuń, p. Ingulca, p. Dnp.	71
		Wyzienka, p. Oressy, p. Ptycezy, l. Pryp.	60
		Wyżewka, l. Wyżwy, p. Prypeci	61
		Wyżwa, p. Prypeci	61

	str.		str.
Z.			
Zacken, l. Bobra, l. Odry	8	Zizia, p. Prutu	86
Zacnówka, Kaczka, p. Kamien., l. Ws.	18	Złata-Złota, p. Ezeru ld. Elby	4
Zadumka, p. Biesiedzi, l. Soż., l. Dnp.	51	Złoczówka, p. Bełżca, l. Bugu	26
Zagodzanka, l. Wisły	18	Złodziejówka, l. Rosi, p. Dnp.	68
Zajemna, p. Bukowny, p. Sanu, p. Ws.g.	24	Złota, l. Luchówki, p. Sanu, p. Wisły	23
Zamglaj, p. Desny, l. Dnp.	53	Złota Lipa, l. Dnstru	79
Zampel, l. Regi, do m. B.	14	Złotniczka, Brama, Lipnica, l. Nidy, l. Ws.	17
Zana lub Brda, l. Głdy, p. Noteci, p. Warty	14	Złotystok, l. Warty g.	10
Zarow, do m. Balt.	6	Zna, p. Krzny, l. Bugu	26
Zaterówka, l. Niemna	34	Zołokija, l. Bugu, p. Wisły	26
Zawożany (11) poroh Dnieprowy	50	Zolotaja, p. Dnpru	71
Zboryszówka, l. Styru, p. Prypeci	62	Zołotonosza, l. Dnpru	54
Zbrucz, Podhorec, l. Dnst.	79	Zschoppau, Czopawa, l. Muldy Fr.	4
Zbuczyn, Zbuczynka, p. Muchawki l. Liwca:	26	Zuber, Biesiedzi, l. Soży, l. Dnp.	51
Zbystenka, l. Willi, l. Horyn., p. Pryp.	63	Zubrza, l. Dnstru	78
Zdriwla, p. Irszy, l. Teterowa, p. Dnp.	67	Zulnia, Woniaczka, p. Horynia, p. Pryp.	63
Zdwiż, p. Teterowa, p. Dnp.	66	Zwizdal, p. Uszy, p. Prypeci	66
Zeliwka, l. Mordawy, l. Elby	4	Zwleczka, p. Pilicy, l. Wisły	19
Zelwa, Zelwianka, l. Niemna	35	Zwolenka, Lucymia, Stawka, l. Wis.	18
Zezern, Cецern, p. Windawy d. m. B.	40	Z.	
Zgar, l. Wołoki, p. Korczyka, l. Słuczy	64	Zaberka, p. Dżwiny	45
Zgłowiączka, l. Wisły	20	Zarnów, Stradomka, l. Warty	10
Zgniła Obra, p. Odry	10	Zejmiana, p. Willji, p. Niemna	38
Zgniła Prypec łączy Styr ze Stoch.	62	Żelazna Woda, w Pełwi, l. Bugu	26
Zgnity Tykicz, w. Siniuchy, l. Bohu	74	Żeleznianka, Jaślana, Łączna, p. Ka- miennej, l. Wisły	18
Znar, v. Zgar, p. Bohu	76	Żerdź, p. Dnp. g	55
Zharek, Zgarek, p. Zgaru, p. Bohu	76	Żerdź, p. Horynia, p. Prypeci, p. Dnp.	63
Zielawa, Zelawa, p. Krzny, l. Bugu, p. Ws.	26	Żerespa, p. Kaspli, l. Dżwiny	43
Zieleznica, l. Styru, p. Prypeci	62	Żerew, l. Uszy, p. Prypeci	66
Zielona, l. Jugulca, p. Dnp.	71	Żerewa z Kropiwną, l. Teterowa, p. Dnp.	67
Zielona, l. Wisły	20	Żerła, l. Berezyny W.	58
Zier, p. Hacken, l. Głdy, p. Noteci	14	Żest', wierzch. Użdżianki, l. Ussy, p. N.	36
Zinna, Zinne, v. Cynna, Odry	7	Żizma, p. Dżwiny	45

II. JEZIORA.

	str.		str.
A bele, C. 34	91	Drzwiące, Drwęckie, Drewenz, C. 4	90
Angern, przymorskie, do m. Balt.	41	Dukszty, D. x.	92
Augustowskie, C. 29	91	Dusia, C. 30	91
B atorzyn, D. j.	92	Dusiata, D. ż.	92
Bereszto, D b.	91	Działdowskie, Soldau, C. 9	90
Biała, jez. Augustowskie, C. 29	91	Działdowskie błota v. Wkra, p. Nar- wi z Bugiem	30
Białe, w zagięciu Irdynia	69	Dzierżyn, Sorge, jez. v. r. Drużna	31
Biża, E. 18	94	Dzisiaj, D. w.	92
Białe, z grupy G. 6	95	Dzisiajszcze, Dzisiaj, D. w.	92
Braławskie, Drywiata jez. D. q	92	Dźwinie, Dźwińsko, E. 3	93
Brdowskie jez. B. 7	89	Dźwiniec v. r. Dźwina	42
Budziszławskie v. Powidzkie, jez. B. 8	89	E lbląskie, Drużno, Drausen, C. 1	89
C hodeckie v. r. Zgłowiączka	20	Ewing, Czolpie C. 2.	90
Chojnickie v. r. Czarn. Woda, l. Ws.	21	G arsé jez., v. r. Wierzysza, l. Wis.	21
Czarne, G. 5	95	Gąsawa jez., v. r. Gąsawk., l. Noteci	13
Czarne na Dorobużce, G. 8	95	Geserich v. Jeziorak, C. 3	90
Czechowski staw v. r. Nereśl i jez. Zygmunta Augusta	29	Gopło, B. 7	13 i 88
Czerstwiaty. D. e.	92	Gośławskie v. Slesińskie jez. B. 9	89
Czolpie, Ewing, C. 2	90	F lorodośne, E. 5	93
D argeiner, C. 22	91	E lmen v. r. Łowat'	48
Długie, B. 7	89	J assy, F. g	94
Długie v. jez. Augustowskie, C. 29	91	Jazno. E. 10	93
Długie, Schilling, C. 5	90	Jeziorak, Geserich, C. 3	90
Dobrskie jez. Dobischer See, C. 21	91	Jezioryszczce, E. 7.	93
Dolenieckie, Tollensee, A. 12	88	K anger v. r. Lewanpa do m. B.	42
Drahimskie, Drawskie, Drazig, B. 2	88	Karman v. r. Dubna, p. Dźwiny	46
Drausen, Drużno, Elbląskie, C. 1	89	Kniaź albo Żyd, G. 12	96
Drawskie, Drahimskie, Drazig, B. 2	88	Kolpino, E. 8	93
Drazig, Drahimskie, Drawskie, B. 2	88	Kolpińskie, Malchow, A. 10	87
Drewenz, Drwęckie, Drzwiące, C. 4	90	Koserzyno v. r. Wierzysza, l. Wisły	21
Drissa, E. 9	93	Kraków, A. 8	87
Drużna, Drausen, Elbląskie, C. 1.	89	Kudowe, E. 1	93
Drwęckie, Drewenz, Drzwiące, C. 4	90		
Dryświat, D. r.	92		
Drywiata, Braławskie, D. q	92		

Kudyńskie, F. g	str.		str.
Kumerow, A. 6	94	Necko v. Augustowskie, C. 29	91
Laasker, Lanzig, Łania, C. 11	87	Newelskie, E. 7	48 i 93
Laschmieden, Wilkińskie, C. 19		Niezerico, E. 15	93
Leba v. r. Leba, do m. B.	90	Nieder-See, Mokre, C. 18	90
Leja v. r. Dubna, p. Dzwiny	90	Niegocin, Löwentin, C. 16	90
Lepelskie, D. a.	15	Nieklucz, E. 8	93
Licemir, G. 5	46	Nieryb v. r. Brusiatka, l. Berezyny D.	58
Licheńskie v. Slesińskie, B. 9	91	Nieszczardo, E. 11	93
Lipawskie v. r. Bartow, do m. B.	95	Niewolin, Mauer, C. 15	90
Lisno, E. 14	89	Niszczco, E. 13	93
Löwentin, Niegocin, C. 16	40	Nobel, G. 7	95
Lübbe, B. 3	93	Nowo-Szczecińskie v. r. Czarn. Woda	21
Lubień v. r. Diabelek, p. Zgłowiączki	90	Nurien, Narien, Nurskie, C. 7	90
Lubienieckie v. r. Skrwa, l. Wisły	88	Nurskie, Nurien, Narien, C. 7	90
Lubstowskie, B. 10	20	Ober-Ucker, A. 13	88
Łańcużno v. r. Sońca, l. Dzwiny	89	Ochwat lub Ochwat-Żadenje, F. a	94
Łania, Laasker, Lanzig, C. 11		Olbito, E. 12	93
Łodzie, D. v.	45	Opiwarda, D. t.	92
Łubań, E. 20	90	Orzechowo v. Orzechowice, G. 4	95
Łuka, z grupy G. 6	92	Ostrowiec z grupy, G. 6	95
Łukowskie (Mückersee), C. 17	94	Oswieja, E. 17	93
Łuszczewskie, patrz Gopło, B. 7	95	Ottolowo, D. f.	92
Łyckie, C. 25	90		
Madü, B. 1	88	Paserniki, C. 31	91
Malchin, A. 7	91	Pasynskie, Schoben, C. 13	90
Malchow, Kolpińskie, A. 10		Pałnowskie v. r. Slesińskie, B. 9	89
Maniec v. r. Sergut, p. Berezyny W.	88	Pelas v. r. Kotra, p. Niemna	
Margonin v. r. Margonin, l. Noteci	87	Peplin, B. 6	88
Marienborg, E. 21	87	Pepo, F. c.	94
Marszewskie v. Powidzkie, B. 8	57	Plau, Pława, A. 9	87
Mauer, C. 23	13	Plissa, D. l.	92
Mauer, Niewolin, C. 15	94	Plön, Płońskie, A. 1	87
Melno, Mühlen, C. 8	89	Plöne, B. 1	88
Metele, C. 35	91	Pława, Plau, A. 9	87
Metelskie, G. 9'	90	Pławio, D. c.	91
Miadziol, D. k.	90	Płocicze, z grupy G. 6	95
Mikorzyńskie v. Slesińskie, B. 9.	91	Płońskie, Plön, A. 1	87
Mohrung, Morąg, C. 6	95	Płotele v. r. Bobrunga, p. Minii	39
Mokre, Nieder See, C. 18	92	Pohost, G. 10	95
Morąg, Mohrung, C. 6	89	Powidzkie, B. 8	89
Moryca, Müritz, A. 11	90	Pruta, D. u.	92
Mszara v. r. Dniepr górny	90	Przebrodzie, D. m.	92
Mücker-See, Łukowskie, C. 17	90	Pskowskie v. r. Wiellkaja	47
Mühlen, Melno, C. 8	87	Pulmo, G. 1	95
Müritz, Moryca, A. 11	49	Pyzkie, r. Pyż	29
Narien, Nurien, Nurskie, C. 7	90		
Narocz, D. i.	90	Racibor, Racesburg, Rätzburg, A. 2	87
	87	Rajgrodzkie, C. 26	91
		Rätzburg, Racesburg, Racibor, A. 2	87
	96	Ražno, E. 19	94
	92	Riezi, D. s.	92

Rogowo, z grupy G. 6	str. 95	Tur G. 3.	str. 93
Romanowskie, C. 12	90	Turicino E. 8	93
Rospuda, C. 33	91		
		Ukla, D. n.	92
Sajno, Augustowskie, C. 29	91	Unter-Ucker, A. 14	88
Samawa, D. z	92	Uświat, E. 5'	93
Schall, A. 3	87	Uszezo, E. 9	93
Schilling, Długie, C. 5	90	Uszmajle v. r. Angera, l. Irby W.	41
Schoben, Pasyńskie. C. 13	90		
Schwerin, Zwierzyńskie, A. 4	87	Virchow, Wierzchowe, B. 4	88
Seliger, F. f.	94		
Sellment, Warsiowskie, C. 20	91	Warszawskie, Warsiowskie, Sell-	
Serwecz, Weszniąnskie, D. l.	92	ment, C. 20	91
Serwy, Augustowskie, C. 29	91	Wedeto, E. 8	93
Siebiez, E. 16	93	Werchota, F. b.	94
Sielskie, F. g.	94	Weszniąnskie, Serwecz, D. l.	92
Siewierz v. r. Dubna, p. Dźwiny	41	Wiaż v. r. Wielikaja	47
Sig, F. e.	94	Wieczera, G. 11	96
Skempe v. r. Mień	31	Wiejsieje, C. 32.	91
Skomęckie, C. 24	91	Wielńskie, E. 4	93
Slesiąnskie albo Sleszyńskie, B. 9	88	Wierzbiezany v. r. Welna, p. Warty	13
Sleszyńskie albo Slesiąnskie, B. 9	89	Wierzchowe, Virchow-See, B. 4	88
Słomiane, F. g.	89	Wigry, C. 28	91
Sniardowy (Spirding), C. 14	90	Wilcze, Wilm, Wilzen, B. 5	88
Snudy, D. o.	92	Wilezyńskie v. Powidzkie, B. 8	89
Soldyńskie, z niego r. Mietzel	14	Wilkińskie (Laschmieden), C. 19	90
Sorge, Dzierżyn v. rz. Drużna	21	Wilm, Wilzen, Wilcze, B. 5	88
Spirding, Sniardowy, C. 14	90	Wilzen, Wilm, Wilcze, B. 5	88
Sporowskie, G. 9	95	Wiszniewskie, D. h.	92
Sterż, F. b	94	Wisztvnieckie, C. 27	91
Stiut v. r. Egel Mały, p. Dźwiny	47	Wołgo, F. d.	94
Striežno, F. g.	94	Wsielug, F. e.	94
Strusta v. r. Drujka, l. Dźwiny	44	Wygonowskie v. r. Jasiołda, l. Pryp.	59
Strusta, D. p.	99	Wygonowskie v. Szezara. l. Niemna	34
Sude, A. 5	87	Wyszki v. r. Dubna, p. Dźwiny	46
Święte, z grupy G. 6	95	Wzdydze, na wschód j. Peplin	88
Swinne v. r. Swinna. l. Obola	45		
Swirskie, D. g.	92	Zabartowo v. r. Rokitka, p. Noteci	14
Switiaz, G. 2	95	Zwierzyńskie v. Schwerin s., A. 4	87
Szpindze v. r. Szezara	38	Zygmunta Aug. v. r. Nereśl, p. Narwi	29
Szto, D. l'	92		
		Zabro, F. h.	94
Teteza, D. d.	92	Żiżec, Żiżma, E. 2	93
Tiosto, E. 6	93	Żiżma, Żiżec, E. 2	93
Tollense, A. 12	88	Znin Małe v. Żnińskie jez., B. 12	89
Trląg, B. 11	89	Znin Wielkie v. Żnińskie jez. B. 12	89
Tuczne, z grupy G. 6	95	Żnińskie, B. 12	89
		Żyd albo Kniaz, G. 12	96

E R R A T A.

Omyłki ważniejsze, które przed użyciem książki poprawić należy.

Stronnica wiersz

9	14 od dołu	dodać: „z lewym dopływem Mała Stola, płynącym od Tarnowca,“ i to samo wykreślić w następnych dwóch wierszach przy Popławie albo Brynicy; Mała Stola bowiem wpada do Małopia- nia, a nie do Brynicy.		
		Z a m i a s t:	P o w i n n o b y ć:	
14	4 od góry	<i>Rudną</i>	<i>Rudką</i>	
14	10	„ <i>Dobrzyńką</i>	<i>Dobrzycą</i>	
14	12	„ <i>Hacken Zier</i>	<i>Hacken z Zier</i>	
14	14	„ <i>Dobrzycy</i>	<i>Pily z Dobrzyńką</i>	
17	10 od dołu	<i>Kurozowęki</i>	<i>Kurozwęki</i>	
34	6 od góry	<i>Miskę</i>	<i>Mirkę</i>	
38	12	„ <i>Strunę i Potok</i>	<i>Strunę i lewy jej dopływ</i>	
			POTOK	
47	13	„ <i>Prawe</i>	<i>Lewe</i>	
47	14	„ a, Paltze, b, Rause, c, Wiege, d, Abbot	a, Paltze z ld. Rause, b, Wiege; c, Abbot	
51	11 od dołu	g, Czcycera, h, Uża	g, Czcycera, h, Lipa; i, Uża (nie Uża)	
51	3	„ z <i>prawéj</i>	z <i>lewéj</i>	
52	6 od góry	z <i>prawemi</i>	z <i>lewemi</i>	
52	10 od dołu	a, <i>Ramusucha z BOŁO-</i> <i>TENKĄ</i>	a, <i>Róg v. Roh</i>	
52	9	„ i β, <i>Róg v Roh</i>	i β, <i>Ramusucha z BOŁO-</i> <i>TENKĄ</i>	
54	7 od góry	z <i>prawym</i>	z <i>lewym</i>	
54	9	„ z <i>prawym</i>	z <i>lewym</i>	
54	15	„ z <i>lewemi</i>	z <i>prawemi</i>	
63	2 od dołu	przed r. <i>Woniaczką</i> albo <i>Zulnią</i> opuszczony pd. <i>Horynia Staa.</i> który od <i>Steliszcz</i> płynie na <i>Kostopól</i> i <i>W. Lubaszę</i> , a wpada do <i>Horynia</i> na- przeciw <i>Żalina</i> , powyżej <i>Zbuża</i> .		
64	20 od góry	<i>Zolobianką</i>	<i>Zolobianką</i>	
66	2	„ <i>Noryn</i> albo <i>Norzyn</i>	<i>Noryń</i> (albo <i>Norzyn</i>)	
66	9	„ wyżej od <i>Norzyna</i>	wyżej od <i>Noryni</i>	
69	11 od dołu	<i>Dopływy jego</i>	<i>Dopływy jej</i>	
104	9 od g. szp. 2.	<i>Halsztrow, itd.</i>	<i>Halsztrow, itd.</i>	Str. 4 i 5
105	8 od d.	„ 1. <i>Iwanka itd.</i>	61. <i>Iwanka</i>	66
106	1	„ 2. <i>Kosówka itd.</i>	96. <i>Kosówka</i>	26
106	2	„ 2. <i>Kosieniec itd.</i>	16. <i>Kosieniec</i>	19
106	3	„ 2. <i>Korzenica itd.</i>	12. <i>Korzenica</i>	16
111	15 od g.	„ 2. <i>Opatówka itd.</i>	17. <i>Opatówka</i>	18
111	16	„ 2. <i>Opawica itd.</i>	8. <i>Opawica</i>	7
101	15 od d.	„ 1. <i>Bug itd.</i>	26. <i>Bug</i>	25

